

**ZARZĄD WOJEWÓDZTWA
DOLNOŚLĄSKIEGO**

Plany Działań Krótkoterminowych dla stref województwa dolnośląskiego

**Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
we Wrocławiu**

**OPRACOWANIE WSPÓLFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW WOJEWÓDZKIEGO
FUNDUSZU OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ WE
WROCŁAWIU**

OPRACOWANIE WYKONANE PRZEZ:

Biuro Studiów i Pomiarów Proekologicznych
„EKOMETRIA” Sp. z o.o.
80-299 Gdańsk, ul. Orfeusza 2
tel. (058) 301-42-53, fax (058) 301-42-52

Zespół autorski Biura Studiów i Pomiarów Proekologicznych „Ekometria”
Sp. z o.o.

Główny Projektant: Małgorzata Paciorek

Magdalena Balun

Agnieszka Bemka

Daniel Kałdonek

Łukasz Knapik

Mariola Fijołek

Aneta Pulikowska

Maciej Paciorek

Wojciech Trapp

Prezes Zarządu: Wojciech Trapp

Spis treści

1	Strefa aglomeracja wrocławska	7
1.1	Część opisowa	7
1.1.1	Analiza stanu jakości powietrza w strefie.....	7
1.1.1.1	Kierunki i zakres działań krótkoterminowych.....	15
1.1.1.2	Lista podmiotów korzystających ze środowiska	27
1.1.1.3	Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie	27
1.1.1.4	Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli	28
1.1.1.5	Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń	31
1.1.1.6	Tryb ogłaszania alarmów.....	34
1.1.1.7	Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji.....	39
1.2	Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu..	42
1.2.1	Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu	42
1.2.2	Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu	44
1.3	Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień.....	47
2	Strefa miasto Legnica	50
2.1	Część opisowa	50
2.1.1	Analiza stanu jakości powietrza w strefie.....	50
2.1.1.1	Kierunki i zakres działań krótkoterminowych.....	56
2.1.1.2	Lista podmiotów korzystających ze środowiska	63
2.1.1.3	Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie	63
2.1.1.4	Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli	64
2.1.1.5	Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń	67
2.1.1.6	Tryb ogłaszania alarmów.....	70
2.1.1.7	Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji.....	74
2.2	Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu..	77
2.2.1	Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu	77
2.2.2	Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu	79
2.3	Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień.....	82
3	Strefa miasto Wałbrzych.....	85
3.1	Część opisowa	85
3.1.1	Analiza stanu jakości powietrza w strefie.....	85
3.1.1.1	Kierunki i zakres działań krótkoterminowych.....	89
3.1.1.2	Lista podmiotów korzystających ze środowiska	96
3.1.1.3	Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie	96
3.1.1.4	Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli	96
3.1.1.5	Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń	99
3.1.1.6	Tryb ogłaszania alarmów.....	102
3.1.1.7	Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji.....	106
3.2	Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu	109
3.2.1	Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu ..	109
3.2.2	Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu	111

3.3	Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień.....	114
4	Strefa dolnośląska	117
4.1	Część opisowa	117
4.1.1	Analiza stanu jakości powietrza w strefie.....	117
4.1.1.1	Kierunki i zakres działań krótkoterminowych.....	135
4.1.1.2	Lista podmiotów korzystających ze środowiska	142
4.1.1.3	Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie	142
4.1.1.4	Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli	143
4.1.1.5	Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń	146
4.1.1.6	Tryb ogłaszania alarmów.....	149
4.1.1.7	Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji.....	154
4.2	Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu	156
4.2.1	Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu ..	156
4.2.2	Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu	158
4.3	Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień.....	161

1 Strefa aglomeracja wroclawska

1.1 Część opisowa

1.1.1 Analiza stanu jakości powietrza w strefie

Zadaniem Planu Działań Krótkoterminowych, w myśl art. 92 ust. 1 Ustawy prawo ochrony środowiska, jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń stężeń zanieczyszczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Dla Miasta Wrocław (kod strefy PL0201) Plan Działań Krótkoterminowych uchwała się dla następujących zanieczyszczeń:

- Pył zawieszony PM10,
- Pył zawieszony PM2,5,
- Benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10,
- Dwutlenek azotu,
- Ozon.

Poniżej przedstawiono dopuszczalne poziomy stężeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, dwutlenku azotu i docelowe dla B(a)P i ozonu wyróżnione ze względu na ochronę zdrowia ludzi – do osiągnięcia i utrzymania w strefie, a także dopuszczalną częstość ich przekraczania, według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031).

Tabela 1 Poziomy dopuszczalne, informowania, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Poziom alarmowy [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom informowania* [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	35 razy	300	200	2005
	rok kalendarzowy	40	-	-	-	
Dwutlenek azotu	1 godzina	200	18 razy	400*	-	2010
	rok kalendarzowy	40	-	-		
Pył zawieszony PM2,5	rok kalendarzowy	25	-	-	-	2015
		20				2020

*Wartość występująca przez trzy kolejne godziny w punktach pomiarowych reprezentujących jakość powietrza na obszarze o powierzchni co najmniej 100 km² albo na obszarze strefy zależnie od tego, który z tych obszarów jest mniejszy

Do standardu jakości powietrza odnoszącego się do stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 określony został poziom dopuszczalny, który został podzielony na dwie fazy. W fazie I zakłada się obowiązywanie wartości dopuszczalnej średniorocznego stężenia pyłu PM2,5 na poziomie 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ od 1 stycznia 2015 r. (pomiędzy 2010 r. a 2015 r.

przewidziany jest margines tolerancji), natomiast w fazie II, która rozpocznie się od 1 stycznia 2020 r., wstępnie zakłada się obowiązywanie wartości dopuszczalnej na poziomie $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

W poniższej tabeli zestawiono wartości marginesu tolerancji, o jaki będzie mógł być przekraczany poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM_{2,5}:

Tabela 2 Wartości marginesu tolerancji dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}

Nazwa/Rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Margines tolerancji	%	16	12	8	4	4	0
	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	4	3	2	1	1	0
Poziom dopuszczalny	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	29	28	27	26	26	25

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu z dnia 24 sierpnia 2012 r. (Dz. U. 18 września 2012 r., poz. 1031) określa ponadto pułap stężenia ekspozycji, czyli poziom określony na podstawie wskaźnika średniego narażenia w celu ograniczenia szkodliwych skutków dla zdrowia ludzkiego, który ma zostać osiągnięty dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} do 2015 r.:

- pułap stężenia ekspozycji PM_{2,5} o okresie uśredniania rok kalendarzowy – $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Tabela 3 Poziomy docelowe, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym	Poziom alarmowy [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Termin osiągnięcia poziomów docelowych
Ozon	8 godzin	120	25 dni	240**	2010
Benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1*	-	-	2013

* ng/m^3 dla B(a)P

**Wartość występująca przez trzy kolejne godziny w punktach pomiarowych reprezentujących jakość powietrza na obszarze o powierzchni co najmniej 100 km^2 albo na obszarze strefy zależnie od tego, który z tych obszarów jest mniejszy

W Mieście Wrocław w 2011 r. zanotowano przekroczenia:

- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników 24 godziny (36 maksimum - $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy ($25 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- poziomu docelowego benzo(a)pirenu o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$)
- poziomu docelowego ozonu o okresie uśredniania wyników 8h ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Niekorzystne warunki jakościowe powietrza, sytuacje smogowe i wysokie stężenia występują:

- w jednym obszarze przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników 24 godziny,

- w ośmiu obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy,
- w sześciu obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM2,5 o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy,
- w czterech przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń NO₂ o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy,
- w jednym obszarze przekroczeń poziomu docelowego B(a)P o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy,
- w jednym obszarze przekroczeń poziomu docelowego ozonu o okresie uśredniania wyników pomiarów 8 godzin.

Tabela 4 Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i NO₂ oraz poziomów docelowych B(a)P i ozonu w Mieście Wrocław wraz z powodem wystąpienia przekroczeń

Nr	Kod obszaru	Miejscowość	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
<i>Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 24h</i>				
1	Ds11aWrPM10d01	Wrocław	Obszar obejmuje praktycznie cały zabudowany obszar Miasta Wrocław, zajmuje powierzchnię 242 km ² , zamieszkiwany jest przez 628 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, miejscami liniowa oraz napływ;
<i>Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 rok</i>				
1	Ds11aWrPM10a01	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Borek, Gaj, Grabiszyn, Klecina, Krzyki, Ołtaszyn, Partynice, Południe, Wojszyce, zajmuje powierzchnię 14,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 85,4 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, miejscami emisja z napływu
2	Ds11aWrPM10a02	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Bartoszowice, Biskupin, Kleczków, Kowale, Plac Grunwaldzki, Sepolno, Południe, Stare Miasto, Swojczyce, Zacisze, Zalesie, zajmuje powierzchnię 10,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 92,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
3	Ds11aWrPM10a03	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Pawłowice, Psie Pole, Zakrzów, Zgorzelisko, zajmuje powierzchnię 6,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 23,3 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja z napływu, miejscami emisja powierzchniowa
4	Ds11aWrPM10a04	Wrocław	Obszar obejmuje Osiedle Stabłowice oraz Złotniki, zajmuje powierzchnię 1,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 5,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
5	Ds11aWrPM10a05	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Karłowice, Kowale oraz Sołtysowice, zajmuje powierzchnię 1,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,9 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
6	Ds11aWrPM10a06	Wrocław	Obszar obejmuje Osiedle Grabiszyn oraz Oporów, zajmuje powierzchnię 1,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa

Nr	Kod obszaru	Miejscowość	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
7	Ds11aWrPM10a07	Wrocław	Obszar obejmuje Osiedle Karłowice oraz Poświętne, zajmuje powierzchnię 0,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 5 tys. osób; jest obszarem o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
8	Ds11aWrPM10a08	Wrocław	Obszar obejmuje osiedle Pawłowice, zajmuje powierzchnię 0,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 1 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
<i>Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM_{2,5} rok</i>				
1	Ds11aWrPM25a01	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Zalesie, Biskupin, Karłowice, Sępolno, Stare Miasto, Poświętne, Kowale, Bartoszowice, Sołtysowice, Zacisze, Dąbie, Kleczków, Plac Grunwaldzki, Strachocin, Wojnów, Swojczyce, Południe, zajmuje powierzchnię 25,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 144 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
2	Ds11aWrPM25a02	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Borek, Partynice, Oporów, Ołtaszyn, Gaj, Krzyki, Grabiszyn, Klecina, Wojszyce, Południe, zajmuje powierzchnię 23,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 113 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, miejscami napływ
3	Ds11aWrPM25a03	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Zgorzelisko, Psie Pole, Kowale, Pawłowice oraz Zakrzów, zajmuje powierzchnię 10,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 27 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja z napływu oraz emisja powierzchniowa
4	Ds11aWrPM25a04	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Złotniki, Maślice, Stabłowice, Marszowice, Leśnica, Żerniki, Pilczyce, Pracze Odrzańskie, zajmuje powierzchnię 8,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 23 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
5	Ds11aWrPM25a05	Wrocław	Obszar obejmuje Osiedle Muchobór Wielki, zajmuje powierzchnię 0,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 4 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
6	Ds11aWrPM25a06	Wrocław	Obszar obejmuje Osiedle Sołtysowice, zajmuje powierzchnię 0,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 0,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
<i>Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla NO₂ rok</i>				
1	Ds11aWrNO2a01	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Borek, Stare Miasto, Gaj, Grabiszyn, Plac Grunwaldzki, Południe, zajmuje powierzchnię 4,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 42,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja liniowa
2	Ds11aWrNO2a02	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Zalesie, Plac Grunwaldzki, zajmuje powierzchnię 0,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 11,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja liniowa

Nr	Kod obszaru	Miejscowość	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
3	Ds11aWrNO2a03	Wrocław	Obszar obejmuje osiedla: Zalesie, Karłowice, Kowale, Sołtysowice, Zacisze, zajmuje powierzchnię 0,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja liniowa
4	Ds11aWrNO2a04	Wrocław	Obszar obejmuje Stare Miasto, zajmuje powierzchnię 0,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja liniowa
<i>Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P rok</i>				
1	Ds11aWrB(a)Pa01	Wrocław	Obszar obejmuje całe miasto, powierzchnia obszaru to 293 km ² , zamieszkiwany jest przez 631 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, miejscami z napływu
<i>Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla ozonu 8h</i>				
1	Ds11aWrO38h01	Wrocław	Obszar obejmuje całe miasto, powierzchnia obszaru to 293 km ² , zamieszkiwany jest przez 631 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	Ze względu na specyfikę ozonu brak możliwości określenia powodu wystąpienia przekroczeń

Na podstawie diagnozy wykonanej w ramach Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji wrocławskiej w oparciu o modelowanie i wyniki pomiarów jakości powietrza wykonywanych przez Wojewódzkie Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu, wskazano na występowanie przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 na znacznym obszarze Miasta Wrocław. Przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 dla stężeń średniodobowych wynoszą maksymalnie 194%, a przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla stężeń średniorocznych dochodzą maksymalnie do 133%. Diagnoza została wykonana w ramach Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracji wrocławskiej w oparciu o modelowanie i wyniki pomiarów jakości powietrza wykonywanych przez Wojewódzkie Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h w Mieście Wrocław w receptorach przeważa udział emisji powierzchniowej oraz napływowej, a miejscami emisji liniowej. Przewaga emisji liniowej sięga do 78%, a powierzchniowej do 79%, natomiast napływu spoza strefy – blisko 100% na obrzeżach strefy. W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy, na przeważającym obszarze Miasta Wrocław przeważa udział emisji napływowej, natomiast w centralnej części miasta pojawiają się przewagi emisji powierzchniowej. Poza obszarami przekroczeń, tak dla stężeń średniodobowych, jak i średnich rocznych przeważa napływ spoza strefy.

Przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 dla stężeń średniorocznych wynoszą maksymalnie 128%. W obszarach przekroczeń, które obejmują wschodnią i zachodnią część strefy, przeważa emisja powierzchniowa (do 64%). Poza obszarami przekroczeń przeważa emisja z napływu.

W obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego NO₂ dla stężeń średniorocznych obejmujących niemal cały obszar strefy, przeważa emisja liniowa (do 98%). Przekroczenia poziomu dopuszczalnego dochodzą maksymalnie do 160%. Na obrzeżach Miasta Wrocław w stężeniach NO₂ przeważa emisja napływowa.

Przekroczenia poziomu docelowego B(a)P dla stężeń średniorocznych dochodzą maksymalnie do 790% i obejmują cały obszar Miasta Wrocław. W stężeniach B(a)P o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy, w obszarze przekroczeń przeważa emisja powierzchniowa, sięgająca 97%. Przewaga napływu spoza strefy dochodzi do 64%.

W stężeniach ozonu o okresie uśredniania wyników 8h w obszarze przekroczeń, obejmującego całe Miasto Wrocław, ze względu na specyfikę powstawania ozonu, nie jest możliwe określenie powodu wystąpienia przekroczeń, poza czynnikami meteorologicznymi – wysokim nasłonecznieniem, brakiem wiatru, ale występującymi w miejscu powstawania ozonu. Przekroczenia poziomu docelowego ozonu dla stężeń średnich ośmiogodzinnych w Mieście Wrocław wynoszą maksymalnie 118%.

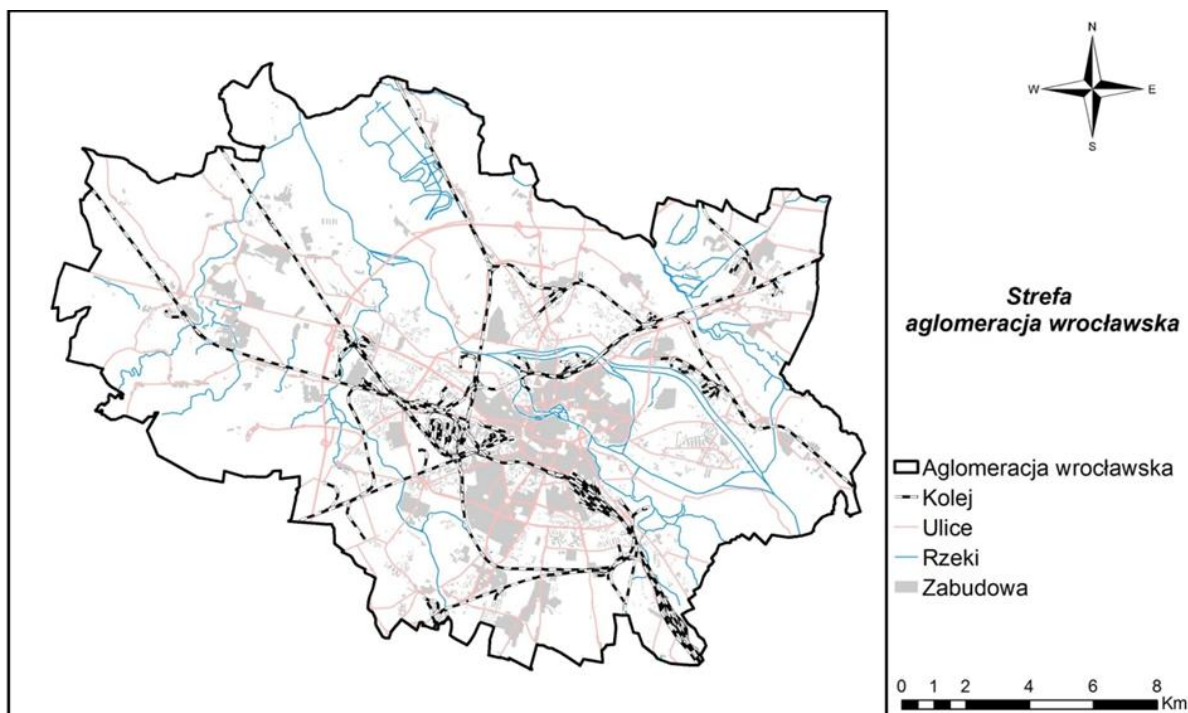
Z powyższych względów bardzo dużym problemem jest zaproponowanie i zastosowanie takich działań krótkoterminowych, które byłyby skuteczne w ograniczaniu wysokich zanieczyszczeń powietrza i redukcji obszaru przekroczeń. Aby działania krótkoterminowe były skuteczne, konieczne jest przede wszystkim efektywne wdrożenie działań długoterminowych.

Tabela 5 Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonoego PM10, PM2,5, NO₂ oraz benzo(a)pirenu i ozonu

Substancja zanieczyszczająca	Okres w roku	Warunki meteorologiczne sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń	Obszar zagrożeń
PM10, PM2,5, B(a)P	Okres grzewczy (październik – kwiecień)	występowanie warstwy inwersyjnej, niskie temperatury (poniżej -10 st. C), niskie prędkości wiatru oraz cisze	Miasta, aglomeracje, w szczególności dzielnice z ogrzewaniem indywidualnym, węglowym
PM10, PM2,5	Okres letni (maj - wrzesień)	Długie okresy bez opadów, niskie prędkości wiatru oraz cisze	Miasta i aglomeracje, obszary rolnicze
PM2,5	Cały rok	Niskie prędkości wiatru oraz cisze	Kaniony uliczne o bardzo dużym natężeniu ruchu
NO ₂	Godziny szczytu ruchu samochodowego	Niskie prędkości wiatru oraz cisze	Ulice o dużym natężeniu ruchu
NO ₂	Cały rok	Niskie prędkości wiatru oraz cisze	Kaniony uliczne o bardzo dużym natężeniu ruchu
B(a)P	Okres letni (maj - wrzesień)	Niskie prędkości wiatru oraz cisze, wysokie temperatury powietrza	Obszary rolnicze, lasy, łąki, ogrody działkowe na terenie miasta - wypalanie łąk, ściernisk, pożary, ogniska
ozon	Okres letni	Wysokie temperatury powietrza, duże nasłonecznienie, niskie prędkości wiatru, szczególnie utrzymujące się kilka dni z rzędu	Zarówno obszary miejskie jak i poza miejskie. Szczególnie obszary bardzo dużych aglomeracji o dużym ruchu pojazdów oraz obszary pozamiejskie wzdłuż autostrad.

Plan Działań Krótkoterminowych opracowywany jest dla Miasta Wrocław (kod strefy PL0201).

Wrocław, stolica województwa dolnośląskiego położony jest w północno-zachodniej części województwa dolnośląskiego, na Równinie Wrocławskiej, po obu stronach środkowej Odry. Wrocław jest miastem na prawach powiatu. Powierzchnia Miasta Wrocław wynosi 292,82 km², a liczba ludności w 2011 r. 631 235 osób.

Rysunek 1 Miasto Wrocław

Monitorowanie stanu jakości powietrza ma charakter ciągły i wykonywane jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Od 2010 r. sprawuje on nadzór nad wszystkimi stacjami pomiarowymi w województwie. Wyniki pomiarów są weryfikowane, analizowane i archiwizowane w wojewódzkiej bazie JPOAT.

Na terenie Miasta Wrocław w 2011 roku funkcjonowały dwa stanowiska pomiaru stężeń pyłu zawieszonego PM10, na obu pomiar prowadzony był metodą manualną:

Tabela 6 Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM10 w Mieście Wrocław w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	Typ pomiaru	PM10 24h			PM10 rok	
				S _{90,4} [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	Liczba przekroczeń	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	S _{90,4} [µg/m ³]
1.	Wrocław, al. Wiśniowa	DsWrocWisA	Man.	97,0	47,0	146	53	13
2.	Wrocław, Wyb.J.Conrada-Korzeniowskiego	DsWrocKorza	Man.	79,0 ¹	29,0	53	38	-

¹ seria pomiarowa o kompletności poniżej 75% w roku

Pomiar stężeń pyłu zawieszonego PM2,5, w 2011r. prowadzony był na jednym stanowisku, przy zastosowaniu metody automatycznej, na drugim – manualnej.

Tabela 7 Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM_{2,5} w Mieście Wrocław w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	PM _{2,5} rok	
			S _a [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]
1.	Wrocław, al. Wiśniowa	DsWrocWisA	32,0	7,0
2.	Wrocław, ul. Na Grobli	DsWrocGrobA	28,0	3,0

Pomiary stężeń dwutlenku azotu, w 2011 r., prowadzony był na trzech stanowiskach, na wszystkich przy zastosowaniu metody automatycznej.

Tabela 8 Wyniki pomiarów NO₂ w Mieście Wrocław w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	Typ pomiaru	NO ₂ 1h			NO ₂ rok	
				S _{90,4} [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	Liczba przekroczeń	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	S _{90,4} [µg/m ³]
1.	Wrocław, Wyb .J. Conrada-Korzeniowskiego	DsWrocKorzA	Autom.	123,0	-	-	32,0	-
2.	Wrocław, al. Wiśniowa	DsWrocWisA	Autom.	177,0	-	-	64,0	24,0
3.	Wrocław, ul. Bartnicza	DsWrocBartA	Autom.	65,0 ¹	-	-	18,0 ¹	-

¹ seria pomiarowa o kompletności poniżej 75% w roku

Pomiar stężeń benzo(a)pirenu, w 2011 r., prowadzony był na jednym stanowisku, przy zastosowaniu metody manualnej.

Tabela 9 Wyniki pomiarów B(a)P w Mieście Wrocław w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	B(a)P rok	
			S _a [ng/m ³]	Wielkość przekroczenia [ng/m ³]
1.	Wrocław, Wyb.J.Conrada-Korzeniowskiego	DsWrocKorzA	7,9 ¹	6,9

¹ seria pomiarowa o kompletności poniżej 33% w roku

Pomiary stężeń ozonu, w 2011 r., prowadzony był natomiast na dwóch stanowiskach, przy zastosowaniu metody automatycznej.

Tabela 10 Wyniki pomiarów O₃ w Mieście Wrocław w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	O ₃ 8h		Liczba dni z przekroczeniami ¹
			Stężenie [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	
1.	Wrocław, ul. Bartnicza	DsWrocBartA	129,0	9,0 ²	3 ²
2.	Wrocław, Wyb. J. Conrada-Korzeniowskiego	DsWrocKorzA	141,0	21,0	14

¹ poziom docelowy ozonu: średnia 8-godz.: 120 µg/m³, dopuszczalna liczba dni z przekroczeniami poziomu docelowego uśredniona w ciągu ostatnich 3 lat: 25 dni

² seria pomiarowa nie spełnia wymogu kompletności do prawidłowego obliczenia normowanych parametrów (rzeczywista liczba przekroczeń poziomu 120 µg/m³ mogła być wyższa niż wynika z niepełnej serii wyników pomiarów stężeń

1.1.1.1 Kierunki i zakres działań krótkoterminowych

Tabela 11 Kierunki działań krótkoterminowych w Mieście Wrocław dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu*

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
<i>POZIOM I (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 lub wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu docelowego B(a)P</i>					
AwrIKm	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIAp	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIMu	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrISs	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja nieorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
AwrIPo	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja nieorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIPk	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
AwrIOm	Ogrzewanie lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
AwrISO	Obowiązek przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
AwrICp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIOPw	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
POZIOM II (wystąpienie przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 lub PM2,5 lub wystąpienie przekroczenia poziomu docelowego B(a)P)					
AwrIIKm	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIAp	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIMu	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIISs	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
AwrIPO	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIIPk	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIOm	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
AwrIIso	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIICp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIIOpw	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIIinf	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego	-
Realizacja działań naprawczych średnio- i długoterminowych określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w programie ochrony powietrza dla Mieście Wrocław					
POZIOM III (wystąpienie przekroczenia poziomu informowania pyłu zawieszzonego PM10)					
AwrIIIKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIIApPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIIMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIIISsPM10	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
				pielęgnacją zieleni	
AwrIIIPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIIIPkPM10	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, (nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła)	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIIOmPM10	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIISoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIIICp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIIIOpw	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
<i>POZIOM IV (wystąpienie przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszanego PM10)</i>					
AwrIVKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego. Na przykład wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	Emisja liniowa	Mieszkańcy, Prezydent Miasta	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
AwrIVZwPM10	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miasta	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	Przedsiębiorstwa przewozowe	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVApPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIVMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVSsPM10	Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy) w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVPkPM10	Zakaz palenia w kominkach	Nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVOmPM10	Ogrzewanie lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
AwrIVSoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVPrPM10	Nakaz zraszania pryzm materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja powierzchniowa	Przedsiębiorstwa, na terenie, których znajdują się pryzmy materiałów sypkich	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
AwrIVCp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	-
AwrIVOpw	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DZIAŁANIA INFORMACYJNE					
AwrInObPM10	Zalecenia (dotyczy alertu poziomu III i IV): - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń pyłu, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia wietrzenia mieszkań	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	Organy samorządowe oraz instytucje porządkowe	-
AwrInDyPM10	W przypadku wystąpienia alertu poziomu III - ograniczenie przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej. W przypadku wystąpienia alertu poziomu IV zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej, w obszarze przekroczeń	Informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-
AwrInSiPM10	Wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych) szczególnie w przypadku wystąpienia poziomu	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni,	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	przekroczenia alarmowego				

*główne źródło emisji dla tych substancji jest jednakowe, dlatego można określić dla nich łączne działania krótkoterminowe

Tabela 12 Kierunki działań krótkoterminowych w Mieście Wrocław dla dwutlenku azotu

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
<i>POZIOM I (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku azotu)</i>					
AwrIKmNO2	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIApNO2	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
<i>POZIOM II (wystąpienie przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla dwutlenku azotu)</i>					
AwrIInfNO2	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego (o okresie uśredniania wyników jedna godzina lub rok kalendarzowy)	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego (o okresie uśredniania wyników jedna godzina lub rok kalendarzowy)	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	-
AwrIIKmNO2	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIApNO2	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
Realizacja działań naprawczych średnio- i długoterminowych określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w programie ochrony powietrza dla Miasta Wrocław					
<i>POZIOM III (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego dwutlenku azotu)</i>					
AwrIIIKmNO2	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIIApNO2	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	krótkich odcinkach (rower, pieszo)				
AwrIIISsNO2	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie dla ludności - realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	-
AwrIIIZpNO2	Zmniejszenie emisji ze spalania z pojazdów mechanicznych	Zalecenie zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h	Emisja liniowa	Kierowcy pojazdów mechanicznych	-
POZIOM IV (wystąpienie przekroczenia poziomu alarmowego dwutlenku azotu)					
AwrIVKmnNO2	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego. Na przykład wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	Emisja liniowa	Mieszkańcy Prezydent Wrocławia	-
AwrIVUrNO2	Uplynnienie ruchu	Wprowadzenie kierowania ruchem przez policję na newralgicznych skrzyżowaniach, w godzinach o dużym natężeniu ruchu	Emisja liniowa	Policja	-
AwrIVZpNO2	Zmniejszenie emisji ze spalania z pojazdów mechanicznych	Nakaz zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h do prędkości 50 km/h	Emisja liniowa	Kierowcy pojazdów mechanicznych	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVZwNO2	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t do miasta	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	Przedsiębiorstwa przewozowe	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVApNO2	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIVSsNO2	Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego (kosiarki, piły)	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
AwrIVSbNO2	Zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego	Ustanowienie czasowego zakazu używania spalinowego sprzętu budowlanego	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa budowlane	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DZIAŁANIA INFORMACYJNE					
AwrInOb	Zalecenia: - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń dwutlenku azotu, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia wietrzenia mieszkań	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	Organy samorządowe oraz instytucje porządkowe	-
AwrInDy	Ograniczenie przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej (w przypadku wystąpienia poziomu alarmowego)	Informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-
AwaInSł	Wzmoczenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych), szczególnie w przypadku wystąpienia poziomu dwutlenku azotu	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni	-

Tabela 13 Kierunki działań krótkoterminowych w Mieście Wrocław dla ozonu

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
POZIOM I (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu)					
AwrInfO3	Informacja o ryzyku wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	-
AwrIKmO3	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
AwrIApO3	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
POZIOM II (wystąpienie przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu)					
AwrIIInfO3	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	-
AwrIIKmO3	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIApO3	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
Realizacja działań naprawczych średnio- i długoterminowych określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w programie ochrony powietrza dla Miasta Wrocław					
POZIOM III (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego ozonu)					
AwrIIIKmO3	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIIApO3	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
AwrIIISsO3	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie dla ludności - realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	-
AwrIIIZpO3	Zmniejszenie emisji ze spalania z pojazdów mechanicznych	Zalecenie zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h	Emisja liniowa	Kierowcy pojazdów mechanicznych	-
POZIOM IV (wystąpienie przekroczenia poziomu alarmowego ozonu)					
AwrIVKmO3	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego. Na przykład wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla	Emisja liniowa	Mieszkańcy Prezydent Wrocławia	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
		posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych			
AwrIVUrO3	Upłynnienie ruchu	Wprowadzenie kierowania ruchem przez policję na neurałgicznych skrzyżowaniach, w godzinach o dużym natężeniu ruchu	Emisja liniowa	Policja	-
AwrIVZpO3	Zmniejszenie emisji ze spalania z pojazdów mechanicznych	Nakaz zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h do prędkości 50 km/h	Emisja liniowa	Kierowcy pojazdów mechanicznych	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVZwO3	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t do miasta	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	Przedsiębiorstwa przewozowe	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVSsO3	Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego (kosiarki, piły)	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
AwrIVSbO3	Zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego	Ustanowienie czasowego zakazu używania spalinowego sprzętu budowlanego	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa budowlane	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DZIAŁANIA INFROMACYJNE					
AwrInOb	Zalecenia: - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń ozonu, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia wietrzenia mieszkań	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	Organy samorządowe oraz instytucje porządkowe	-
AwrInDy	Zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej (w przypadku wystąpienia poziomu alarmowego)	Informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
AwaInSł	Wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych), szczególnie w przypadku wystąpienia poziomu alarmowego ozonu	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni	-

1.1.1.2 Lista podmiotów korzystających ze środowiska

Na podstawie diagnozy wykonanej w ramach Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska w oparciu o modelowanie i wyniki pomiarów jakości powietrza wykonywanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu stwierdzono, iż podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody.

Pozostałe źródła emisji, tj. emisja punktowa (energetyczna i technologiczna) oraz emisja komunikacyjna, w Mieście Wrocław, w ww. zanieczyszczeniach mają mniejszy udział.

W świetle art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25, poz.150, z późn. zm.), osoba fizyczna korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska nie wymaga pozwolenia, nie jest podmiotem korzystającym ze środowiska, a w związku z tym w Planie Działań Krótkoterminowych dla Miasta Wrocław dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu w Mieście Wrocław jest komunikacja, czyli pojazdy mechaniczne użytkowane przez osoby fizyczne do przemieszczania się.

W świetle art. 3 ust. 20 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25, poz.150, z późn. zm.) osoba fizyczna korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska nie wymaga pozwolenia, nie jest podmiotem korzystającym ze środowiska, a w związku z tym w Planie Działań Krótkoterminowych dla Miasta Wrocław NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.

Ze względu na specyfikację ozonu nie można określić głównego źródła emisji powodującej przekroczenia poziomu docelowego ozonu, dlatego w Planie Działań Krótkoterminowych dla Miasta Wrocław dla ozonu NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.

1.1.1.3 Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie

Na podstawie diagnozy wykonanej w ramach Programu ochrony powietrza dla strefy aglomeracja wrocławska w oparciu o modelowanie i wyniki pomiarów jakości powietrza wykonywanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu stwierdzono, iż podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego B(a)P jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody. Emisja liniowa (emisja pochodząca ze spalania paliw płynnych – benzyny, oleju napędowego w pojazdach i innych urządzeniach napędzanych silnikami spalinowymi), w Mieście Wrocław, w ogólnej emisji pyłów, benzo(a)pirenu ma mniejszy udział.

Jednak w związku dość wysokim udziałem pyłu unoszonego w ogólnej ilości pyłu emitowanego z komunikacji w Planie Działań Krótkoterminowych dla pyłu zawieszonego

PM10, PM2,5 oraz B(a)P, dla Miasta Wrocław OKREŚLA SIĘ, iż w sytuacji wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszzonego PM10:

- stosuje się zakaz wjazdu do miasta samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t.

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu w Mieście Wrocław jest komunikacja, czyli pojazdy mechaniczne użytkowane przez osoby fizyczne do przemieszczania się.

W Planie Działań Krótkoterminowych dla dwutlenku azotu, dla Miasta Wrocław OKREŚLA SIĘ, iż w sytuacji wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego NO₂:

- stosuje się zakaz wjazdu do miasta samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t.
- stosuje się nakaz zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h do prędkości 50 km/h.

Prekursory – NO_x oraz NMLZO powodują powstawanie ozonu, z tego względu w Planie Działań Krótkoterminowych dla Miasta Wrocław dla ozonu OKREŚLA SIĘ, iż w sytuacji wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego O₃:

- stosuje się zakaz wjazdu do miasta samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t.
- stosuje się nakaz zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h do prędkości 50 km/h.

1.1.1.4 Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli

Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska określa w zakresie:

- przepływu informacji – pkt 5 niniejszego opracowania „Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń”,
- realizacji działań krótkoterminowych – pkt 1.2 niniejszego opracowania „Kierunki i zakresy działań krótkoterminowych”,
- obowiązków w trakcie realizacji działań – pkt 2.1 niniejszego opracowania: „Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu”,
- sprawozdawania – pkt 2.2 niniejszego opracowania: „Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu”

Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają personel o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;
3. Ostrzegają personel o możliwości pojawienia się większej ilości pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi wystąpieniem poziomu informowania bądź alarmowego pyłu zawieszzonego PM10, lub poziomów alarmowych NO₂ lub O₃;

4. W razie konieczności zapewniają odpowiednią obsadę niezbędną do przyjęcia większej liczby pacjentów.

Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają swoich wychowanków o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;
3. Pilnują, aby na terenie placówek wychowankowie postępowali zgodnie z zaleceniami.
4. Pilnują, aby wychowankowie i personel nie spędzali wolnego czasu na otwartej przestrzeni oraz nie wietrzyli pomieszczeń w razie wystąpienia lub przekroczenia poziomów alarmowych: pyłu zawieszonego PM10, NO₃ lub O₃.

Sposób zachowania się obywateli w przypadku ogłoszenia alertu:

1. Stosować się do zaleceń i nakazów organów samorządowych oraz instytucji porządkowych;
2. Starać się nie przebywać na powietrzu oraz nie wietrzyć mieszkań, w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
3. Starać się ograniczyć swoją aktywność fizyczną na otwartej przestrzeni w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
4. w miarę możliwości ograniczyć własną emisję zanieczyszczeń, poprzez:
 - zaniechanie korzystania z samochodów osobowych,
 - nieużywanie kosiarek spalinowych,
 - ograniczenie spalania węgla i drewna w piecach,
 - niepalenie ognisk w ogrodach,
 - nieużywanie grilli,
 - nieużywanie kosiarek spalinowych.

Grupy ludności wrażliwe na przekroczenia standardów jakości powietrza (informacja przygotowana przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu):

1. Grupa dzieci i młodzieży poniżej 25 roku życia;
Szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń są dzieci, które spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe. Jednocześnie ich organizmy są w fazie wzrostu i ogólnego rozwoju, co sprzyja pojawianiu się zaburzeń zdrowotnych pod wpływem zanieczyszczeń powietrza.
2. Grupa osób starszych i w podeszłym wieku;
Wrażliwość osobnicza przedstawicieli tej grupy wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje zwiększenie podatności na zachorowania.
3. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego;
Zanieczyszczenia powietrza trafiają do organizmu wraz z wdychanym powietrzem i działają drażniąco na śluzówki dróg oddechowych, a czasem oczu. Szczególnie narażone na szkodliwe działanie zanieczyszczeń są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, głównie osoby chore na astmę.
4. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego;

Powstające w ludzkim organizmie pod wpływem stężeń niektórych zanieczyszczeń, związki chemiczne mogą prowadzić do powstawania blokujących naczyń krwionośnych zatorów, a te z kolei mogą być przyczyną zawału czy udaru

5. Grupa mężczyzn z chorobami układu płciowego;

Zaobserwowano szkodliwy wpływ ozonu na proces spermatogenezy. Stwierdzono występowanie stanów zapalnych jąder i uszkodzeń plemników pod wpływem działania ozonu. W związku z tym mężczyznom z chorobami układu płciowego, a w szczególności z zaburzeniami spermatogenezy, zaleca się unikanie długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia ozonu.

6. Grupa osób palących papierosy;

Wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych, co ułatwia przenikanie zanieczyszczeń z wdychanego powietrza do tkanek organizmu.

7. Grupa osób zawodowo narażona na działanie zanieczyszczeń;

Wykonywanie niektórych zawodów wiąże się z długotrwałą ekspozycją na działanie podwyższonych stężeń, przez co wzrasta narażenie zdrowotne związane ze szkodliwym ich działaniem. Do grupy tej należą m.in. osoby wykonujące prace na wolnym powietrzu lub obsługujące urządzenia emitujące zanieczyszczenia.

Mając na uwadze negatywny wpływ:

- pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 - pyły absorbowane w górnych drogach oddechowych mogą powodować kaszel, trudności z oddychaniem, zadyszkę, szczególnie w czasie wysiłku fizycznego; zwiększać zagrożenie schorzeniami alergicznymi i infekcjami układu oddechowego, kataru siennego i zapalenia alergicznego spojówek; a także wywierać szkodliwy wpływ na zdrowie rozwijającego się płodu;
- NO₂ - obniża odporność organizmu na infekcje bakteryjne, działa drażniąco na oczy i drogi oddechowe, jest przyczyną zaburzeń w oddychaniu, powoduje choroby alergiczne (m.in. astmę)
- benzo(a)pirenu ma działanie kancerogenne,
- ozonu - może powodować podrażnienie i stany zapalne układu oddechowego, zwłaszcza podczas aktywności fizycznej, może wpłynąć na funkcjonowanie płuc i nasilić ataki astmy, zwiększa podatność płuc na infekcje, alergeny i inne zanieczyszczenia powietrza.

na zdrowie człowieka, w dniach, w których występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego tych zanieczyszczeń, a szczególnie w dniach występowania poziomów alarmowych pyłu zawieszonego PM10, dwutlenku azotu lub ozonu zaleca się ograniczanie czasu przebywania na powietrzu zwłaszcza przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze oraz przez osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry, oczu i chorobami krążenia.

1.1.1.5 Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń

Tabela 14 Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
1.	Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO ₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu Poziom I	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO ₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu ryzyka przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu
2.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO ₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu Poziom II	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO ₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania albo ryzyka wystąpienia przekroczenia;	-	-

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
			Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi		
3.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10 Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego dla NO ₂ lub ozonu – Poziom III	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu PM10 oraz przyczyny tego stanu; Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego dla NO ₂ lub ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych; Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
4.	Informacja o wystąpieniu lub przekroczeniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub NO ₂ lub ozonu – Poziom IV	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub NO ₂ lub ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być bezwzględnie przez nie podjęte; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych; Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu
5.	Ogłoszenie o wdrożeniu działań krótkoterminowych	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym zostają wdrożone działania krótkoterminowe; Przewidywany czas, w jakim będą obowiązywać działania; Wskazanie rodzaju podjętych działań krótkoterminowych, podmiotów do których są kierowane, sposobów kontroli; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się działania krótkoterminowe

1.1.1.6 Tryb ogłaszania alarmów

System informowania społeczeństwa opiera się na czterech poziomach alertów według następujących kryteriów:

Poziom I - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu;

Poziom II - wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu;

Poziom III – wystąpiło przekroczenie poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10 lub wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego dla NO₂ lub ozonu;

Poziom IV - wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub NO₂ lub ozonu.

Ogłaszanie alarmu wyższego stopnia nie musi być poprzedzone alarmem niższego stopnia.

Alert Poziomu I

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu I

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:
 - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub pyłu PM2,5 lub NO₂ (o okresie uśredniania wyników 1 godzina lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o ryzyku przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
3. Podejmowane działania informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - informacja na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu,

Plany Działań Krótkoterminowych dla stref województwa dolnośląskiego

- data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
 - prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia,
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
 - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- a) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - b) przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
6. Odwołanie alertu poziomu I

Odwołanie następuje, gdy:

- ustąpi ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu,
- zmierzone stężenie odpowiednio: pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5, NO₂, B(a)P lub ozonu osiąga poziom dopuszczalny/docelowy, wówczas alert poziomu I zostaje zamieniony na alert poziomu II.

Alert Poziomu II

Tryb i zakres działań w przypadku ogłoszenia alertu poziomu II

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:
 - wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub pyłu PM2,5 lub NO₂ (o okresie uśredniania wyników 1 godzina lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
3. Podejmowane działania informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki

- Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
- informacja na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
- rodzaj i stopień alertu,
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
 - prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian,
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
 - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- a) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - b) przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego.

Alert Poziomu III

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu III

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
 - pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 wskazuje przekroczenie poziomu informowania,
 - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego dla NO₂ lub ozonu.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego NO₂ lub ozonu.
3. Podejmowane środki informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego NO₂ lub ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego NO₂ lub ozonu przez Wojewodę

Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;

- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego NO₂ lub ozonu przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do Prezydenta Miasta oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
- rodzaj i stopień alertu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego NO₂ lub ozonu;
 - przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
 - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
 - kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- a) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - b) przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - c) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Prezydent Miasta,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.
6. Odwołanie alertu poziomu III
- Odwołanie następuje, gdy:
- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 jest poniżej poziomu informowania;
 - ustąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego dla NO₂ lub ozonu;
 - zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 lub NO₂ lub ozonu osiąga poziom alarmowy, wówczas alert poziomu III zostaje zamieniony na alert poziomu IV.

Alert Poziomu IV

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu IV

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
 - pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 lub NO₂ lub ozonu jest powyżej lub jest równy poziomowi alarmowemu odpowiedniego zanieczyszczenia.
2. Termin ogłoszenia alertu:

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

- alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonoego PM₁₀ lub NO₂ lub ozonu;
- 3. Podejmowane środki informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonoego PM₁₀ lub NO₂ lub ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonoego PM₁₀ lub NO₂ lub ozonu przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonoego PM₁₀ lub NO₂ lub ozonu przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do Prezydenta Miasta oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
- 4. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonoego PM₁₀ lub NO₂ lub ozonu wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
 - przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
 - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
 - kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
- 5. Wykaz powiadamianych instytucji:
 - a) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska
 - Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - b) przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - c) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Prezydent Miasta,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.
- 6. Odwołanie alertu poziomu IV
Odwołanie następuje, gdy:
 - zmierzone stężenie pyłu zawieszonoego PM₁₀ lub NO₂ lub ozonu jest poniżej poziomu alarmowego.

Powyższe procedury powinny być uszczegółowione przez wewnętrzne procedury wypracowane przez WZZK.

Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego monitoruje wprowadzanie działań w odpowiedzialnych jednostkach poprzez informacje zwrotne od tych instytucji (m.in. straży

miejskiej, policji, zarządców dróg, przychodni lekarskich i szpitali, szkół i przedszkoli, prezydenta miasta).

1.1.1.7 Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji

Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza, wykonana w ramach Programu ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej w oparciu o modelowanie i wyniki pomiarów jakości powietrza wykonywanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu wskazuje, iż na terenie omawianej strefy główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5} oraz poziomu docelowego B(a)P jest emisja powierzchniowa.

Specyfika pyłu zawieszonego, którego dużą część tworzą aerozole nieorganiczne (siarczany i azotany), będące wynikiem emisji zarówno z wysokich jak i niskich źródeł spalania, powoduje, że duży udział w stężeniach tego pyłu ma napływ, szczególnie w okresie zimowym. Ograniczanie emisji napływowej (z wysokich źródeł energetycznych spoza strefy) jest i będzie wynikiem wdrażania kolejnych coraz ostrzejszych standardów emisji dla tych źródeł (kolejne dyrektywy: IPPC, IED). Jednak wysoki udział w stężeniach pyłu zawieszonego ma również lokalne ogrzewanie indywidualne oraz lokalna komunikacja.

Należy podkreślić, że zarówno stan techniczny dużej ilości kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych jest zły, a jakość paliw (węgla i drewna) jest wysoce niezadowolająca. Często dochodzi również do tego spalanie w piecach odpadów z gospodarstw domowych (między innymi butelek PET, kartonów po napojach, odpadków organicznych i innych). Czynniki te w połączeniu z niekorzystnymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakie często występują w okresie zimowym (grzewczym) tj. inwersje temperatury, niskie prędkości wiatru, decydują o występowaniu przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Istotną barierą dla wyboru przez mieszkańców niskoemisyjnych systemów ogrzewania stanowi obecna, niestabilna polityka paliwowa państwa oraz wysokie ceny tych paliw. Dodatkowo brak w polskim prawie mechanizmów umożliwiających wyegzekwowanie od osób fizycznych użytkownika urządzeń grzewczych spełniających określone wymogi w zakresie wielkości emisji substancji do powietrza.

Nie ma żadnych możliwości prawnych, aby osobom, których jedynym źródłem ciepła jest piec węglowy, piec na drewno itp. zabronić jego używania w okresach, w których występuje zła jakość powietrza. Spalanie oprócz węgla również odpadów z gospodarstw domowych, co jest częstą praktyką, tym częstszą, im niższa jest temperatura powietrza, powoduje, że emisja różnorodnych zanieczyszczeń, w tym pyłu zawieszonego PM₁₀, PM_{2,5} i B(a)P jest jeszcze większa. Z kolei im lepsza jakość paliwa, tym emisja zanieczyszczeń mniejsza.

Tak więc działania krótkoterminowe w zakresie ograniczania niskiej emisji komunalnej mogą być skierowane jedynie na bezwzględny zakaz spalania odpadów (który obowiązuje cały czas) i jego egzekucję oraz na apele skierowane do społeczeństwa z prośbą (ale nie nakazem), aby w miarę możliwości stosować w czasie alertu paliwo lepszej jakości. Ponadto powinny być skierowane również na ograniczanie natężenia ruchu w mieście, czystość dróg, a dodatkowo na ograniczanie emisji niezorganizowanej.

W przypadku wystąpienia stężenia alarmowego pyłu zawieszonego PM₁₀ (zagrożającego zdrowiu mieszkańców strefy) należy bezwzględnie wprowadzić wszystkie

możliwe działania, które ograniczą emisję pyłu zawieszonego, ze wszystkich rodzajów działalności. Działania te są kosztowne oraz uciążliwe.

Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza na terenie omawianej strefy wskazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomu dopuszczalnego dwutlenku azotu jest emisja pochodząca z komunikacji.

Narastające z roku na rok natężenie ruchu w Mieście Wrocław (a także w całym kraju) powoduje, że emisja zanieczyszczeń z tego rodzaju aktywności stale wzrasta. Jednocześnie postępująca modernizacja przemysłu, który wdraża skuteczne sposoby ograniczania emisji tlenków azotu uwypukla problem emisji tego zanieczyszczenia z komunikacji i sprawia, że jedynym obszarem, w którym skutecznie można obniżyć tę emisję jest ruch pojazdów w mieście.

Tak więc działania krótkoterminowe w zakresie ograniczania emisji komunikacyjnej mogą być skierowane jedynie na ograniczanie natężenia ruchu w mieście.

W warunkach, kiedy w godzinach szczytu komunikacyjnego na większości dróg we Wrocławiu natężenie ruchu jest bardzo duże, lub wręcz przekraczające możliwości przepustowości danej ulicy, przenoszenie strumienia pojazdów na alternatywne kierunki jest niemożliwe. Wprowadzenie zmian w organizacji ruchu np. w centrum Wrocławia, może tylko spowodować przeniesienie problemów z zanieczyszczeniami w inne obszary, natomiast z pewnością spowoduje ogromne kłopoty organizacyjne, paraliż komunikacyjny w mieście i wielkie nakłady finansowe.

Jednak w przypadku wystąpienia stężenia alarmowego dwutlenku azotu (zagrożającego zdrowiu mieszkańców strefy) należy bezwzględnie wprowadzić takie działania, które ograniczą natężenie ruchu na drogach miejskich: bezpłatne bilety na komunikację miejską, zakaz wjazdu samochodów ciężarowych do miasta, oraz ograniczających emisję zanieczyszczeń, czyli obniżenie prędkości ruchu, zakaz używania sprzętu spalinowego, zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego. Działania te są kosztowne oraz uciążliwe. Głównym rozwiązaniem problemów z nadmiernymi stężeniami pochodzącymi z komunikacji wydają się być działania długoterminowe: rozwój komunikacji zbiorowej, rozwój infrastruktury rowerowej, edukacja społeczeństwa i stopniowe wdrażanie systemu ograniczeń wjazdu do centrum miasta.

Ograniczeniem może być sprzeciw społeczeństwa w stosunku do pewnych ograniczeń, nawet jeżeli będą one miały uzasadnienie prawne i będą uzasadnione dbałością o to społeczeństwo. Za takie ograniczenia „swobód obywatelskich” jest powszechnie uważany:

- zakaz poruszania się samochodami osobowymi w określonych strefach, czy określonych dniach;
- zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego przez przedsiębiorstwa budowlane;
- zakaz palenia w kominkach.
- ograniczenie prędkości ruchu.

Jednak należy mieć na uwadze, iż:

- poziomy alarmowe zanieczyszczeń, są ustanowione na takim poziomie, którego oddziaływanie jest szkodliwe dla człowieka, więc obniżenie wielkości takiego zanieczyszczenia powinno być priorytetem dla władz i mieszkańców strefy;
- poziomy alarmowe pyłu zawieszonego PM₁₀, NO₂ lub ozonu występują niezwykle rzadko i trwają krótko, więc zasięg czasowy działań najprawdopodobniej nie będzie przekraczał jednego dnia.

Szybsza realizacja działań naprawczych z Programów Ochrony Powietrza oraz intensywna edukacja ekologiczna społeczeństwa powinna spowodować, że również działania krótkoterminowe będą skuteczniejsze.

Wdrożenie Planu Działań Krótkoterminowych musi być poprzedzone szeroką kampanią informacyjną oraz szeroką edukacją społeczeństwa. Edukacja ekologiczna społeczeństwa we wszystkich grupach wiekowych powinna być prowadzona w sposób ciągły, przez wiele lat.

1.2 Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu

1.2.1 Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu

Wszelkie działania krótkoterminowe są zarządzane (inicjowane, kontrolowane i kończone) przez **wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego**, o którym mowa w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) tworzy się wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego, których obsługę zapewniają komórki organizacyjne właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego w urzędach wojewódzkich.

Do zadań wojewódzkich centrów zarządzania kryzysowego należą:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego;
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej;
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności;
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska;
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne;
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum;
- realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa;

Wojewoda Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Uzupełni plany zarządzania kryzysowego (o których mowa w art. 5 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) o zadania określone Planem Działań Krótkoterminowych;
- Podejmuje decyzje o ogłoszeniu alertu;
- Podejmuje decyzje o odwołaniu alertu lub o zmianie poziomu alertu;
- Powiadamia Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Powiadamia Prezydenta Miasta o ogłoszeniu, odwołaniu, bądź zmianie poziomu alertu oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- Powiadamia społeczeństwo, władze placówek szkolno-wychowawczych, jednostki służby zdrowia oraz służby (straż miejską, policję) o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu w przypadku wystąpienia alertu poziomu III i IV oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- Koordynuje wdrażanie działań i wspomaga służby lokalne.

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska:

- Monitoruje jakość powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, NO₂, ozonu i B(a)P w Mieście Wrocław ;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu PM_{2,5}, NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego ryzyka;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ lub pyłu PM_{2,5} lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM₁₀, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej poziomu informowania);
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o ryzyku wystąpienia poziomu alarmowego NO₂ lub ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia ryzyka przekroczenia;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu lub przekroczeniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM₁₀ lub NO₂ lub ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego przekroczenia;
- Sprawuje nadzór wykonania działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych przez Prezydenta Miasta oraz inne podmioty;
- Nakłada zalecenia pokontrolne oraz w razie konieczności kary pieniężne w zakresie realizacji Planu Działań Krótkoterminowych.

Prezydent Miasta Wrocławia:

- Uzgodnia z lokalnymi zarządcami transportu miejskiego możliwość bezpłatnego przewozu pasażerów w dniach wystąpienia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 lub NO₂ lub ozonu;
- Powiadamia lokalny zarząd dróg, o uruchomieniu działań krótkoterminowych;
- Określa obszary, w których przeważa ogrzewanie indywidualne, węglowe, w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole jakości spalanego paliwa;
- Określa obszary, w których występuje duża ilość kominków, które nie są podstawowym sposobem ogrzewania mieszkań i w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole zakazu dogrzewania kominkami;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu poziomu III lub IV, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej miasta.

1.2.2 Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu

Organy oraz instytucje uczestniczące w realizacji Planu Działań Krótkoterminowych są zobowiązane do przekazywania do Zarządu Województwa Dolnośląskiego wszelkich informacji i dokumentów wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu, w celu wykonania i przekazania przez zarząd sprawozdania z realizacji Planu Działań Krótkoterminowych zgodnie z art. 94, pkt 2a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wykonanie działań krótkoterminowych musi być dokumentowane przez podmioty i instytucje zobowiązane do ich realizacji w formie sprawozdań, które będą każdorazowo przekazywane do Wojewody Dolnośląskiego/wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego w ciągu miesiąca od zakończenia działań.

Pozostałe dokumenty wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu powinny być przekazywane do zarządu województwa w ciągu 30 dni po zakończeniu roku kalendarzowego.

Wszystkie informacje powinny być przekazywane drogą mailową lub faxem w celu ich archiwizowania oraz dokumentowania terminu uruchomienia i zatrzymania działań krótkoterminowych. Informacje przesyłane drogą mailową powinny być archiwizowane na wydzielonych dyskach komputerowych. Informacje przesyłane faxem powinny być archiwizowane w formie papierowej.

W celu usprawnienia gromadzenia i przekazywania informacji należy na bieżąco wypełniać poniższy formularz:

Tabela 15 Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji

Data wysłania/otrzymania pisma	Godzina wysłania/otrzymania pisma	Numer pisma	Czego dotyczy informacja
			<i>informacja o ryzyku przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej informacja o przekroczeniu wartości</i>

Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego

Data wysłania/otrzymania pisma	Godzina wysłania/otrzymania pisma	Numer pisma	Czego dotyczy informacja
			dopuszczalnej/docelowej, informacja o wdrożeniu/zaniechaniu działań krótkoterminowych.....

Sprawozdania z realizacji działań krótkoterminowych powinny być wykonywane wg. Tabeli 2 zawartej w Załączniku 6 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. z dnia 18 września 2012 r. Poz. Nr 1034).

Tabela 16 Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych

1. Ogólne	
Proszę podać link do internetowej strony, na której został zamieszczony plan działań krótkoterminowych	
1a. Czy były przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV/TV) w ciągu ostatnich trzech lat?*	☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwie ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	
1b. Czy zidentyfikowano zagrożenia przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV / TV) w ciągu ostatnich pięciu lat?*	☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwie ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	
1c. Prawdopodobny wpływ realizowanego planu działań krótkoterminowych na poziomy zanieczyszczeń. Proszę podać informacje na temat źródła emisji, analizy podziału źródeł emisji i odpowiedniego odniesienia przestrzennego oraz odnieść się do wyboru środków.	
2. Środki krótkoterminowe: rodzaje i sektory	
<i>Uwagi wstępne:</i> Dyrektywa określa cele działań i zawiera przykłady sektorów, których mają dotyczyć plany działań krótkoterminowych	
2a. Czy plan działań krótkoterminowych ma w szczególności na celu:	
Zmniejszenie emisji*	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	
Skrócenie czasu trwania przekroczenia*	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	
Ograniczenie narażenia*	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	
2b. Jakiego rodzaju środki:	
Edukacja/Informacja*	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	
Techniczne*	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	
Ekonomiczne/Finansowe*	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły	

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Szczególnej ochrony wrażliwych grup ludności*	☐ Tak ☐ Nie	
2c. Działania krótkoterminowe mogą być zintegrowane z programami ochrony powietrza. Proszę podać szczegóły tych działań krótkoterminowych. Działaniami krótkoterminowymi określonymi w programie ochrony powietrza będą środki, które są skuteczne w sytuacji, gdy istnieje ryzyko wystąpienia wysokiego stężenia zanieczyszczeń (np. zmniejszenie ograniczenia prędkości w okresach wysokich emisji / wysoki poziom stężeń w powietrzu).		
	Plan działań krótkoterminowych	Program ochrony powietrza
Ruch pojazdów silnikowych*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Roboty budowlane*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie ☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Statki cumujące*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Przemysł*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Ogrzewanie w sektorze komunalno – bytowym*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Inne*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
3. Plany działań krótkoterminowych: wdrożenie		
3b. Czy plan działań krótkoterminowych został rozpoczęty*	☐ Tak ☐ Nie	
Jeśli tak, to jak często, w jakich sytuacjach? Proszę opisać		
3c. Proszę opisać procesy monitorowania i oceny		
4. Plany działań krótkoterminowych: udostępnienie informacji do publicznej wiadomości		
4a. Czy informacje dotyczące planu były podawane do publicznej wiadomości*	☐ Tak ☐ Internet ☐ Radio ☐ Telewizja ☐ Inne ☐ Nie	
Link do strony internetowej, na której została zamieszczona informacja		
4b. Proszę opisać ogólną strategię udostępniania informacji, w tym wszystkich zainteresowanych stron		
5. Plany działań krótkoterminowych: wpływ		
5a. Proszę podać informację na temat wpływu i skuteczności podjętych środków przez cel i sektor (patrz pkt 2a i 2b)		
5b. Jakie działania zostały uznane za najbardziej skuteczne? Proszę opisać i wyjaśnić dlaczego.		
5c. Proszę podać linki do raportów i / lub odniesienia.		
6. Plany działań krótkoterminowych oraz programy ochrony powietrza		
<i>Uwagi wstępne:</i> W przypadku, gdy poziomy dopuszczalne są przekroczone, krótkoterminowe środki mogą również zostać uwzględnione w programach ochrony powietrza. Integracja jakości powietrza i planów działań krótkoterminowych jest bardzo ważna.		
6a. Czy w programie ochrony powietrza zawarto krótkoterminowe środki w celu zmniejszenia, skrócenia czasu trwania przekroczeń lub zminimalizowania ryzyka?*	☐ Tak ☐ Nie	
6b. Jeśli tak, to dodaj komentarz na temat doświadczeń i poglądów, czy plany działań krótkoterminowych i programy ochrony powietrza wzajemnie się uzupełniają, czy też są rozbieżne? Jakie aspekty ogólnej strategii		

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

jakości powietrza są wspierane przez plan działań krótkoterminowych?
6c. Jeśli nie ma oddzielnego planu działań krótkoterminowych, to czy uważasz, że wystąpiłyby dodatkowe korzyści, gdyby taki plan był opracowany?
7. Pozostałe problemy
Proszę podać pozostałe uwagi, które nie zostały poruszone powyżej

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jest zobowiązany do dokumentowania i archiwizowania wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń, dla których uchwalony jest Plan Działań Krótkoterminowych.

W razie ryzyka lub przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub NO₂ lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu lub wystąpienia poziomu informowania/alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ryzyka wystąpienia poziomu alarmowego lub jego przekroczenia dla NO₂ lub ozonu Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska informuje Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego drogą mailową lub faksem oraz dokumentuje fakt takiego powiadomienia w sposób następujący:

Tabela 17 Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia

Data/godzina	Wystąpienie przekroczenia/ryzyka przekroczenia	Miejsce wystąpienia/obszar wystąpienia	Sposób powiadomienia (fax, mail – numer)
	<i>PdPM10 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 PiPM10 - przekroczenie poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10 PaPM10 - przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10</i>	<i>lokalizacja stacji pomiarowej na której wystąpiło przekroczenie obszar dla którego wystąpiło ryzyko przekroczenia</i>	

1.3 Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień

Zakres określonych i ocenionych w Planie Działań Krótkoterminowych zagadnień wynika z zapisów znowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028).

Podstawą prawną Planu Działań Krótkoterminowych skierowanych na redukcję nadmiernej emisji szkodliwych substancji do powietrza jest art. 91 ust. 3a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028), plan działań powinien wskazywać:

- potencjalne źródła przekroczeń poziomów alarmowych, dopuszczalnych lub docelowych na obszarze strefy,
- działania krótkoterminowe do podjęcia w przypadku wskazanych przekroczeń,
- podmioty które korzystają ze środowiska, i powinny ograniczyć lub zaprzestać wprowadzania gazów lub pyłów z instalacji do powietrza,
- sposób organizacji i ograniczeń w przypadku zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi,

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

- sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń standardów jakości powietrza.

Ustawa Prawo ochrony środowiska określa obowiązki i odpowiedzialności za poszczególne elementy Planów Działań Krótkoterminowych:

1. Zarząd Województwa odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji z prezydentami, burmistrzami, wójtami i starostami Planu Działań Krótkoterminowych;
2. Sejmik Województwa uchwała Plan Działań Krótkoterminowych;
3. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska powiadamia:
 - zarząd województwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, lub dopuszczalnych w powietrzu,
 - Wojewoda Dolnośląski/wojewódzki zespół (centrum) zarządzania kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych;
4. Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego niezwłocznie powiadamia społeczeństwo i podmioty określone w Planie Działań Krótkoterminowych o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych w Planie Działań Krótkoterminowych.

Wybór zaproponowanych działań krótkoterminowych wynika z:

- rodzaju poziomu normatywnego stężenia zanieczyszczenia dla którego jest określany plan (w zależności czy jest to poziom docelowy, dopuszczalny czy alarmowy),
- problemów i ograniczeń, które mogą być powodowane uruchomieniem wybranych działań,
- zgodności z normami prawnymi,
- bilansu kosztów do osiągniętych zysków (obniżenia stężeń zanieczyszczeń),
- możliwości technicznych,
- przyzwolenia społecznego - działania nie mogą ograniczać podstawowych praw jednostki.

Poziomy alarmowe są to bardzo wysokie stężenia krótkoterminowe, bardzo negatywnie wpływające na zdrowie ludzkie, stąd działania krótkoterminowe muszą być zdecydowane, powinny maksymalnie ograniczać emisję danego zanieczyszczenia do powietrza.

Poziomy dopuszczalne, krótkoterminowe (jedno- lub dwudziestoczterogodzinne) są wartościami również określonymi ze względu na negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na zdrowie ludzkie, jednak są to wartości kilkukrotnie niższe niż alarmowe, stąd działania nie muszą i nie powinny być tak rygorystyczne.

Natomiast poziomy dopuszczalne/docelowe średnie roczne są wartościami długoterminowymi, na które działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ, tak więc powinny się one ograniczyć do działań informacyjnych. **Z tego względu w Planie Działań Krótkoterminowych dla Miasta Wrocław , określonego ze względu na przekroczenie:**

- **poziomu dopuszczalnego stężeń średnich dobowych i średnich rocznych pyłu zawieszonego PM₁₀,**
- **poziomu dopuszczalnego stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM_{2,5},**
- **poziomu dopuszczalnego stężeń 1h i średnich rocznych pyłu zawieszonego NO₂,**
- **poziomu docelowego stężeń średnich rocznych benzo(a)pirenu,**

– poziomu docelowego 8h ozonu,
działania krótkoterminowe mają charakter nakazów i zakazów jedynie w przypadku wystąpienia stężeń pyłu zawieszonego PM10 powyżej poziomu informowania oraz ryzyka wystąpienia bądź wystąpienia stężeń alarmowych dla NO₂ lub ozonu.

Każdorazowe wdrożenie działań krótkoterminowych niesie za sobą konsekwencje finansowe, prawne i społeczne. Im większy obszar obejmują działania i im dłużej one trwają tym koszty są wyższe. Przy obecnym podziale na strefy (aglomeracja, miasto powyżej 100 tys. mieszkańców lub województwo), gdzie strefy obejmują bardzo duże i zróżnicowane obszary, ogłaszanie działań krótkoterminowych powinno się ograniczyć tylko i wyłącznie do rzeczywistego obszaru występowania stężeń ponadnormatywnych. A to jest możliwe wyłącznie przy pomocy systemu prognostycznego.

System prognoz krótkoterminowych (oparty na skalibrowanym modelu matematycznym) może w znacznym stopniu ograniczyć koszty materialne i niematerialne wdrażania działań krótkoterminowych poprzez ograniczenie:

1. *Zasięgu tych działań* – modelowanie matematyczne pozwala na wskazanie obszaru, w którym występują przekroczenia, co może pozwolić na ograniczenie alertu do określonego powiatu, miasta czy dzielnicy, natomiast pomiary wskazują tylko punkt, w którym występują przekroczenia i w związku z tym zmuszają do ogłoszenia alertu dla całej strefy;
2. *Czasu trwania działań* – prognozy mogą określić jak długo będą utrzymywać się stany przekroczeń i jak długo w związku z tym będą trwać działania.

2 Strefa miasto Legnica

2.1 Część opisowa

2.1.1 Analiza stanu jakości powietrza w strefie

Zadaniem Planu Działań Krótkoterminowych, w myśl art. 92 ust. 1 Ustawy prawo ochrony środowiska, jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń stężeń zanieczyszczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Dla strefy miasto Legnica (kod strefy PL0202) Plan Działań Krótkoterminowych uchwala się dla następujących zanieczyszczeń:

- Pył zawieszony PM10,
- Pył zawieszony PM2,5,
- Benzo(a)piren w pyłe zawieszonym PM10,
- Arsen.

Poniżej przedstawiono dopuszczalne poziomy stężeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5, i docelowe dla B(a)P i arsenu wyróżnione ze względu na ochronę zdrowia ludzi – do osiągnięcia i utrzymania w strefie, a także dopuszczalną częstość ich przekraczania, według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031).

Tabela 18 Poziomy dopuszczalne, informowania i alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Poziom alarmowy [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom informowania* [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	35 razy	300	200	2005
	rok kalendarzowy	40	-	-	-	
Pył zawieszony PM2,5	rok kalendarzowy	25	-	-	-	2015
		20				2020

Do standardu jakości powietrza odnoszącego się do stężeń średniorocznych pyłu zawieszonego PM2,5 określony został poziom dopuszczalny, który został podzielony na dwie fazy. W fazie I zakłada się obowiązywanie wartości dopuszczalnej średniorocznego stężenia pyłu PM2,5 na poziomie $25 \mu\text{g}/\text{m}^3$ od 1 stycznia 2015 r. (pomiędzy 2010 r. a 2015 r. przewidziany jest margines tolerancji), natomiast w fazie II, która rozpocznie się od 1 stycznia 2020 r., wstępnie zakłada się obowiązywanie wartości dopuszczalnej na poziomie $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

W poniższej tabeli zestawiono wartości marginesu tolerancji, o jaki będzie mógł być przekraczany poziom dopuszczalny pyłu zawieszonego PM2,5:

Tabela 19 Wartości marginesu tolerancji dla pyłu zawieszonego PM_{2,5}

Nazwa/Rok		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Margines tolerancji	%	16	12	8	4	4	0
	µg/m ³	4	3	2	1	1	0
Poziom dopuszczalny	µg/m ³	29	28	27	26	26	25

Rozporządzenie Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu z dnia 24 sierpnia 2012 r. (Dz. U. 18 września 2012 r., poz. 1031) określa ponadto pułap stężenia ekspozycji, czyli poziom określony na podstawie wskaźnika średniego narażenia w celu ograniczenia szkodliwych skutków dla zdrowia ludzkiego, który ma zostać osiągnięty dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} do 2015 r.:

- pułap stężenia ekspozycji PM_{2,5} o okresie uśredniania rok kalendarzowy – 20 µg/m³.

Tabela 20 Poziomy docelowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu [ng/m ³]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów docelowych
Arsen	rok kalendarzowy	6	-	2013
Benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1	-	2013

W strefie miasto Legnica w 2011 r. zanotowano przekroczenia:

- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników 24 godziny (36 maksimum - 50 µg/m³),
- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy (40 µg/m³),
- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM_{2,5} o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy (25 µg/m³),
- poziomu docelowego benzo(a)pirenu o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy (1 ng/m³),
- poziomu docelowego arsenu o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy (6 ng/m³).

Niekorzystne warunki jakościowe powietrza, sytuacje smogowe i wysokie stężenia występują:

- w jednym obszarze przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników 24 godziny,
- w jednym obszarze przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM₁₀ o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy,
- w jednym obszarze przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM_{2,5} o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy, w jednym obszarze przekroczeń poziomu docelowego B(a)P o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy,
- w obszarze przekroczeń poziomu docelowego arsenu o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy.

Tabela 21 Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomów docelowych B(a)P i As w strefie miasto Legnica wraz z powodem wystąpienia przekroczeń

Nr	Kod obszaru	Miejscowość	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
<i>Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 24h</i>				
1	Ds11mLePM10d01	Legnica	Obszar obejmuje obszar miasta Legnicy zajmujący powierzchnię 28,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 90,0 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz napływ
<i>Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 rok</i>				
1	Ds11mLePM10a01	Legnica	Obszar obejmuje obszar miasta Legnicy zajmujący powierzchnię 2,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 26,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
<i>Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM2,5 rok</i>				
1	Ds11mLePM25a01	Legnica	Obszar obejmuje obszar miasta Legnicy zajmujący powierzchnię 6,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 45,8 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
<i>Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P rok</i>				
1	Ds11mLeB(a)Pa01	Legnica	Obszar obejmuje obszar miasta Legnicy zajmujący powierzchnię 56,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 102 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz napływ
<i>Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla As rok</i>				
-	-	-	-	-

Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM10 wyznaczony przez modelowanie wskazuje na występowanie przekroczeń poziomów dopuszczalnych na znacznym obszarze, głównie w centralnej części strefy miasto Legnica. Przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 24h wynoszą maksymalnie 174%, a przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla stężeń średniorocznych dochodzą maksymalnie do 105%.

W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h w strefie miasto Legnica w receptorach przeważa emisja powierzchniowa oraz napływ spoza strefy. Przewaga emisji napływowej sięga do 99%, a powierzchniowej do 89%. W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy, w obszarze przekroczeń, obejmującym zachodnią część centrum miasta, przeważa niemal wyłącznie emisja powierzchniowa. Poza obszarami przekroczeń, tak dla stężeń średniodobowych, jak i średnich rocznych przeważa napływ spoza strefy.

Przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM2,5 o okresie uśredniania wyników pomiarów rok, wynoszą 120%. Na terenie strefy w stężeniach pyłu PM2,5 przeważa udział emisji powierzchniowej oraz emisji napływowej, natomiast w obszarze przekroczeń przewagi emisji powierzchniowej, sięgają do 76%.

Przekroczenie poziomu docelowego B(a)P dla stężeń średniorocznych wynosi 680%. W stężeniach B(a)P o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy, w obszarze przekroczeń, obejmującego całą strefę miasto Legnica, przewagi emisji powierzchniowej sięgają 93%, natomiast napływu spoza strefy – 69%.

W stężeniach arsenu lokalnie przeważa emisja przemysłowa.

Z powyższych względów bardzo dużym problemem jest zaproponowanie i zastosowanie takich działań krótkoterminowych, które byłyby skuteczne w ograniczaniu wysokich zanieczyszczeń powietrza i redukcji obszaru przekroczeń. Aby działania

krótkoterminowe były skuteczne, konieczne jest przede wszystkim efektywne wdrożenie działań długoterminowych.

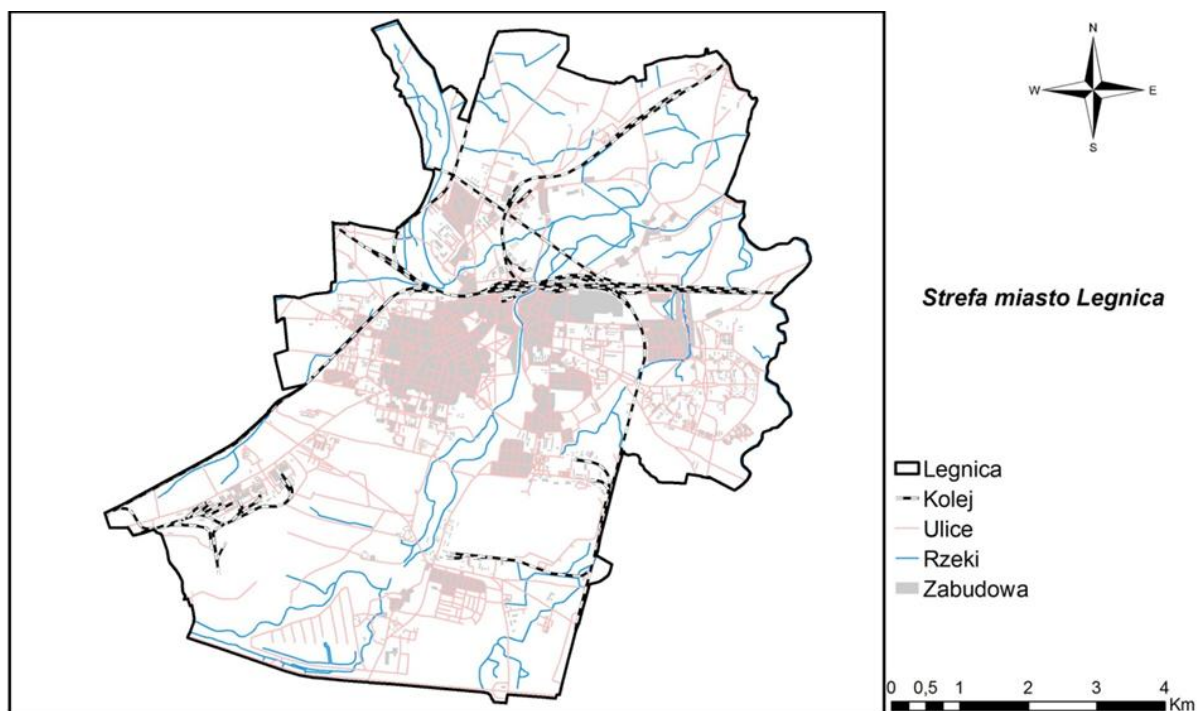
Tabela 22 Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu i arsenu

Substancja zanieczyszczająca	Okres w roku	Warunki meteorologiczne sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń	Obszar zagrożeń
PM10, PM2,5, B(a)P, As	okres grzewczy (październik – kwiecień)	występowanie warstwy inwersyjnej, niskie temperatury (poniżej -10 st. C), niskie prędkości wiatru oraz cisze	miasta, aglomeracje, w szczególności dzielnice z ogrzewaniem indywidualnym, węglowym
PM10, PM2,5	okres letni (maj - wrzesień)	Długie okresy bez opadów, niskie prędkości wiatru oraz cisze	miasta i aglomeracje, obszary rolnicze
PM2,5	Cały rok	niskie prędkości wiatru oraz cisze	Kaniony uliczne o bardzo dużym natężeniu ruchu
B(a)P	okres letni (maj - wrzesień)	niskie prędkości wiatru oraz cisze, wysokie temperatury powietrza	obszary rolnicze, lasy, łąki, ogrody działkowe na terenie miasta - wypalanie łąk, ściernisk, pożary, ogniska
As	Cały rok	niskie prędkości wiatru oraz cisze	Obszary przemysłowe hutnictwa rud metali nieżelaznych (miedź, nikiel)

Plan Działań Krótkoterminowych opracowywany jest dla strefy miasto Legnica (kod strefy PL0202).

Miasto Legnica położone jest w środkowej części województwa dolnośląskiego na równinie legnickiej, nad rzekami: Kaczawą (dopływ Odry) i wpadającą do niej Czarną Wodą. Jest miastem na prawach powiatu (powiatem grodzkim) oraz siedzibą powiatu ziemskiego. Stanowi najdalej wysunięty na południe i największy ośrodek miejski Legnicko-Głogowskiego Okręgu Miedziowego. Powierzchnia miasta wynosi 56,29 km², a liczba ludności w 2011 r. 102 979 osób. Obszar miasta jest położony na wysokości od 109 do 181 m n.p.m., rozpiętość pomiędzy najniższym i najwyższym usytuowanym punktem miasta wynosi 72 m.

Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego

Rysunek 2 Strefa miasto Legnica

Monitorowanie stanu jakości powietrza ma charakter ciągły i wykonywane jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Od 2010 r. sprawuje on nadzór nad wszystkimi stacjami pomiarowymi w województwie. Wyniki pomiarów są weryfikowane, analizowane i archiwizowane w wojewódzkiej bazie JPOAT.

Na terenie strefy miasto Legnica w 2011 roku funkcjonowały dwa stanowiska pomiaru stężeń pyłu zawieszonego PM10, na obu pomiary prowadzone był metodą manualną:

Tabela 23 Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM10 w strefie miasto Legnica w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	Typ pomiaru	PM1024h			PM10 rok	
				S _{90,4} [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	Liczba przekroczeń	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	S _{90,4} [µg/m ³]
1.	Legnica, ul. Porazińskiej	DsLegPoraz	Manualny	42,0	-	-	25,0	-
2.	Legnica, al. Rzeczypospolitej	DsLegRzeczA	Manualny	87,0	37,0	99	42,0	2,0

Pomiar stężeń pyłu zawieszonego PM2,5 w 2011 r. prowadzony był na jednym stanowisku, przy zastosowaniu metody manualnej.

Tabela 24 Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM2,5 w strefie miasto Legnica w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	PM2,5 rok	
			S _a [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]
1.	Legnica, al. Rzeczypospolitej	DsLegRzeczA	30,0	5,0

Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego

Pomiar stężeń benzo(a)pirenu, w 2011 r., prowadzony był na jednym stanowisku, przy zastosowaniu metody manualnej:

Tabela 25 Wyniki pomiarów B(a)P w strefie miasto Legnica w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	B(a)P rok	
			S _a [ng/m ³]	Wielkość przekroczenia [ng/m ³]
1.	Legnica, al. Rzeczypospolitej	DsLegRzeczA	6,8	5,8

Pomiary stężeń arsenu, w 2011 r., prowadzone były natomiast na dwóch stanowiskach, przy zastosowaniu metody manualnej:

Tabela 26 Wyniki pomiarów As w strefie miasto Legnica w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	As rok	
			S _a [ng/m ³]	Wielkość przekroczenia [ng/m ³]
1.	Legnica, al. Rzeczypospolitej	DsLegRzeczA	5,8	-
2.	Legnica, ul. Porazińskiej	DsLegPoraz	12,0	6,0

2.1.1.1. Kierunki i zakres działań krótkoterminowych

Tabela 27 Kierunki działań krótkoterminowych w strefie miasto Legnica dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu i arsenu

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
<i>POZIOM I (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 lub wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu docelowego B(a)P lub As</i>					
LegIKm	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
LegIAp	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
LegIMu	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegISs	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
LegIPo	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIPk	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
LegIOm	Ogrzewanie - lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
		jakości			
LegSo	Obowiązek przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegICp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIOpw	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
<i>POZIOM II (wystąpienie przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszanego PM10 lub PM2,5 lub wystąpienie przekroczenia poziomu docelowego B(a)P lub As)</i>					
LegIIKm	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
LegIIAp	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
LegIIMu	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIISs	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
LegIIPo	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści,	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni				kompetencjami
LegIIPk	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
LegIIOm	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
LegIISo	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIIOpw	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie lub zroszenie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIIOaw	Ograniczenie emisji z HM Legnica	Ograniczenie do minimum występowania sytuacji awaryjnych, wzmożona kontrola dotrzymywania wartości emisji zapisanych w PZ	Emisja przemysłowa	KGHM HM Legnica	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIICp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIIinf	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki zespół zarządzania	-

Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
		dopuszczalnego/docelowego		kryzysowego	
Realizacja działań naprawczych średnio- i długoterminowych określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w programie ochrony powietrza dla strefy miasto Legnica					
POZIOM III (wystąpienie przekroczenia poziomu informowania pyłu zawieszanego PM10)					
LegIIIKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
LegIIIAPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
LegIIIMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIIISsPM10	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
LegIIIPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIIIPkPM10	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, (nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła)	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
LegIIIOMPM10	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
LegIIISoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	paleniskach domowych				kompetencjami
LegIIICpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
<i>POZIOM IV (wystąpienie przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10)</i>					
LegIVKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego. Na przykład wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	Emisja liniowa	Mieszkańcy Prezydent Miasta	-
LegIVZwPM10	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miasta	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	Przedsiębiorstwa przewozowe	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIVApPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
LegIVMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIVSsPM10	Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIVPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści,	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	gałęzi, trawy) w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni			zajmujące się pielęgnacją zieleni	kompetencjami
LegIVPkPM10	Zakaz palenia w kominkach	Nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIVOmPM10	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
LegIVSoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIVPrPM10	Nakaz zraszania pryzm materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja powierzchniowa	Przedsiębiorstwa, na terenie których znajdują się pryzmy materiałów sypkich	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
LegIVCpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DZIAŁANIA INFORMACYJNE					
LegInOb	Zalecenia (dotyczy alertu poziomu III i IV): - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń pyłu, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia wietrzenia mieszkań	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	Organy samorządowe oraz instytucje porządkowe	-
LegInDy	W przypadku wystąpienia alertu poziomu III -	Informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół,	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych	-

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	ograniczenie przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej. W przypadku wystąpienia alertu poziomu IV zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej, w obszarze przekroczeń	przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych		i opiekuńczych	
LegInSt	Wzmoczenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych) szczególnie w przypadku wystąpienia poziomu przekroczenia alarmowego	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni,	-

2.1.1.2 Lista podmiotów korzystających ze środowiska

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody.

Pozostałe źródła emisji, tj. emisja punktowa (energetyczna i technologiczna) oraz emisja komunikacyjna, w strefie miasto Legnica, w ww. zanieczyszczeniach mają mniejszy udział.

W świetle art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25, poz.150, z późn. zm.), osoba fizyczna korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska nie wymaga pozwolenia, nie jest podmiotem korzystającym ze środowiska, a w związku z tym w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy miasto Legnica dla pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 oraz benzo(a)pirenu **NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.**

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu docelowego arsenu jest przemysł hutniczy. W Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy miasto Legnica dla arsenu **OKREŚLA SIĘ NASTĘPUJĄCE PODMIOTY KORZYSTAJĄCE ZE ŚRODOWISKA:**

- KGHM HM Legnica.

2.1.1.3 Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 oraz poziomu docelowego B(a)P jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody. Natomiast podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu docelowego arsenu jest emisja przemysłowa.

Emisja liniowa (emisja pochodząca ze spalania paliw płynnych – benzyny, oleju napędowego w pojazdach i innych urządzeniach napędzanych silnikami spalinowymi), w strefie miasto Legnica, w ogólnej emisji pyłów, benzo(a)pirenu i arsenu ma mniejszy udział.

Jednak w związku z dość wysokim udziałem pyłu unoszonego w ogólnej ilości pyłu emitowanego z komunikacji **w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy miasto Legnica OKREŚLA SIĘ, iż w sytuacji wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10:**

- stosuje się zakaz wjazdu do miasta samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t.

2.1.1.4 Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli

Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska określa w zakresie:

- przepływu informacji – pkt 5 niniejszego opracowania „Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń”,
- realizacji działań krótkoterminowych – pkt 1.2 niniejszego opracowania „Kierunki i zakresy działań krótkoterminowych”,
- obowiązków w trakcie realizacji działań – pkt 2.1 niniejszego opracowania: „Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu”,
- sprawozdawania – pkt 2.2 niniejszego opracowania: „Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu”

Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają personel o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;
3. Ostrzegają personel o możliwości pojawienia się większej ilości pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi wystąpieniem poziomu informowania bądź alarmowego pyłu zawieszonego PM10;
4. W razie konieczności zapewniają odpowiednią obsadę niezbędną do przyjęcia większej liczby pacjentów.

Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają swoich wychowanków o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;
3. Pilnują, aby na terenie placówek wychowankowie postępowali zgodnie z zaleceniami.
4. Pilnują, aby wychowankowie i personel nie spędzali wolnego czasu na otwartej przestrzeni oraz nie wietrzyli pomieszczeń w razie wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10.

Sposób zachowania się obywateli w przypadku ogłoszenia alertu:

1. Stosować się do zaleceń i nakazów organów samorządowych oraz instytucji porządkowych;
2. Starać się nie przebywać na powietrzu oraz nie wietrzyć mieszkań, w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
3. Starać się ograniczyć swoją aktywność fizyczną na otwartej przestrzeni w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
4. w miarę możliwości ograniczyć własną emisję zanieczyszczeń, poprzez:
 - zaniechanie korzystania z samochodów osobowych,

- nieużywanie kosiarek spalinowych,
- ograniczenie spalania węgla i drewna w piecach,
- niepalenie ognisk w ogrodach,
- nieużywanie grilli,
- nieużywanie kosiarek spalinowych.

Grupy ludności wrażliwe na przekroczenia standardów jakości powietrza (informacja przygotowana przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu):

1. Grupa dzieci i młodzieży poniżej 25 roku życia;

Szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń są dzieci, które spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe. Jednocześnie ich organizmy są w fazie wzrostu i ogólnego rozwoju, co sprzyja pojawianiu się zaburzeń zdrowotnych pod wpływem zanieczyszczeń powietrza.

2. Grupa osób starszych i w podeszłym wieku;

Wrażliwość osobnicza przedstawicieli tej grupy wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje zwiększenie podatności na zachorowania.

3. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego;

Zanieczyszczenia powietrza trafiają do organizmu wraz z wdychanym powietrzem i działają drażniąco na śluzówki dróg oddechowych, a czasem oczu. Szczególnie narażone na szkodliwe działanie zanieczyszczeń są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, głównie osoby chore na astmę.

4. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego;

Powstające w ludzkim organizmie pod wpływem stężeń niektórych zanieczyszczeń, związki chemiczne mogą prowadzić do powstawania blokujących naczynia krwionośne złożeń, a te z kolei mogą być przyczyną zawału czy udaru

5. Grupa mężczyzn z chorobami układu płciowego;

Zaobserwowano szkodliwy wpływ ozonu na proces spermatogenezy. Stwierdzono występowanie stanów zapalnych jąder i uszkodzeń plemników pod wpływem działania ozonu. W związku z tym mężczyznom z chorobami układu płciowego, a w szczególności z zaburzeniami spermatogenezy, zaleca się unikanie długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia ozonu.

6. Grupa osób palących papierosy;

Wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych, co ułatwia przenikanie zanieczyszczeń z wdychanego powietrza do tkanek organizmu.

7. Grupa osób zawodowo narażona na działanie zanieczyszczeń;

Wykonywanie niektórych zawodów wiąże się z długotrwałą ekspozycją na działanie podwyższonych stężeń, przez co wzrasta narażenie zdrowotne związane ze szkodliwym ich działaniem. Do grupy tej należą m.in. osoby wykonujące prace na wolnym powietrzu lub obsługujące urządzenia emitujące zanieczyszczenia.

Mając na uwadze negatywny wpływ:

- pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 - pyły absorbowane w górnych drogach oddechowych mogą powodować kaszel, trudności z oddychaniem, zadyszkę, szczególnie w czasie wysiłku fizycznego; zwiększać zagrożenie schorzeniami alergicznymi i infekcjami układu oddechowego, kataru siennego i zapalenia alergicznego spojówek; a także wywierać szkodliwy wpływ na zdrowie rozwijającego się płodu;
- benzo(a)pirenu i arsenu (działanie kancerogenne),

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

na zdrowie człowieka, w dniach, w których występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego tych zanieczyszczeń, a szczególnie w dniach występowania poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 zaleca się ograniczanie czasu przebywania na powietrzu zwłaszcza przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze oraz przez osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry, oczu i chorobami krążenia.

2.1.1.5 Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń

Tabela 28 Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
1.	Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu Poziom I	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu ryzyka przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu
2.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu Poziom II	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania albo ryzyka wystąpienia przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie	-	-

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
			podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi		
3.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10 – Poziom III	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu PM10 oraz przyczyny tego stanu; Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych; Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu
4.	Informacja o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 – Poziom IV	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 oraz przyczyny tego stanu; Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych;

**Plany Działań Krótkoterminowych
dla stref województwa dolnośląskiego**

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
			<p>przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być bezwzględnie przez nie podjęte; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych; Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi</p>		Zmiana poziomu alertu
5.	Ogłoszenie o wdrożeniu działań krótkoterminowych	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym zostają wdrożone działania krótkoterminowe; Przewidywany czas, w jakim będą obowiązywać działania; Wskazanie rodzaju podjętych działań krótkoterminowych, podmiotów do których są kierowane, sposobów kontroli; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych	Strona internetowa Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się działania krótkoterminowe

2.1.1.6 Tryb ogłaszania alarmów

System informowania społeczeństwa opiera się na czterech poziomach alertów według następujących kryteriów:

Poziom I - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu;

Poziom II - wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu;

Poziom III – wystąpiło przekroczenie poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10;

Poziom IV - wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10.

Ogłaszanie alarmu wyższego stopnia nie musi być poprzedzone alarmem niższego stopnia.

Alert Poziomu I

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu I

7. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:
 - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu.
8. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o ryzyku przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu.
9. Podejmowane działania informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - informacja na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu.
10. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu,
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu wraz z podaniem przyczyny tego stanu,

- prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia,
- wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
- możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
- kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;

11. Wykaz powiadamianych instytucji:

c) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:

- Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
- Zarząd Województwa Dolnośląskiego,

d) przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,

12. Odwołanie alertu poziomu I

Odwołanie następuje, gdy:

- ustąpi ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu,
- zmierzone stężenie odpowiednio: pyłu zawieszonego PM10, pyłu PM2,5, B(a)P lub arsenu osiąga poziom dopuszczalny/docelowy, wówczas alert poziomu I zostaje zamieniony na alert poziomu II.

Alert Poziomu II

Tryb i zakres działań w przypadku ogłoszenia alertu poziomu II

6. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:

- wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu.

7. Termin ogłoszenia alertu:

- alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu.

8. Podejmowane działania informacyjne:

- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
- informacja na stronie internetowej Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu.

9. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu,
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
 - prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian,
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
 - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;
10. Wykaz powiadamianych instytucji:
 - c) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - d) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego.

Alert Poziomu III

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu III

7. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
 - pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 wskazuje przekroczenie poziomu informowania.
8. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10.
9. Podejmowane środki informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do Prezydenta Miasta oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
10. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
 - przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;

- wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
 - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
 - kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
11. Wykaz powiadamianych instytucji:
- d) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
- Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
- e) przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
- Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- f) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
- Prezydent Miasta,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.
12. Odwołanie alertu poziomu III
- Odwołanie następuje, gdy:
- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 jest poniżej poziomu informowania;
 - zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 osiąga poziom alarmowy, wówczas alert poziomu III zostaje zamieniony na alert poziomu IV.

Alert Poziomu IV

Tryb i zakres działań w przypadku ogłoszenia alertu poziomu IV

7. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
- pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 jest powyżej lub jest równy poziomowi alarmowemu.
8. Termin ogłoszenia alertu:
- alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10;
9. Podejmowane środki informacyjne:
- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewody Dolnośląskiego/Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do Prezydenta Miasta oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.

10. Rodzaj przekazywanych informacji:

- rodzaj i stopień alertu;
- data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
- przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
- wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
- informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
- możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
- kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.

11. Wykaz powiadamianych instytucji:

- d) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska
 - Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
- e) przez Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- f) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Prezydent Miasta,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.

12. Odwołanie alertu poziomu IV

Odwołanie następuje, gdy:

- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 jest poniżej poziomu alarmowego.

Powyższe procedury powinny być uszczegółowione przez wewnętrzne procedury wypracowane przez WZZK.

Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego monitoruje wprowadzanie działań w odpowiedzialnych jednostkach poprzez informacje zwrotne od tych instytucji (m.in. straży miejskiej, policji, zarządców dróg, przychodni lekarskich i szpitali, szkół i przedszkoli, prezydenta miasta).

2.1.1.7 Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji

Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza na terenie omawianej strefy wskazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, pyłu zawieszonego PM2,5 oraz poziomu docelowego B(a)P jest emisja powierzchniowa.

Specyfika pyłu zawieszonego, którego dużą część tworzą aerozole nieorganiczne (siarczany i azotany), będące wynikiem emisji zarówno z wysokich jak i niskich źródeł spalania, powoduje, że duży udział w stężeniach tego pyłu ma napływ, szczególnie w okresie zimowym. Ograniczanie emisji napływowej (z wysokich źródeł energetycznych spoza strefy) jest i będzie wynikiem wdrażania kolejnych coraz ostrzejszych standardów emisji dla tych źródeł (kolejne dyrektywy: IPPC, IED). Jednak wysoki udział w stężeniach pyłu zawieszonego ma również lokalne ogrzewanie indywidualne oraz lokalna komunikacja.

Należy podkreślić, że zarówno stan techniczny dużej ilości kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych jest zły, a jakość paliw (węgla i drewna) jest wysoce niezadowolająca. Często dochodzi również do tego spalanie w piecach odpadów z gospodarstw domowych (między innymi butelek PET, kartonów po napojach, odpadków organicznych i innych). Czynniki te w połączeniu z niekorzystnymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakie często występują w okresie zimowym (grzewczym) tj. inwersje temperatury, niskie prędkości wiatru, decydują o występowaniu przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Istotną barierą dla wyboru przez mieszkańców niskoemisyjnych systemów ogrzewania stanowi obecna, niestabilna polityka paliwowa państwa oraz wysokie ceny tych paliw. Dodatkowo brak w polskim prawie mechanizmów umożliwiających wyegzekwowanie od osób fizycznych użytkownika urządzeń grzewczych spełniających określone wymogi w zakresie wielkości emisji substancji do powietrza.

Nie ma żadnych możliwości prawnych, aby osobom, których jedynym źródłem ciepła jest piec węglowy, piec na drewno itp. zabronić jego używania w okresach, w których występuje zła jakość powietrza. Spalanie oprócz węgla również odpadów z gospodarstw domowych, co jest częstą praktyką, tym częstsza, im niższa jest temperatura powietrza, powoduje, że emisja różnorodnych zanieczyszczeń, w tym pyłu zawieszonego PM10, PM2,5 i B(a)P jest jeszcze większa. Z kolei im lepsza jakość paliwa, tym emisja zanieczyszczeń mniejsza.

Tak więc działania krótkoterminowe w zakresie ograniczania niskiej emisji komunalnej mogą być skierowane jedynie na bezwzględny zakaz spalania odpadów (który obowiązuje cały czas) i jego egzekucję oraz na apele skierowane do społeczeństwa z prośbą (ale nie nakazem), aby w miarę możliwości stosować w czasie alertu paliwo lepszej jakości. Ponadto powinny być skierowane również na ograniczanie natężenia ruchu w mieście, czystość dróg, a dodatkowo na ograniczanie emisji niezorganizowanej. Wprowadzenie zmian w organizacji ruchu w centrum Legnicy, może tylko spowodować przeniesienie problemów z zanieczyszczeniami w inne obszary, natomiast z pewnością spowoduje ogromne kłopoty organizacyjne, paraliż komunikacyjny w mieście i wielkie nakłady finansowe. Jedynym rozwiązaniem problemów z nadmiernymi stężeniami pochodzącymi z komunikacji wydają się być działania długoterminowe: rozwój komunikacji zbiorowej, rozwój infrastruktury rowerowej, edukacja społeczeństwa i stopniowe wdrażanie systemu ograniczeń wjazdu do centrum miasta.

W przypadku wystąpienia stężenia alarmowego pyłu zawieszonego PM10 (zagrożającego zdrowiu mieszkańców strefy) należy bezwzględnie wprowadzić wszystkie możliwe działania, które ograniczą emisję pyłu zawieszonego, ze wszystkich rodzajów działalności. Działania te są kosztowne oraz uciążliwe. Ograniczeniem może być sprzeciw społeczeństwa w stosunku do pewnych ograniczeń, nawet jeżeli będą one miały uzasadnienie prawne i będą uzasadnione dbałością o to społeczeństwo. Za takie ograniczenia „swobód obywatelskich” jest powszechnie uważany:

- zakaz poruszania się samochodami osobowymi w określonych strefach, czy określonych dniach;
- zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego przez przedsiębiorstwa budowlane;
- zakaz palenia w kominkach.
- ograniczenie prędkości ruchu.

Jednak należy mieć na uwadze, iż:

- poziomy alarmowe zanieczyszczeń, są ustanowione na takim poziomie, którego oddziaływanie jest szkodliwe dla człowieka, więc obniżenie wielkości takiego zanieczyszczenia powinno być priorytetem dla władz i mieszkańców strefy;

- poziomy alarmowe pyłu zawieszonego PM10 występują niezwykle rzadko i trwają krótko, więc zasięg czasowy działań najprawdopodobniej nie będzie przekraczał jednego dnia.

Z kolei dla arsenu został przyjęty poziom docelowy (który powinien być osiągnięty, ale nie przy nadmiernych kosztach) średni roczny. Główną przyczyną przekroczeń poziomu docelowego arsenu są źródła przemysłowe (w tym nie do końca identyfikowalne źródła niezorganizowane z przemysłu), więc jakiegokolwiek działania krótkoterminowe nie mają sensu. Przede wszystkim potrzebne są tu systemowe działania średnio i długoterminowe.

Szybsza realizacja działań naprawczych z Programów Ochrony Powietrza oraz intensywna edukacja ekologiczna społeczeństwa powinna spowodować, że również działania krótkoterminowe będą skuteczniejsze.

Wdrożenie Planu Działań Krótkoterminowych musi być poprzedzone szeroką kampanią informacyjną oraz szeroką edukacją społeczeństwa. Edukacja ekologiczna społeczeństwa we wszystkich grupach wiekowych powinna być prowadzona w sposób ciągły, przez wiele lat.

2.2 Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu

2.2.1 Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu

Wszelkie działania krótkoterminowe są zarządzane (inicjowane, kontrolowane i kończone) przez **Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego**, o którym mowa w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) tworzy się wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego, których obsługę zapewniają komórki organizacyjne właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego w urzędach wojewódzkich.

Do zadań wojewódzkich centrów zarządzania kryzysowego należą:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego;
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej;
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzeżenia ludności;
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska;
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne;
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum;
- realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa;

Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Uzupełni plany zarządzania kryzysowego (o których mowa w art. 5 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) o zadania określone Planem Działań Krótkoterminowych;
- Podejmuje decyzje o ogłoszeniu alertu;
- Podejmuje decyzje o odwołaniu alertu lub o zmianie poziomu alertu;
- Powiadamia Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Powiadamia Prezydenta Miasta o ogłoszeniu, odwołaniu, bądź zmianie poziomu alertu oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- Powiadamia społeczeństwo, władze placówek szkolno-wychowawczych, jednostki służby zdrowia oraz służby (straż miejską, policję) o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu w przypadku wystąpienia alertu poziomu III i IV oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- Koordynuje wdrażanie działań i wspomaga służby lokalne.

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska:

- Monitoruje jakość powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, arsenu i B(a)P w strefie miasto Legnica;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o ryzyku wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu PM_{2,5} lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego ryzyka;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM₁₀ lub pyłu PM_{2,5} lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM₁₀, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej poziomu informowania);
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewodę Dolnośląskiego/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu lub przekroczeniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM₁₀, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego przekroczenia;
- Sprawuje nadzór wykonania działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych przez Prezydenta Miasta oraz inne podmioty;
- Nakłada zalecenia pokontrolne oraz w razie konieczności kary pieniężne w zakresie realizacji Planu Działań Krótkoterminowych.

Prezydent Miasta Legnica:

- Uzgadnia z lokalnymi zarządcami transportu miejskiego możliwość bezpłatnego przewozu pasażerów w dniach wystąpienia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM₁₀;
- Powiadamia lokalny zarząd dróg, o uruchomieniu działań krótkoterminowych;
- Określa obszary, w których przeważa ogrzewanie indywidualne, węglowe, w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole jakości spalanej paliwa;

- Określa obszary, w których występuje duża ilość kominków, które nie są podstawowym sposobem ogrzewania mieszkań i w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole zakazu dogrzewania kominkami;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu poziom III lub IV, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej miasta.

2.2.2 Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu

Organy oraz instytucje uczestniczące w realizacji Planu Działań Krótkoterminowych są zobowiązane do przekazywania do Zarządu Województwa Dolnośląskiego wszelkich informacji i dokumentów wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu, w celu wykonania i przekazania przez zarząd sprawozdania z realizacji Planu Działań Krótkoterminowych zgodnie z art. 94, pkt 2a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wykonanie działań krótkoterminowych musi być dokumentowane przez podmioty i instytucje zobowiązane do ich realizacji w formie sprawozdań, które będą każdorazowo przekazywane do Wojewody Dolnośląskiego/wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego w ciągu miesiąca od zakończenia działań.

Pozostałe dokumenty wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu powinny być przekazywane do zarządu województwa w ciągu 30 dni po zakończeniu roku kalendarzowego.

Wszystkie informacje powinny być przekazywane drogą mailową lub faxem w celu ich archiwizowania oraz dokumentowania terminu uruchomienia i zatrzymania działań krótkoterminowych. Informacje przesyłane drogą mailową powinny być archiwizowane na wydzielonych dyskach komputerowych. Informacje przesyłane faxem powinny być archiwizowane w formie papierowej.

W celu usprawnienia gromadzenia i przekazywania informacji należy na bieżąco wypełniać poniższy formularz:

Tabela 29 Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji

Data wysłania/otrzymania pisma	Godzina wysłania/otrzymania pisma	Numer pisma	Czego dotyczy informacja
			<i>informacja o ryzyku przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej informacja o przekroczeniu wartości dopuszczalnej/docelowej, informacja o wdrożeniu/zaniechaniu działań krótkoterminowych.....</i>

Sprawozdania z realizacji działań krótkoterminowych powinny być wykonywane wg. Tabeli 2 zawartej w Załączniku 6 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. z dnia 18 września 2012 r. Poz. Nr 1034).

Tabela 30 Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych

1. Ogólne		
Proszę podać link do internetowej strony, na której został zamieszczony plan działań krótkoterminowych		
1a. Czy były przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV/TV) w ciągu ostatnich trzech lat?*		☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwie ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
1b. Czy zidentyfikowano zagrożenia przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV / TV) w ciągu ostatnich pięciu lat?*		☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwie ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
1c. Prawdopodobny wpływ realizowanego planu działań krótkoterminowych na poziomy zanieczyszczeń. Proszę podać informacje na temat źródła emisji, analizy podziału źródeł emisji i odpowiedniego odniesienia przestrzennego oraz odnieść się do wyboru środków.		
2. Środki krótkoterminowe: rodzaje i sektory		
<i>Uwagi wstępne:</i> Dyrektywa określa cele działań i zawiera przykłady sektorów, których mają dotyczyć plany działań krótkoterminowych		
2a. Czy plan działań krótkoterminowych ma w szczególności na celu:		
Zmniejszenie emisji*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Skrócenie czasu trwania przekroczenia*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Ograniczenie narażenia*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
2b. Jakiego rodzaju środków:		
Edukacja/Informacja*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Techniczne*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Ekonomiczne/Finansowe*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Szczególnej ochrony wrażliwych grup ludności*		☐ Tak ☐ Nie
2c. Działania krótkoterminowe mogą być zintegrowane z programami ochrony powietrza. Proszę podać szczegóły tych działań krótkoterminowych. Działaniami krótkoterminowymi określonymi w programie ochrony powietrza będą środki, które są skuteczne w sytuacji, gdy istnieje ryzyko wystąpienia wysokiego stężenia zanieczyszczeń (np. zmniejszenie ograniczenia prędkości w okresach wysokich emisji / wysoki poziom stężeń w powietrzu).		
	Plan działań krótkoterminowych	Program ochrony powietrza
Ruch pojazdów silnikowych*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Roboty budowlane*	☐ Tak	☐ Tak

	☐ Nie	☐ Nie ☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Statki cumujące*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Przemysł*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Ogrzewanie w sektorze komunalno – bytowym*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Inne*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
3. Plany działań krótkoterminowych: wdrożenie		
3b. Czy plan działań krótkoterminowych został rozpoczęty*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, to jak często, w jakich sytuacjach? Proszę opisać		
3c. Proszę opisać procesy monitorowania i oceny		
4. Plany działań krótkoterminowych: udostępnienie informacji do publicznej wiadomości		
4a. Czy informacje dotyczące planu były podawane do publicznej wiadomości*		☐ Tak ☐ Internet ☐ Radio ☐ Telewizja ☐ Inne ☐ Nie
Link do strony internetowej, na której została zamieszczona informacja		
4b. Proszę opisać ogólną strategię udostępniania informacji, w tym wszystkich zainteresowanych stron		
5. Plany działań krótkoterminowych: wpływ		
5a. Proszę podać informację na temat wpływu i skuteczności podjętych środków przez cel i sektor (patrz pkt 2a i 2b)		
5b. Jakie działania zostały uznane za najbardziej skuteczne? Proszę opisać i wyjaśnić dlaczego.		
5c. Proszę podać linki do raportów i / lub odniesienia.		
6. Plany działań krótkoterminowych oraz programy ochrony powietrza		
<i>Uwagi wstępne:</i> W przypadku, gdy poziomy dopuszczalne są przekroczone, krótkoterminowe środki mogą również zostać uwzględnione w programach ochrony powietrza. Integracja jakości powietrza i planów działań krótkoterminowych jest bardzo ważna.		
6a. Czy w programie ochrony powietrza zawarto krótkoterminowe środki w celu zmniejszenia, skrócenia czasu trwania przekroczeń lub zminimalizowania ryzyka?*		☐ Tak ☐ Nie
6b. Jeśli tak, to dodaj komentarz na temat doświadczeń i poglądów, czy plany działań krótkoterminowych i programy ochrony powietrza wzajemnie się uzupełniają, czy też są rozbieżne? Jakie aspekty ogólnej strategii jakości powietrza są wspierane przez plan działań krótkoterminowych?		
6c. Jeśli nie ma oddzielnego planu działań krótkoterminowych, to czy uważasz, że wystąpiłyby dodatkowe korzyści, gdyby taki plan był opracowany?		
7. Pozostałe problemy		
Proszę podać pozostałe uwagi, które nie zostały poruszone powyżej		

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jest zobowiązany do dokumentowania i archiwizowania wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń, dla których uchwalony jest Plan Działań Krótkoterminowych.

W razie ryzyka lub przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub pyłu PM2,5 lub poziomu docelowego B(a)P lub arsenu lub wystąpienia poziomu informowania lub alarmowego pyłu zawieszonego PM10 Dolnośląski Wojewódzki Inspektor

Ochrony Środowiska informuje Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego drogą mailową lub faksem oraz dokumentuje fakt takiego powiadomienia w sposób następujący:

Tabela 31 Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia

Data/godzina	Wystąpienie przekroczenia/ryzyka przekroczenia	Miejsce wystąpienia/obszar wystąpienia	Sposób powiadomienia (fax, mail – numer)
	<i>PdPM10 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 PiPM10 - przekroczenie poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10 PaPM10 - przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10</i>	<i>lokalizacja stacji pomiarowej, na której wystąpiło przekroczenie, obszar, dla którego wystąpiło ryzyko przekroczenia</i>	

2.3 Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień

Zakres określonych i ocenionych w Planie Działań Krótkoterminowych zagadnień wynika z zapisów znowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028).

Podstawą prawną Planu Działań Krótkoterminowych skierowanych na redukcję nadmiernej emisji szkodliwych substancji do powietrza jest art. 91 ust. 3a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028), plan działań powinien wskazywać:

- potencjalne źródła przekroczeń poziomów alarmowych, dopuszczalnych lub docelowych na obszarze strefy,
- działania krótkoterminowe do podjęcia w przypadku wskazanych przekroczeń,
- podmioty które korzystają ze środowiska, i powinny ograniczyć lub zaprzestać wprowadzania gazów lub pyłów z instalacji do powietrza,
- sposób organizacji i ograniczeń w przypadku zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi,
- sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń standardów jakości powietrza.

Ustawa Prawo ochrony środowiska określa obowiązki i odpowiedzialności za poszczególne elementy Planów Działań Krótkoterminowych:

5. Zarząd Województwa odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji z prezydentami, burmistrzami, wójtami i starostami Planu Działań Krótkoterminowych;
6. Sejmik Województwa uchwała Plan Działań Krótkoterminowych;
7. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska powiadamia:
 - zarząd województwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, lub dopuszczalnych w powietrzu,

- wojewódzki zespół (centrum) zarządzania kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych;
- 8. Wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego niezwłocznie powiadamia społeczeństwo i podmioty określone w Planie Działań Krótkoterminowych o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych w Planie Działań Krótkoterminowych.

Wybór zaproponowanych działań krótkoterminowych wynika z:

- rodzaju poziomu normatywnego stężenia zanieczyszczenia dla jakiego jest określany plan (w zależności czy jest to poziom docelowy, dopuszczalny czy alarmowy),
- problemów i ograniczeń, które mogą być powodowane uruchomieniem wybranych działań,
- zgodności z normami prawnymi,
- bilansu kosztów do osiągniętych zysków (obniżenia stężeń zanieczyszczeń),
- możliwości technicznych,
- przyzwolenia społecznego - działania nie mogą ograniczać podstawowych praw jednostki.

Poziomy alarmowe są to bardzo wysokie stężenia krótkoterminowe, bardzo negatywnie wpływające na zdrowie ludzkie, stąd działania krótkoterminowe muszą być zdecydowane, powinny maksymalnie ograniczać emisję danego zanieczyszczenia do powietrza.

Poziomy dopuszczalne, krótkoterminowe (jedno- lub dwudziestoczegodzinne) są wartościami również określonymi ze względu na negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na zdrowie ludzkie, jednak są to wartości kilkukrotnie niższe niż alarmowe, stąd działania nie muszą i nie powinny być tak rygorystyczne.

Natomiast poziomy dopuszczalne/docelowe średnie roczne są wartościami długoterminowymi, na które działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ, tak więc powinny się one ograniczyć do działań informacyjnych. **Z tego względu w Planie Działań Krótkoterminowych dla miasta Legnica, określonego ze względu na przekroczenie:**

- poziomu dopuszczalnego stężeń średnich dobowych i średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10
- poziomu dopuszczalnego stężeń średnich rocznych pyłu zawieszonego PM2,5
- poziomu docelowego stężeń średnich rocznych benzo(a)pirenu,
- poziomu docelowego stężeń średnich rocznych arsenu,
- działania krótkoterminowe mają charakter nakazów i zakazów jedynie w przypadku wystąpienia stężeń pyłu zawieszonego PM10 powyżej poziomu informowania.

Każdorazowe wdrożenie działań krótkoterminowych niesie za sobą konsekwencje finansowe, prawne i społeczne. Im większy obszar obejmują działania i im dłużej one trwają tym koszty są wyższe. Przy obecnym podziale na strefy (aglomeracja, miasto powyżej 100 tys. mieszkańców lub województwo), gdzie strefy obejmują bardzo duże i zróżnicowane obszary, ogłaszanie działań krótkoterminowych powinno się ograniczyć tylko i wyłącznie do rzeczywistego obszaru występowania stężeń ponadnormatywnych. A to jest możliwe wyłącznie przy pomocy systemu prognostycznego.

System prognoz krótkoterminowych (oparty na skalibrowanym modelu matematycznym) może w znacznym stopniu ograniczyć koszty materialne i niematerialne wdrażania działań krótkoterminowych poprzez ograniczenie:

3. *Zasięgu tych działań* – modelowanie matematyczne pozwala na wskazanie obszaru, w którym występują przekroczenia, co może pozwolić na ograniczenie alertu do określonego powiatu, miasta czy dzielnicy, natomiast pomiary wskazują tylko punkt, w którym występują przekroczenia i w związku z tym zmuszają do ogłoszenia alertu dla całej strefy;
4. *Czasu trwania działań* – prognozy mogą określić jak długo będą utrzymywać się stany przekroczeń i jak długo w związku z tym będą trwać działania.

3 Strefa miasto Wałbrzych

3.1 Część opisowa

3.1.1 Analiza stanu jakości powietrza w strefie

Zadaniem Planu Działań Krótkoterminowych, w myśl art. 92 ust. 1 Ustawy prawo ochrony środowiska, jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń stężeń zanieczyszczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Dla strefy miasto Wałbrzych (kod strefy PL0203) Plan Działań Krótkoterminowych uchwała się dla następujących zanieczyszczeń:

- Pył zawieszony PM10,
- Benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10.

Poniżej przedstawiono dopuszczalne poziomy stężeń pyłu zawieszonego PM10 i docelowy dla B(a)P wyróżnione ze względu na ochronę zdrowia ludzi – do osiągnięcia i utrzymania w strefie, a także dopuszczalną częstość ich przekraczania, według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031).

Tabela 32 Poziomy dopuszczalne, informowania i alarmowy pyłu zawieszonego PM10 w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Poziom alarmowy [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom informowania* [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	35 razy	300	200
	rok kalendarzowy	40	-	-	-

*Wartość progowa informowania społeczeństwa o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu PM10

Tabela 33 Poziom docelowy benzo(a)pirenu substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość przekraczania oraz termin osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu [ng/m^3]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym	Termin osiągnięcia poziomów docelowych
Benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1	-	2013

W strefie miasto Wałbrzych w 2011 r. zanotowano przekroczenia:

- poziomu docelowego benzo(a)pirenu o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$).

Niekorzystne warunki jakościowe powietrza, sytuacje smogowe i wysokie stężenia występują:

- w trzech obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24 godziny,

- w dwóch obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy
- w jednym obszarze przekroczeń poziomu docelowego B(a)P o okresie uśredniania wyników pomiarów rok kalendarzowy.

Tabela 34 Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego B(a)P w strefie miasto Wałbrzych wraz z powodem wystąpienia przekroczeń

Nr	Kod obszaru	Miejscowość	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 24h				
1	Ds11mWaPM10d01	Wałbrzych	Obszar obejmuje obszar miasta Wałbrzycha, o powierzchni 22,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 71,3 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, oraz napływ
2	Ds11mWaPM10d02	Wałbrzych	Obszar obejmuje obszar miasta Wałbrzycha, o powierzchni 5,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 6,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, napływ oraz emisja punktowa
3	Ds11mWaPM10d03	Wałbrzych	Obszar obejmuje obszar miasta Wałbrzycha, o powierzchni 0,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 0,3 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz napływ, miejscami emisja liniowa
Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 rok				
1	Ds11mWaPM10a01	Wałbrzych	Obszar obejmuje obszar miasta Wałbrzycha, o powierzchni 0,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 5,0 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
2	Ds11mWaPM10a02	Wałbrzych	Obszar obejmuje obszar miasta Wałbrzycha, o powierzchni 0,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P rok				
1	Ds11mWaBaPa01	Wałbrzych	Obszar obejmuje prawie cały obszar miasta Wałbrzycha, zajmuje powierzchnię 85,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 120 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, miejscami z napływu

Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM10 wyznaczony przez modelowanie wskazuje na występowanie przekroczeń poziomów dopuszczalnych na znacznym obszarze, głównie w centralnej części strefy miasto Wałbrzych. Przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 o okresie uśredniania 24h wynoszą maksymalnie 228%, a przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla stężeń średniorocznych maksymalnie o 113%.

W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h w strefie miasto Wałbrzych w receptorach przeważa emisja powierzchniowa oraz napływ. W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy, w obszarze przekroczeń, obejmującym niewielką część centrum miasta, przeważa emisja

powierzchniowa. Poza obszarami przekroczeń, tak dla stężeń średniodobowych, jak i średnich rocznych przeważa napływ spoza strefy.

Przekroczenia poziomu docelowego B(a)P dla stężeń średniorocznych dochodzą maksymalnie do 380%. W stężeniach B(a)P o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy, w obszarze przekroczeń przeważa niemal wyłącznie emisja powierzchniowa, a na obrzeżach miasta napływ zanieczyszczenia spoza strefy.

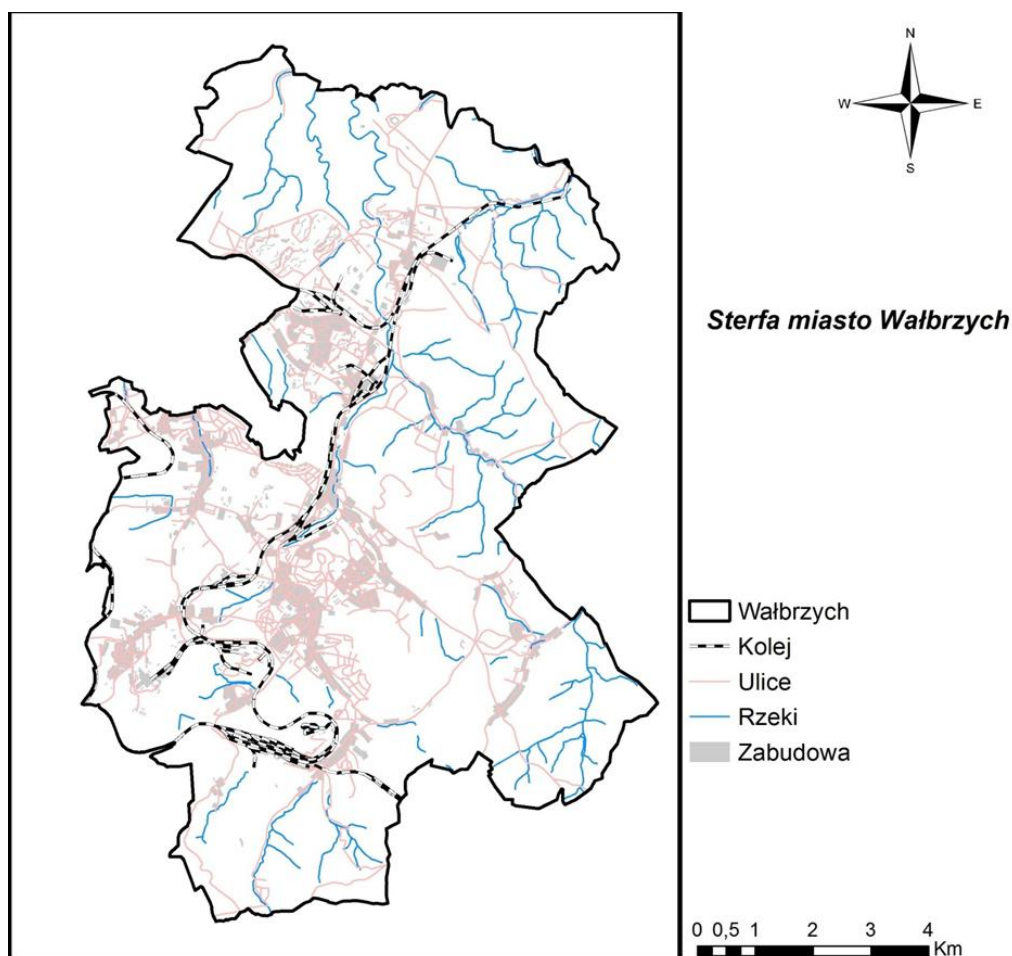
Z powyższych względów bardzo dużym problemem jest zaproponowanie i zastosowanie takich działań krótkoterminowych, które byłyby skuteczne w ograniczaniu wysokich zanieczyszczeń powietrza i redukcji obszaru przekroczeń. Aby działania krótkoterminowe były skuteczne, konieczne jest przede wszystkim efektywne wdrożenie działań długoterminowych.

Tabela 35 Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonoego PM10 oraz benzo(a)pirenu

Substancja zanieczyszczająca	Okres w roku	Warunki meteorologiczne sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń	Obszar zagrożeń
PM10, B(a)P	okres grzewczy (październik – kwiecień)	występowanie warstwy inwersyjnej, niskie temperatury (poniżej -10 st. C), niskie prędkości wiatru oraz cisze	miasta, aglomeracje, w szczególności dzielnice z ogrzewaniem indywidualnym, węglowym
PM10	okres letni (maj - wrzesień)	Długie okresy bez opadów, niskie prędkości wiatru oraz cisze	miasta i aglomeracje, obszary rolnicze
B(a)P	okres letni (maj - wrzesień)	niskie prędkości wiatru oraz cisze, wysokie temperatury powietrza	obszary rolnicze, lasy, łąki, ogrody działkowe na terenie miasta - wypalanie łąk, ściernisk, pożary, ogniska

Plan Działań Krótkoterminowych opracowywany jest dla strefy miasto Wałbrzych (kod strefy PL0203).

Wałbrzych, miasto na prawach powiatu, położone jest w południowej części województwa dolnośląskiego i w centralnej części Powiatu Wałbrzyskiego. Powierzchnia miasta wynosi niecałe 85 km². Wałbrzych to drugie po Wrocławiu miasto pod względem liczby ludności w województwie dolnośląskim – w 2011 r. liczyło 119 955 osób. Wałbrzych, którego granice administracyjne przebiegają momentami naturalnymi zboczami, grzbietami gór osiąga swój najwyższy punkt na Borowej – 853 m n.p.m. Najniższym punktem jest dolina Pełcznicy – 315 m n.p.m., więc różnica poziomów terenu na terenie miasta jest znacząca i mająca istotny wpływ na rozprzestrzenianie zanieczyszczeń.

Rysunek 3 Sterfa miasto Wałbrzych

Monitorowanie stanu jakości powietrza ma charakter ciągły i wykonywane jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Od 2010 r. sprawuje on nadzór nad wszystkimi stacjami pomiarowymi w województwie. Wyniki pomiarów są weryfikowane, analizowane i archiwizowane w wojewódzkiej bazie JPOAT.

Na terenie strefy miasto Wałbrzych, w 2011 roku, monitoring zanieczyszczenia powietrza pyłem zawieszonym PM₁₀ był prowadzony na jednej stacji przy ul. Wysockiego (kod stacji DsWalbWysA). z powodu zbyt małej kompletności serii danych wyniki z tego stanowiska nie zostały wykorzystane w ocenie jakości powietrza na terenie województwa dolnośląskiego w 2011 roku przygotowanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu.

Pomiar stężeń benzo(a)pirenu, w 2011 r., prowadzony był na jednym stanowisku, przy zastosowaniu metody manualnej:

Tabela 36 Wyniki pomiarów B(a)P w strefie miasto Wałbrzych w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	B(a)P rok	
			S _a [ng/m ³]	Wielkość przekroczenia [%]
1.	Wałbrzych, ul. Wysockiego (WIOS)	DsWalbWysA	5,2	4,2

3.1.1.1 Kierunki i zakres działań krótkoterminowych

Tabela 37 Kierunki działań krótkoterminowych w strefie miasto Walbrzych dla pyłu zawieszonego PM10 oraz B(a)P

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
<i>POZIOM I (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P)</i>					
WalIkPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
WalIapPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
WalImuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego zgodnie z kompetencjami
WalISsPM10	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
WalIPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego zgodnie z kompetencjami
WalIPkPM10	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
WalIOmPM10	Ogrzewanie lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
		jakości			
WalISoPM10	Obowiązek przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalICpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIOpwPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
POZIOM II (wystąpienie przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszanego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P)					
WalIIKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
WalIIApPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
WalIIMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIISsPM10	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
		obszarze przekroczeń		pielęgnacją zieleni	
WalIIPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIIPkPM10	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
WalIIOmPM10	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
WalIISoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIICpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIIOpwPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIIIinfPM102,5	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego	-
Realizacja działań naprawczych średnio- i długoterminowych określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w programie ochrony powietrza dla strefy miasto Wałbrzych					

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
POZIOM III (wystąpienie przekroczenia poziomu informowania pyłu zawieszzonego PM10)					
WalIIIKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
WalIIIAPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
WalIIIMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIIISsPM10	Ograniczenie używania spalinyowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
WalIIIPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIIIPkPM10	Ograniczenie palenia w kominkach	Zalecenie dla ludności, (nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła)	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
WalIIIOMPM10	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
WalIIISoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
WalIIICpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIIIOpwPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
POZIOM IV (wystąpienie przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10)					
WalIVKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego. Na przykład wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	Emisja liniowa	Mieszkańcy Prezydent Miasta	-
WalIVZwPM10	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miasta	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	Przedsiębiorstwa przewozowe	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIVApPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
WalIVMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
WalIVSsPM10	Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIVPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy) w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIVPkPM10	Zakaz palenia w kominkach	Nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIVOmPM10	Ogrzewanie mieszkań lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
WalIVSoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIVPrPM10	Nakaz zraszania przyzmi materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja powierzchniowa	Przedsiębiorstwa, na terenie których znajdują się przyzmy materiałów sypkich	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIVCpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
WalIVOpwPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z terenów przemysłowych	Jednorazowe zmycie placów i ulic na mokro na terenach przemysłowych, po ogłoszeniu alertu, (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa, na terenach, których znajdują się drogi nieutwardzone lub składowane są materiały sypkie	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
DZIAŁANIA INFORMACYJNE					
WalInOb	Zalecenia (dotyczy alertu poziomu III i IV): - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń pyłu, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia wietrzenia mieszkań	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	Organy samorządowe oraz instytucje porządkowe	-
WalInDy	W przypadku wystąpienia alertu poziomu III - ograniczenie przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej. W przypadku wystąpienia alertu poziomu IV zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej, w obszarze przekroczeń	Informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-
WalInSł	Wzmoczenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych) szczególnie w przypadku wystąpienia poziomu przekroczenia alarmowego	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni,	-

3.1.1.2 Lista podmiotów korzystających ze środowiska

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody.

Pozostałe źródła emisji, tj. emisja punktowa (energetyczna i technologiczna) oraz emisja komunikacyjna, w strefie miasto Wałbrzych, w ww. zanieczyszczeniach mają mniejszy udział.

W świetle art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25, poz.150, z późn. zm.), osoba fizyczna korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska nie wymaga pozwolenia, nie jest podmiotem korzystającym ze środowiska, a w związku z tym w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy miasto Wałbrzych NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.

3.1.1.3 Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego B(a)P jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody.

Emisja liniowa (emisja pochodząca ze spalania paliw płynnych – benzyny, oleju napędowego w pojazdach i innych urządzeniach napędzanych silnikami spalinowymi), w strefie miasto Wałbrzych, w ogólnej emisji pyłów ma mniejszy udział.

Jednak w związku dość wysokim udziałem pyłu unoszonego w ogólnej ilości pyłu emitowanego z komunikacji w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy miasto Wałbrzych OKREŚLA SIĘ, iż w sytuacji wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10:

- **stosuje się zakaz wjazdu do miasta samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t.**

3.1.1.4 Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli

Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska określa w zakresie:

- przepływu informacji – pkt 5 niniejszego opracowania „Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń”,
- realizacji działań krótkoterminowych – pkt 1.2 niniejszego opracowania „Kierunki i zakresy działań krótkoterminowych”,
- obowiązków w trakcie realizacji działań – pkt 2.1 niniejszego opracowania: „Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu”,
- sprawozdawania – pkt 2.2 niniejszego opracowania: „Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu”

Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają personel o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;
3. Ostrzegają personel o możliwości pojawienia się większej ilości pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi wystąpieniem poziomu informowania bądź alarmowego pyłu zawieszonego PM10;
4. W razie konieczności zapewniają odpowiednią obsadę niezbędną do przyjęcia większej liczby pacjentów.

Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają swoich wychowanków o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;
3. Pilnują, aby na terenie placówek wychowankowie postępowali zgodnie z zaleceniami.
4. Pilnują, aby wychowankowie i personel nie spędzali wolnego czasu na otwartej przestrzeni oraz nie wietrzyli pomieszczeń w razie wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10.

Sposób zachowania się obywateli w przypadku ogłoszenia alertu:

1. Stosować się do zaleceń i nakazów organów samorządowych oraz instytucji porządkowych;
2. Starać się nie przebywać na powietrzu oraz nie wietrzyć mieszkań, w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
3. Starać się ograniczyć swoją aktywność fizyczną na otwartej przestrzeni w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
4. w miarę możliwości ograniczyć własną emisję zanieczyszczeń, poprzez:
 - zaniechanie korzystania z samochodów osobowych,
 - nieużywanie kosiarek spalinowych,
 - ograniczenie spalania węgla i drewna w piecach,
 - niepalenie ognisk w ogrodach,
 - nieużywanie grilli,
 - nieużywanie kosiarek spalinowych.

Grupy ludności wrażliwe na przekroczenia standardów jakości powietrza (informacja przygotowana przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu):

1. Grupa dzieci i młodzieży poniżej 25 roku życia;
Szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń są dzieci, które spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe. Jednocześnie ich organizmy są w fazie wzrostu i ogólnego rozwoju, co sprzyja pojawianiu się zaburzeń zdrowotnych pod wpływem zanieczyszczeń powietrza.
2. Grupa osób starszych i w podeszłym wieku;

Wrażliwość osobnicza przedstawicieli tej grupy wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje zwiększenie podatności na zachorowania.

3. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego;

Zanieczyszczenia powietrza trafiają do organizmu wraz z wdychanym powietrzem i działają drażniąco na śluzówki dróg oddechowych, a czasem oczu. Szczególnie narażone na szkodliwe działanie zanieczyszczeń są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, głównie osoby chore na astmę.

4. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego;

Powstające w ludzkim organizmie pod wpływem stężeń niektórych zanieczyszczeń, związki chemiczne mogą prowadzić do powstawania blokujących naczyń krwionośne złożeń, a te z kolei mogą być przyczyną zawału czy udaru

5. Grupa mężczyzn z chorobami układu płciowego;

Zaobserwowano szkodliwy wpływ ozonu na proces spermatogenezy. Stwierdzono występowanie stanów zapalnych jąder i uszkodzeń plemników pod wpływem działania ozonu. W związku z tym mężczyznom z chorobami układu płciowego, a w szczególności z zaburzeniami spermatogenezy, zaleca się unikanie długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia ozonu.

6. Grupa osób palących papierosy;

Wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych, co ułatwia przenikanie zanieczyszczeń z wdychanego powietrza do tkanek organizmu.

7. Grupa osób zawodowo narażona na działanie zanieczyszczeń;

Wykonywanie niektórych zawodów wiąże się z długotrwałą ekspozycją na działanie podwyższonych stężeń, przez co wzrasta narażenie zdrowotne związane ze szkodliwym ich działaniem. Do grupy tej należą m.in. osoby wykonujące prace na wolnym powietrzu lub obsługujące urządzenia emitujące zanieczyszczenia.

Mając na uwadze negatywny wpływ:

- pyłu zawieszonego PM10 - pyły absorbowane w górnych drogach oddechowych mogą powodować kaszel, trudności z oddychaniem, zadyszkę, szczególnie w czasie wysiłku fizycznego; zwiększać zagrożenie schorzeniami alergicznymi i infekcjami układu oddechowego, kataru siennego i zapalenia alergicznego spojówek; a także wywierać szkodliwy wpływ na zdrowie rozwijającego się płodu;

– benzo(a)pirenu jest to związek kancerogeny, na zdrowie człowieka, w dniach, w których występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego tych zanieczyszczeń, a szczególnie w dniach występowania poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 zaleca się ograniczanie czasu przebywania na powietrzu zwłaszcza przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze oraz przez osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry, oczu i chorobami krążenia.

3.1.1.5 Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń

Tabela 38 Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
1.	Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P Poziom I	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu ryzyka przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu
2.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P Poziom II	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania albo ryzyka wystąpienia przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	-	-
3.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10 – Poziom III	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu PM10 oraz przyczyny tego stanu; Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia;	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
			<p>Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;</p> <p>Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;</p> <p>Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;</p> <p>Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi</p>		
4.	Informacja o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 – Poziom IV	<p>Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,</p> <p>Lokalne media,</p> <p>Strona internetowa miasta</p>	<p>Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 oraz przyczyny tego stanu;</p> <p>Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania przekroczenia;</p> <p>Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być bezwzględnie przez nie podjęte;</p> <p>Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;</p> <p>Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;</p> <p>Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi</p>	<p>Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,</p> <p>Lokalne media,</p> <p>Strona internetowa miasta</p>	<p>Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu</p> <p>Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych;</p> <p>Zmiana poziomu alertu</p>
5.	Ogłoszenie o wdrożeniu działań krótkoterminowych	<p>Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,</p> <p>Lokalne media,</p> <p>Strona internetowa miasta</p>	<p>Data, godzina i obszar, na którym zostają wdrożone działania krótkoterminowe;</p> <p>Przewidywany czas, w jakim będą obowiązywać działania;</p> <p>Wskazanie rodzaju podjętych działań krótkoterminowych, podmiotów do których są kierowane, sposobów kontroli;</p> <p>Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych</p>	<p>Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,</p> <p>Lokalne media,</p> <p>Strona internetowa miasta</p>	<p>Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się działania krótkoterminowe</p>

3.1.1.6 Tryb ogłaszania alarmów

System informowania społeczeństwa opiera się na czterech poziomach alertów według następujących kryteriów:

Poziom I - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P

Poziom II - wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P,

Poziom III – wystąpiło przekroczenie poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10,

Poziom IV - wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10.

Ogłaszanie alarmu wyższego stopnia nie musi być poprzedzone alarmem niższego stopnia.

Alert Poziomu I

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu I

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:
 - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o ryzyku przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P.
3. Podejmowane działania informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - informacja na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu,
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P wraz z podaniem przyczyny tego stanu,

- prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia,
- wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
- możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
- kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;

5. Wykaz powiadamianych instytucji:

e) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:

- Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
- Zarząd Województwa Dolnośląskiego,

f) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,

6. Odwołanie alertu poziomu I

Odwołanie następuje, gdy:

- ustąpi ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P,
- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 lub B(a)P osiąga poziom dopuszczalny/docelowy, wówczas alert poziomu I zostaje zamieniony na alert poziomu II.

Alert Poziomu II

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu II

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:

- wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P.

2. Termin ogłoszenia alertu:

- alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P.

3. Podejmowane działania informacyjne:

- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
- informacja na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P.

4. Rodzaj przekazywanych informacji:

- rodzaj i stopień alertu,
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
 - prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian,
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
 - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- e) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
- Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
- f) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
- Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego.

Alert Poziomu III

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu III

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
 - pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 wskazuje przekroczenie poziomu informowania.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10.
3. Podejmowane środki informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do Prezydenta Miasta Wałbrzycha oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
 - przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
 - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;

- możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
 - kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- g) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
- Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
- h) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
- Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
- i) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
- Prezydent Miasta Wałbrzycha,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.
6. Odwołanie alertu poziomu III
- Odwołanie następuje, gdy:
- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 jest poniżej poziomu informowania;
 - zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 osiąga poziom alarmowy, wówczas alert poziomu III zostaje zamieniony na alert poziomu IV.

Alert Poziomu IV

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu IV

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
 - pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 jest powyżej lub jest równy poziomowi alarmowemu.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10;
3. Podejmowane środki informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do Prezydenta Miasta Wałbrzycha oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 wraz z podaniem przyczyny tego stanu;

- przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
 - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
 - kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- g) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska
 - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - h) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - i) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Prezydent Miasta Wałbrzycha,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.
6. Odwołanie alertu poziomem IV
- Odwołanie następuje, gdy:
- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 jest poniżej poziomu alarmowego.

Powyższe procedury powinny być uszczegółowione przez wewnętrzne procedury wypracowane przez WZZK.

Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego monitoruje wprowadzanie działań w odpowiedzialnych jednostkach poprzez informacje zwrotne od tych instytucji (m.in. straży miejskiej, policji, zarządców dróg, przychodni lekarskich i szpitali, szkół i przedszkoli, prezydenta miasta).

3.1.1.7 Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji

Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza na terenie omawianej strefy wskazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego B(a)P jest emisja powierzchniowa

Specyfika pyłu zawieszonego, którego dużą część tworzą aerozole nieorganiczne (siarczany i azotany), będące wynikiem emisji zarówno z wysokich jak i niskich źródeł spalania, powoduje, że duży udział w stężeniach tego pyłu ma napływ, szczególnie w okresie zimowym. Ograniczanie emisji napływowej (z wysokich źródeł energetycznych spoza strefy) jest i będzie wynikiem wdrażania kolejnych coraz ostrzejszych standardów emisji dla tych źródeł (kolejne dyrektywy: IPPC, IED). Jednak wysoki udział w stężeniach pyłu zawieszonego ma również lokalne ogrzewanie indywidualne oraz lokalna komunikacja.

Należy podkreślić, że zarówno stan techniczny dużej ilości kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych jest zły, a jakość paliw (węgla i drewna) jest wysoce niezadowolająca. Często dochodzi również do tego spalanie w piecach odpadów z gospodarstw domowych (między innymi butelek PET, kartonów po napojach, odpadków organicznych i innych). Czynniki te w połączeniu z niekorzystnymi warunkami

rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakie często występują w okresie zimowym (grzewczym) tj. inwersje temperatury, niskie prędkości wiatru, decydują o występowaniu przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Istotną barierą dla wyboru przez mieszkańców niskoemisyjnych systemów ogrzewania stanowi obecna, niestabilna polityka paliwowa państwa oraz wysokie ceny tych paliw. Dodatkowo brak w polskim prawie mechanizmów umożliwiających wyegzekwowanie od osób fizycznych użytkownika urządzeń grzewczych spełniających określone wymogi w zakresie wielkości emisji substancji do powietrza.

Nie ma żadnych możliwości prawnych, aby osobom, których jedynym źródłem ciepła jest piec węglowy, piec na drewno itp. zabronić jego używania w okresach, w których występuje zła jakość powietrza. Spalanie oprócz węgla również odpadów z gospodarstw domowych, co jest częstą praktyką, tym częstsza, im niższa jest temperatura powietrza, powoduje, że emisja różnorodnych zanieczyszczeń, w tym pyłu zawieszonego PM10 i B(a)P jest jeszcze większa. Z kolei im lepsza jakość paliwa, tym emisja zanieczyszczeń mniejsza.

Tak więc działania krótkoterminowe w zakresie ograniczania niskiej emisji komunalnej mogą być skierowane jedynie na bezwzględny zakaz spalania odpadów (który obowiązuje cały czas) i jego egzekucję oraz na apele skierowane do społeczeństwa z prośbą (ale nie nakazem), aby w miarę możliwości stosować w czasie alertu paliwo lepszej jakości. Ponadto powinny być skierowane również na ograniczanie natężenia ruchu w mieście, czystość dróg, a dodatkowo na ograniczanie emisji niezorganizowanej. Wprowadzenie zmian w organizacji ruchu w centrum Wałbrzycha, może tylko spowodować przeniesienie problemów z zanieczyszczeniami w inne obszary, natomiast z pewnością spowoduje ogromne kłopoty organizacyjne, paraliż komunikacyjny w mieście i wielkie nakłady finansowe. Jedynym rozwiązaniem problemów z nadmiernymi stężeniami pochodzącymi z komunikacji wydają się być działania długoterminowe: rozwój komunikacji zbiorowej, rozwój infrastruktury rowerowej, edukacja społeczeństwa i stopniowe wdrażanie systemu ograniczeń wjazdu do centrum miasta.

W przypadku wystąpienia stężenia alarmowego pyłu zawieszonego PM10 (zagrożającego zdrowiu mieszkańców strefy) należy bezwzględnie wprowadzić wszystkie możliwe działania, które ograniczą emisję pyłu zawieszonego, ze wszystkich rodzajów działalności. Działania te są kosztowne oraz uciążliwe. Ograniczeniem może być sprzeciw społeczeństwa w stosunku do pewnych ograniczeń, nawet jeżeli będą one miały uzasadnienie prawne i będą uzasadnione dbałością o to społeczeństwo. Za takie ograniczenia „swobód obywatelskich” jest powszechnie uważany:

- zakaz poruszania się samochodami osobowymi w określonych strefach, czy określonych dniach;
- zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego przez przedsiębiorstwa budowlane;
- zakaz palenia w kominkach;
- ograniczenie prędkości ruchu.

Jednak należy mieć na uwadze, iż:

- poziomy alarmowe zanieczyszczeń, są ustanowione na takim poziomie, którego oddziaływanie jest szkodliwe dla człowieka, więc obniżenie wielkości takiego zanieczyszczenia powinno być priorytetem dla władz i mieszkańców strefy;
- poziomy alarmowe pyłu zawieszonego PM10 występują niezwykle rzadko i trwają krótko, więc zasięg czasowy działań najprawdopodobniej nie będzie przekraczał jednego dnia.

Szybsza realizacja działań naprawczych z Programów Ochrony Powietrza oraz intensywna edukacja ekologiczna społeczeństwa powinna spowodować, że również działania krótkoterminowe będą skuteczniejsze.

Wdrożenie Planu Działań Krótkoterminowych musi być poprzedzone szeroką kampanią informacyjną oraz szeroką edukacją społeczeństwa. Edukacja ekologiczna społeczeństwa we wszystkich grupach wiekowych powinna być prowadzona w sposób ciągły, przez wiele lat.

3.2 Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu

3.2.1 Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu

Wszelkie działania krótkoterminowe są zarządzane (inicjowane, kontrolowane i kończone) przez **wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego**, o którym mowa w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) tworzy się wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego, których obsługę zapewniają komórki organizacyjne właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego w urzędach wojewódzkich.

Do zadań wojewódzkich centrów zarządzania kryzysowego należą:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego;
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej;
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności;
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska;
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne;
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum;
- realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa;

Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Uzupełni plany zarządzania kryzysowego (o których mowa w art. 5 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) o zadania określone Planem Działań Krótkoterminowych;
- Podejmuje decyzje o ogłoszeniu alertu;
- Podejmuje decyzje o odwołaniu alertu lub o zmianie poziomu alertu;
- Powiadamia Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Powiadamia Prezydenta Miasta Wałbrzycha o ogłoszeniu, odwołaniu, bądź zmianie poziomu alertu oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;

- Powiadamia społeczeństwo, władze placówek szkolno-wychowawczych, jednostki służby zdrowia oraz służby (straż miejską, policję) o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu w przypadku wystąpienia alertu poziomu III i IV oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- Koordynuje wdrażanie działań i wspomaga służby lokalne.

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska:

- Monitoruje jakość powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10 i B(a)P w strefie miasto Wałbrzych;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o ryzyku wystąpieniu sytuacji przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego ryzyka;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 lub poziomu docelowego B(a)P, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej poziomu informowania);
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego przekroczenia;
- Sprawuje nadzór wykonania działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych przez Prezydenta Miasta Wałbrzycha oraz inne podmioty;
- Nakłada zalecenia pokontrolne oraz w razie konieczności kary pieniężne w zakresie realizacji Planu Działań Krótkoterminowych.

Prezydent Miasta Wałbrzycha:

- Uzgadnia z lokalnymi zarządcami transportu miejskiego możliwość bezpłatnego przewozu pasażerów w dniach wystąpienia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10;
- Powiadamia lokalny zarząd dróg, o uruchomieniu działań krótkoterminowych;
- Określa obszary, w których przeważa ogrzewanie indywidualne, węglowe, w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole jakości spalanego paliwa;
- Określa obszary, w których występuje duża ilość kominków, które nie są podstawowym sposobem ogrzewania mieszkań i w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole zakazu dogrzewania kominkami;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu poziomu III lub IV, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej miasta.

3.2.2 Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu

Organy oraz instytucje uczestniczące w realizacji Planu Działań Krótkoterminowych są zobowiązane do przekazywania do Zarządu Województwa Dolnośląskiego wszelkich informacji i dokumentów wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu, w celu wykonania i przekazania przez zarząd sprawozdania z realizacji Planu Działań Krótkoterminowych zgodnie z art. 94, pkt 2a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wykonanie działań krótkoterminowych musi być dokumentowane przez podmioty i instytucje zobowiązane do ich realizacji w formie sprawozdań, które będą każdorazowo przekazywane do wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego w ciągu miesiąca od zakończenia działań. Pozostałe dokumenty wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu powinny być przekazywane do zarządu województwa w ciągu 30 dni po zakończeniu roku kalendarzowego.

Wszystkie informacje powinny być przekazywane drogą mailową lub faxem w celu ich archiwizowania oraz dokumentowania terminu uruchomienia i zatrzymania działań krótkoterminowych. Informacje przesyłane drogą mailową powinny być archiwizowane na wydzielonych dyskach komputerowych. Informacje przesyłane faxem powinny być archiwizowane w formie papierowej.

W celu usprawnienia gromadzenia i przekazywania informacji należy na bieżąco wypełniać poniższy formularz:

Tabela 39 Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji

Data wysłania/otrzymania pisma	Godzina wysłania/otrzymania pisma	Numer pisma	Czego dotyczy informacja
			<i>informacja o ryzyku przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej informacja o przekroczeniu wartości dopuszczalnej/docelowej, informacja o wdrożeniu/zaniechaniu działań krótkoterminowych.....</i>

Sprawozdania z realizacji działań krótkoterminowych powinny być wykonywane wg. Tabeli 2 zawartej w Załączniku 6 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. z dnia 18 września 2012 r. Poz. Nr 1034).

Tabela 40 Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych

1. Ogólne		
Proszę podać link do internetowej strony, na której został zamieszczony plan działań krótkoterminowych		
1a. Czy były przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV/TV) w ciągu ostatnich trzech lat?*		☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwa ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
1b. Czy zidentyfikowano zagrożenia przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV / TV) w ciągu ostatnich pięciu lat?*		☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwa ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
1c. Prawdopodobny wpływ realizowanego planu działań krótkoterminowych na poziomy zanieczyszczeń. Proszę podać informacje na temat źródła emisji, analizy podziału źródeł emisji i odpowiedniego odniesienia przestrzennego oraz odnieść się do wyboru środków.		
2. Środki krótkoterminowe: rodzaje i sektory		
<i>Uwagi wstępne:</i> Dyrektywa określa cele działań i zawiera przykłady sektorów, których mają dotyczyć plany działań krótkoterminowych		
2a. Czy plan działań krótkoterminowych ma w szczególności na celu:		
Zmniejszenie emisji*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Skrócenie czasu trwania przekroczenia*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Ograniczenie narażenia*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
2b. Jakiego rodzaju środków:		
Edukacja/Informacja*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Techniczne*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Ekonomiczne/Finansowe*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Szczególnej ochrony wrażliwych grup ludności*		☐ Tak ☐ Nie
2c. Działania krótkoterminowe mogą być zintegrowane z programami ochrony powietrza. Proszę podać szczegóły tych działań krótkoterminowych. Działaniami krótkoterminowymi określonymi w programie ochrony powietrza będą środki, które są skuteczne w sytuacji, gdy istnieje ryzyko wystąpienia wysokiego stężenia zanieczyszczeń (np. zmniejszenie ograniczenia prędkości w okresach wysokich emisji / wysoki poziom stężeń w powietrzu).		
	Plan działań krótkoterminowych	Program ochrony powietrza
Ruch pojazdów silnikowych*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Roboty budowlane*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie ☐ Tak ☐ Nie

Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Statki cumujące*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Przemysł*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Ogrzewanie w sektorze komunalno – bytowym*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Inne*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
3.Planydziałań krótkoterminowych: wdrożenie		
3b. Czy plan działań krótkoterminowych został rozpoczęty*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, to jak często, w jakich sytuacjach? Proszę opisać		
3c. Proszę opisać procesy monitorowania i oceny		
4.Planydziałań krótkoterminowych: udostępnienie informacji do publicznej wiadomości		
4a. Czyinformacje dotyczące planu były podawane do publicznej wiadomości*		☐ Tak ☐ Internet ☐ Radio ☐ Telewizja ☐ Inne ☐ Nie
Link do strony internetowej, na której została zamieszczona informacja		
4b. Proszę opisać ogólną strategię udostępniania informacji, w tym wszystkich zainteresowanych stron		
5.Planydziałań krótkoterminowych: wpływ		
5a. Proszę podać informację na temat wpływu i skuteczności podjętych środków przez cel i sektor (patrz pkt 2a i 2b)		
5b. Jakie działania zostały uznane za najbardziej skuteczne? Proszę opisać i wyjaśnić dlaczego.		
5c.Proszę podać linki do raportów i / lub odniesienia.		
6.Planydziałań krótkoterminowych oraz programy ochrony powietrza		
<i>Uwagi wstępne:</i> W przypadku, gdy poziomy dopuszczalne są przekroczone, krótkoterminowe środki mogą również zostać uwzględnione w programach ochrony powietrza. Integracja jakości powietrza i planów działań krótkoterminowych jest bardzo ważna.		
6a. Czy w programie ochrony powietrza zawarto krótkoterminowe środki w celu zmniejszenia, skrócenia czasu trwania przekroczeń lub zminimalizowania ryzyka?*		☐ Tak ☐ Nie
6b. Jeśli tak, to dodaj komentarz na temat doświadczeń i poglądów, czy plany działań krótkoterminowych i programy ochrony powietrza wzajemnie się uzupełniają, czy też są rozbieżne? Jakie aspekty ogólnej strategii jakości powietrza są wspierane przez plan działań krótkoterminowych?		
6c. Jeśli nie ma oddzielnego planu działań krótkoterminowych, to czy uważasz, że wystąpiłyby dodatkowe korzyści, gdyby taki plan był opracowany?		
7. Pozostałe problemy		
Proszę podać pozostałe uwagi, które nie zostały poruszone powyżej		

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jest zobowiązany do dokumentowania i archiwizowania wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń, dla których uchwalony jest Plan Działań Krótkoterminowych.

W razie ryzyka lub przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub poziomu docelowego B(a)P lub wystąpienia poziomu informowania lub alarmowego pyłu zawieszonego PM10 Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska informuje Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego

drogą mailową lub faksem oraz dokumentuje fakt takiego powiadomienia w sposób następujący:

Tabela 41 Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia

Data/godzina	Wystąpienie przekroczenia/ryzyka przekroczenia	Miejsce wystąpienia/obszar wystąpienia	Sposób powiadomienia (fax, mail – numer)
	<i>PdPM10 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszzonego PM10 PiPM10 - przekroczenie poziomu informowania pyłu zawieszzonego PM10 PaPM10 - przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszzonego PM10</i>	<i>lokalizacja stacji pomiarowej na której wystąpiło przekroczenie obszar dla którego wystąpiło ryzyko przekroczenia</i>	

3.3 Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień

Zakres określonych i ocenionych w Planie Działań Krótkoterminowych zagadnień wynika z zapisów znowelizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028).

Podstawą prawną Planu Działań Krótkoterminowych skierowanych na redukcję nadmiernej emisji szkodliwych substancji do powietrza jest art. 91 ust. 3a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028), plan działań powinien wskazywać:

- potencjalne źródła przekroczeń poziomów alarmowych, dopuszczalnych lub docelowych na obszarze strefy,
- działania krótkoterminowe do podjęcia w przypadku wskazanych przekroczeń,
- podmioty które korzystają ze środowiska, i powinny ograniczyć lub zaprzestać wprowadzania gazów lub pyłów z instalacji do powietrza,
- sposób organizacji i ograniczeń w przypadku zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi,
- sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń standardów jakości powietrza.

Ustawa Prawo ochrony środowiska określa obowiązki i odpowiedzialności za poszczególne elementy Planów Działań Krótkoterminowych:

9. Zarząd Województwa odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji z prezydentami, burmistrzami, wójtami i starostami Planu Działań Krótkoterminowych;
10. Sejmik Województwa uchwała Plan Działań Krótkoterminowych;
11. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska powiadamia:
 - zarząd województwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, lub dopuszczalnych w powietrzu,

- wojewódzki zespół (centrum) zarządzania kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych;

12. Wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego niezwłocznie powiadamia społeczeństwo i podmioty określone w Planie Działań Krótkoterminowych o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych w Planie Działań Krótkoterminowych.

Wybór zaproponowanych działań krótkoterminowych wynika z:

- rodzaju poziomu normatywnego stężenia zanieczyszczenia dla jakiego jest określany plan (w zależności czy jest to poziom docelowy, dopuszczalny czy alarmowy),
- problemów i ograniczeń, które mogą być powodowane uruchomieniem wybranych działań,
- zgodności z normami prawnymi,
- bilansu kosztów do osiągniętych zysków (obniżenia stężeń zanieczyszczeń),
- możliwości technicznych,
- przyzwolenia społecznego - działania nie mogą ograniczać podstawowych praw jednostki.

Poziomy alarmowe są to bardzo wysokie stężenia krótkoterminowe, bardzo negatywnie wpływające na zdrowie ludzkie, stąd działania krótkoterminowe muszą być zdecydowane, powinny maksymalnie ograniczać emisję danego zanieczyszczenia do powietrza.

Poziomy dopuszczalne, krótkoterminowe (jedno- lub dwudziestoczegodzinne) są wartościami również określonymi ze względu na negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na zdrowie ludzkie, jednak są to wartości kilkukrotnie niższe niż alarmowe, stąd działania nie muszą i nie powinny być tak rygorystyczne.

Natomiast poziomy dopuszczalne średnie roczne są wartościami długoterminowymi, na które działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ, tak więc powinny się one ograniczyć do działań informacyjnych. **Z tego względu w Planie Działań Krótkoterminowych dla miasta Wałbrzycha, określonego ze względu na przekroczenie poziomu dopuszczalnego stężeń średnich dobowych i średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10 oraz poziomu docelowego stężeń średnich rocznych benzo(a)pirenu, działania krótkoterminowe mają charakter nakazów i zakazów jedynie w przypadku wystąpienia stężeń pyłu zawieszonego PM10 powyżej poziomu informowania.**

Każdorazowe wdrożenie działań krótkoterminowych niesie za sobą konsekwencje finansowe, prawne i społeczne. Im większy obszar obejmują działania i im dłużej one trwają tym koszty są wyższe. Przy obecnym podziale na strefy (aglomeracja, miasto powyżej 100 tys. mieszkańców lub województwo), gdzie strefy obejmują bardzo duże i zróżnicowane obszary, ogłaszanie działań krótkoterminowych powinno się ograniczyć tylko i wyłącznie do rzeczywistego obszaru występowania stężeń ponadnormatywnych. A to jest możliwe wyłącznie przy pomocy systemu prognostycznego.

System prognoz krótkoterminowych (oparty na skalibrowanym modelu matematycznym) może w znacznym stopniu ograniczyć koszty materialne i niematerialne wdrażania działań krótkoterminowych poprzez ograniczenie:

5. *Zasięgu tych działań* – modelowanie matematyczne pozwala na wskazanie obszaru, w którym występują przekroczenia, co może pozwolić na ograniczenie alertu do określonego powiatu, miasta czy dzielnicy, natomiast pomiary wskazują tylko punkt, w którym występują przekroczenia i w związku z tym zmuszają do ogłoszenia alertu dla całej strefy;

6. *Czasu trwania działań* – prognozy mogą określić jak długo będą utrzymywać się stany przekroczeń i jak długo w związku z tym będą trwać działania.

4 Strefa dolnośląska

4.1 Część opisowa

4.1.1 Analiza stanu jakości powietrza w strefie

Zadaniem Planu Działań Krótkoterminowych, w myśl art. 92 ust. 1 Ustawy prawo ochrony środowiska, jest zmniejszenie ryzyka wystąpienia przekroczeń stężeń zanieczyszczeń oraz ograniczenie skutków i czasu trwania zaistniałych przekroczeń.

Dla strefy dolnośląskiej (kod strefy PL0204) Plan Działań Krótkoterminowych uchwała się dla następujących zanieczyszczeń:

- Pył zawieszony PM10,
- Benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10,
- Tlenek węgla,
- Ozon.

Poniżej przedstawiono dopuszczalne poziomy stężeń pyłu zawieszonego PM10, tlenu węgla i docelowe dla B(a)P i ozonu wyróżnione ze względu na ochronę zdrowia ludzi – do osiągnięcia i utrzymania w strefie, a także dopuszczalną częstość ich przekraczania, według Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z dnia 18 września 2012 r., poz. 1031).

Tabela 42 Poziomy dopuszczalne, informowania, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom dopuszczalny [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym	Poziom alarmowy [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Poziom informowania [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]*	Termin osiągnięcia poziomów dopuszczalnych
Pył zawieszony PM10	24 godziny	50	35 razy	300	200	2005
	rok kalendarzowy	40	-	-	-	
Tlenek węgla	8 godzin	10 000	-	-	-	2005

Tabela 43 Poziomy docelowe, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia

Nazwa substancji	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym	Poziomalarmowy [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Termin osiągnięcia poziomów docelowych
Ozon	8 godzin	120	25 dni	240**	2010
Benzo(a)piren	rok kalendarzowy	1*	-	-	2013

* ng/m^3 dla B(a)P

**Wartość występująca przez trzy kolejne godziny w punktach pomiarowych reprezentujących jakość powietrza na obszarze o powierzchni co najmniej 100 km^2 albo na obszarze strefy zależnie od tego, który z tych obszarów jest mniejszy

W strefie dolnośląskiej w 2011 r. zanotowano przekroczenia:

- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24 godziny (36 maksimum - $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy ($40 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- poziomu dopuszczalnego tlenku węgla o okresie uśredniania wyników 8h ($5\ 000 \mu\text{g}/\text{m}^3$ – w 2011 r. obowiązywał poziom dopuszczalny dla uzdrowisk, który został przekroczony w Jeleniej Górze, od 2012 r. obowiązuje tylko jeden poziom – $10\ 000 \mu\text{g}/\text{m}^3$),
- poziomu docelowego benzo(a)pirenu o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy ($1 \text{ ng}/\text{m}^3$)
- poziomu docelowego ozonu o okresie uśredniania wyników 8h ($120 \mu\text{g}/\text{m}^3$).

Niekorzystne warunki jakościowe powietrza, sytuacje smogowe i wysokie stężenia występowały w 2011 r. w:

- czterdziestu pięciu obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24 godziny,
- w dwunastu obszarach przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy,
- w jednym obszarze przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla stężeń tlenku węgla o okresie uśredniania wyników 8 godzin,
- w siedemdziesięciu dwóch obszarach przekroczeń poziomu docelowego dla stężeń B(a)P o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy,
- w jednym obszarze przekroczeń poziomu docelowego dla stężeń ozonu o okresie uśredniania wyników 8 godzin.

W tabeli nr 44 w rubryce „Lokalizacja obszaru”, określenie „Gmina „, dotyczy gminy wiejskiej, natomiast skrót „m.” oznacza miasto (gminę miejską).

Tabela 44 Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i CO oraz poziomów docelowych B(a)P i ozonu w strefie dolnośląskiej wraz z powodem wystąpienia przekroczeń

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 24h				
1	Ds11sDsPM10d01	Gminy: Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Siechnice, Żórawina, m. Siechnice	Obszar zajmuje powierzchnię 128,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 13,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa, emisja powierzchniowa oraz emisja liniowa
2	Ds11sDsPM10d02	Gmina Bogatynia, m. Bogatynia	Obszar zajmuje powierzchnię ok. 71,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 13,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja punktowa, emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
3	Ds11sDsPM10d03	Gminy: Wisznia Mała, Czernica, Długołęka, Siechnice	Obszar zajmuje powierzchnię 66,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 7,3 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
4	Ds11sDsPM10d04	Gminy: Jelenia Góra, Jeżów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn	Obszar zajmuje powierzchnię 66,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 49,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, emisja punktowa oraz emisja napływowa
5	Ds11sDsPM10d05	Gminy: Lubań, Platerówka, Siekierczyn, m. Lubań Śląski	Obszar zajmuje powierzchnię 18,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 19,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolnym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, emisja punktowa oraz emisja napływowa
6	Ds11sDsPM10d06	Gmina Kłodzko, m. Kłodzko	Obszar zajmuje powierzchnię 15,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 15,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolnym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
7	Ds11sDsPM10d07	Gmina Świdnica, m. Świdnica	Obszar zajmuje powierzchnię 12,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 33,0 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolnym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
8	Ds11sDsPM10d08	Gminy: Dobromierz, Strzegom	Obszar zajmuje powierzchnię 11,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 869 osób; jest to obszar o charakterze	W stężeniach przeważa emisja punktowa oraz emisja napływowa
9	Ds11sDsPM10d09	Gmina Bolesławiec, m. Bolesławiec	Obszar zajmuje powierzchnię 11,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 18,9 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
10	Ds11sDsPM10d10	Gmina Strzelin, m. Strzelin	Obszar zajmuje powierzchnię 10,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 7,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolnym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja punktowa, emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
11	Ds11sDsPM10d11	Gminy: Jawor, Mściwojów, Paszowice, m. Jawor	Obszar zajmuje powierzchnię 7,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 8,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
12	Ds11sDsPM10d12	Gmina Strzegom, m. Strzegom	Obszar zajmuje powierzchnię 7,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 4,8 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja punktowa
13	Ds11sDsPM10d13	Gmina Zgorzelec, m. Zgorzelec	Obszar zajmuje powierzchnię 7,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 15,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
14	Ds11sDsPM10d14	Gmina Dzierżonów, m. Dzierżonów	Obszar zajmuje powierzchnię 6,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 11,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
15	Ds11sDsPM10d15	Gmina Środa Śląska, m. Środa Śląska	Obszar zajmuje powierzchnię 6,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa, emisja napływowa oraz emisja punktowa
16	Ds11sDsPM10d16	Gmina Oleśnica, m. Oleśnica	Obszar zajmuje powierzchnię 6,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 10,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
17	Ds11sDsPM10d17	Kąty Wrocławskie	Obszar zajmuje powierzchnię 6,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,3 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
18	Ds11sDsPM10d18	Gmina Lwówek Śląski	Obszar zajmuje powierzchnię 5,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 223 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja punktowa
19	Ds11sDsPM10d19	Gmina Trzebnica, m. Trzebnica	Obszar zajmuje powierzchnię 5,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 7,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
20	Ds11sDsPM10d20	Gmina Oborniki Śląskie, m. Oborniki Śląskie	Obszar zajmuje powierzchnię 5,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,9 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
21	Ds11sDsPM10d21	Gmina Szczawno-Zdrój, m. Szczawno-Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 3,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
22	Ds11sDsPM10d22	Gmina Chojnów, m. Chojnów	Obszar zajmuje powierzchnię 3,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 9,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
23	Ds11sDsPM10d23	Gminy: Olszyna, Gryfów Śląski, m. Gryfów Śląski	Obszar zajmuje powierzchnię 3,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
24	Ds11sDsPM10d24	Gmina Ząbkowice Śląskie, m. Ząbkowice Śląskie	Obszar zajmuje powierzchnię 2,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
			miejskim.	napływowa
25	Ds11sDsPM10d25	Gmina Wisznia Mała	Obszar zajmuje powierzchnię 2,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 224 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
26	Ds11sDsPM10d26	Gmina Nowa Ruda, m. Nowa Ruda	Obszar zajmuje powierzchnię 2,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
27	Ds11sDsPM10d27	Gmina Platerówka	Obszar zajmuje powierzchnię 2,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 85 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja punktowa
28	Ds11sDsPM10d28	Gmina Oława, m. Oława	Obszar zajmuje powierzchnię 2,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
29	Ds11sDsPM10d29	Gminy: Krotoszyce, Miłkowice	Obszar zajmuje powierzchnię 2,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 161 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
30	Ds11sDsPM10d30	Gminy: Bardo, Ząbkowice Śląskie	Obszar zajmuje powierzchnię 2,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 101 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja punktowa
31	Ds11sDsPM10d31	Gmina Olszyna, m. Olszyna	Obszar zajmuje powierzchnię 2,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 470 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
32	Ds11sDsPM10d32	Gmina Leśna, m. Leśna	Obszar zajmuje powierzchnię 1,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 677 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
33	Ds11sDsPM10d33	Gmina Miękinia	Obszar zajmuje powierzchnię 1,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 103 osób; jest to obszar o charakterze	W stężeniach przeważa emisja napływowa
34	Ds11sDsPM10d34	Gmina Bielawa	Obszar zajmuje powierzchnię 1,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
35	Ds11sDsPM10d35	Gmina Lwówek Śląski, m. Lwówek Śląski	Obszar zajmuje powierzchnię 1,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 758 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
36	Ds11sDsPM10d36	Gmina Kamienna Góra, m. Kamienna Góra	Obszar zajmuje powierzchnię 1,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
37	Ds11sDsPM10d37	Gmina Żarów	Obszar zajmuje powierzchnię 1,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 83 osoby; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja punktowa
38	Ds11sDsPM10d38	Gmina Złotoryja, m. Złotoryja	Obszar zajmuje powierzchnię 0,9 km ² , zamieszkiwany jest	W stężeniach przeważa emisja

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
			przez 1,3 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	powierzchniowa oraz emisja napływowa
39	Ds11sDsPM10d39	Gmina Polanica-Zdrój, m. Polanica-Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 0,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 238 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
40	Ds11sDsPM10d40	Gmina Lubawka, m. Lubawka	Obszar zajmuje powierzchnię 0,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 175 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
41	Ds11sDsPM10d41	Gmina Zawidów, m. Zawidów	Obszar zajmuje powierzchnię 0,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 270 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
42	Ds11sDsPM10d42	Miasto Świebodzice	Obszar zajmuje powierzchnię 0,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 261 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
43	Ds11sDsPM10d43	Gmina Pieńsk, m. Pieńsk	Obszar zajmuje powierzchnię 0,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 138 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
44	Ds11sDsPM10d44	Gmina Kowary, m. Kowary	Obszar zajmuje powierzchnię 0,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 24 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
45	Ds11sDsPM10d45	miasto Jelenia Góra	Obszar zajmuje powierzchnię 0,003 km ² , zamieszkiwany jest przez 10 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla PM10 rok				
1	Ds11sDsPM10a01	Gmina Bogatynia	Obszar zajmuje powierzchnię 33,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja punktowa
2	Ds11sDsPM10a02	Gmina Bogatynia	Obszar zajmuje powierzchnię 16,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 4,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
3	Ds11sDsPM10a03	Miasto Jelenia Góra	Obszar zajmuje powierzchnię 7,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 6,6 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja punktowa
4	Ds11sDsPM10a04	Gmina Kobierzyce	Obszar zajmuje powierzchnię 3,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 344 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
5	Ds11sDsPM10a05	Gmina Dobromierz oraz Strzegom	Obszar zajmuje powierzchnię 3,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 219 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja punktowa
6	Ds11sDsPM10a06	Gmina Strzelin, m. Strzelin	Obszar zajmuje powierzchnię 2,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,9 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja punktowa

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
7	Ds11sDsPM10a07	Gmina Strzegom	Obszar zajmuje powierzchnię 1,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 564 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja punktowa
8	Ds11sDsPM10a08	Gmina Kobierzyce	Obszar zajmuje powierzchnię 1,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 163 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja punktowa oraz emisja napływowa
9	Ds11sDsPM10a09	Gmina Lwówek Śląski	Obszar zajmuje powierzchnię 1,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 48 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja punktowa
10	Ds11sDsPM10a10	Gmina Kłodzko	Obszar zajmuje powierzchnię 1,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,3 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
11	Ds11sDsPM10a11	Gmina Lubań	Obszar zajmuje powierzchnię 1,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
12	Ds11sDsPM10a12	Długołęka	Obszar zajmuje powierzchnię 0,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 60 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
Obszary przekroczeń poziomu dopuszczalnego dla CO 8h (5 000 µg/m ³ dla obszaru uzdrowiskowego)				
1	Ds11sDsCO8h01	Miasto Jelenia Góra	Obszar zajmuje powierzchnię 2,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,4 tys. osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla B(a)P rok				
1	Ds11sDsB(a)Pa01	Gminy: Bolesławiec, Gromadka, Nowogrodziec, Osiecznica, Warta Bolesławiecka, Bielawa, Dzierżoniów, Pieszyce, Piława Górna, Łagiewniki, Niemcza, Jawor, Męcinka, Mściwojów, Paszowice, Wądroże Wielkie, Piechowice, Janowice Wielkie, Jeźów Sudecki, Mysłakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Chojnów, Krotoszyce, Legnickie Pole, Rujna, Lubań, Lwówek □ Śląski, Udanin, Dobromierz, Marcinowice, Strzegom, Świdnica, Jordanów □ Śląski, Stoszowice, Ząbkowice Śląskie, Pielgrzymka, Zagrodno, Jelenia Góra, Karpacz, Kowary, Kamienna Góra, Lubawka, Marciszów, Kunice, Miłkowice, Prochowice, Leśna, Olszyna, Platerówka, Siekierczyn, Lubin, Gryfów Śląski, Lubomierz, Mirsk, Wleń, Malczyce, Czarny Bór, Stare Bogaczowice, Wołów, Zgorzelec, Wojcieszów, Świerzawa, Złotoryja, Oleśnica, Bierutów, Dobroszyce, Twardogóra, Oława, Domaniów, Jelcz-Laskowice, Borów, Wiązów, Zawonia, Czernica, Długołęka, Siechnice, Żórawina, Kondratowice, Przeworno,	Obszar zajmuje powierzchnię 8378,9 km ² , zamieszkiwany jest przez 1186 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
		Strzelin, Kostomłoty, Miękinia, Środa Śląska, Świebodzice, Jaworzyna Śląska, Żarów, Oborniki Śląskie, Prusice, Trzebnica, Wisznia Mała, Boguszów-Gorce, Jedlina-Zdrój, Szczawno-Zdrój, Głuszyca, Mieroszów, Walim, Brzeg Dolny, Kąty Wrocławskie, Kobierzyce, Mietków, Sobótka, Ciepłowody, Bardo, Kamieniec Żąbkowicki, Ziębice, Pieńsk, Sulików Miasta: Oława, Oleśnica, Trzebnica, Środa Śl., Świdnica, Świebodzice, Kąty Wrocławskie, Strzegom, Żarów, Sobótka, Jaworzyna Śl., Jawor, Lubin, Złotoryja, Chojnów, Bolesławiec, Gryfów Śl., Leśna, Lubań Śl., Lubomierz, Lwówek Śl., Nowogrodzic, Olszyna, Wleń, Zgorzelec, Kamienna Góra, Kowary, Lubawka, Piechowice, Żąbkowice Śl. Bielawa, Dzierżoniów, Pieszycy, Głuszyca, Strzelin		
2	Ds11sDsB(a)Pa02	Gminy: Kłodzko, Nowa Ruda, Polanica-Zdrój, Bystrzyca Kłodzka, Łądek-Zdrój, Radków, Szczytna, Bardo, Stoszowice, Złoty Stok, m. Kłodzko, Nowa Ruda, Polanica Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 556,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 82,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
3	Ds11sDsB(a)Pa03	Gminy: Cieszków, Krośnice, Milicz, m. Milicz	Obszar zajmuje powierzchnię 240,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 19 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
4	Ds11sDsB(a)Pa04	Gminy: Dziadowa Kłoda, Syców	Obszar zajmuje powierzchnię 81,9 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
5	Ds11sDsB(a)Pa05	Gminy: Kudowa-Zdrój, Lewin Kłodzki, Radków, m. Kudowa-Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 65,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 9,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
6	Ds11sDsB(a)Pa06	Gmina Żmigród, m. Żmigród	Obszar zajmuje powierzchnię 48,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 7,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
7	Ds11sDsB(a)Pa07	Gmina Góra, m. Góra	Obszar zajmuje powierzchnię 35,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 12,4 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
8	Ds11sDsB(a)Pa08	Gminy: Głogów, Jerzmanowa, Głogów	Obszar zajmuje powierzchnię 28,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 33 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
				napływowa
9	Ds11sDsB(a)Pa09	Gmina Twardogóra	Obszar zajmuje powierzchnię 25,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
10	Ds11sDsB(a)Pa10	Gminy: Niemcza, Kondratowice, m. Niemcza	Obszar zajmuje powierzchnię 25,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
11	Ds11sDsB(a)Pa11	Gmina Bystrzyca Kłodzka	Obszar zajmuje powierzchnię 21,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 572 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
12	Ds11sDsB(a)Pa12	Gminy: Zawidów, Sulików, m. Zawidów	Obszar zajmuje powierzchnię 15,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 4,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
13	Ds11sDsB(a)Pa13	Gmina Mieroszów, m. Mieroszów	Obszar zajmuje powierzchnię 14,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
14	Ds11sDsB(a)Pa14	Gminy: Ciepłowody, Ziębice	Obszar zajmuje powierzchnię 14,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 593 osoby; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
15	Ds11sDsB(a)Pa15	Gminy: Duszniki-Zdrój, Lewin Kłodzki, Szczytna, m. Duszniki Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 14,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
16	Ds11sDsB(a)Pa16	Gminy: Ścinawa, Wińsko, m. Ścinawa	Obszar zajmuje powierzchnię 13,9 km ² , zamieszkiwany jest przez 4 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
17	Ds11sDsB(a)Pa17	Gmina Bolków, m. Bolków	Obszar zajmuje powierzchnię 13,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 4,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
18	Ds11sDsB(a)Pa18	Gmina Żmigród	Obszar zajmuje powierzchnię 13 km ² , zamieszkiwany jest przez 381 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
19	Ds11sDsB(a)Pa19	Gminy: Szklarska Poręba, Stara Kamienica, m. Szklarska Poręba	Obszar zajmuje powierzchnię 13,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,1 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
20	Ds11sDsB(a)Pa20	Gmina Pieńsk, m. Pieńsk	Obszar zajmuje powierzchnię 12,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 4,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
21	Ds11sDsB(a)Pa21	Gmina Zawonia	Obszar zajmuje powierzchnię 11,6 km ² , zamieszkiwany jest	W stężeniach przeważa emisja

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
			przez 537osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	napływowa oraz emisja powierzchniowa
22	Ds11sDsB(a)Pa22	Gmina Polkowice, m. Polkowice	Obszar zajmuje powierzchnię 11,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 10,5 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
23	Ds11sDsB(a)Pa23	Gmina Bogatynia, m. Bogatynia	Obszar zajmuje powierzchnię 11,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 3,4 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
24	Ds11sDsB(a)Pa24	Gminy: Bystrzyca Kłodzka, Międzyzlesie	Obszar zajmuje powierzchnię 10,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 269 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
25	Ds11sDsB(a)Pa25	Gmina Świerzawa	Obszar zajmuje powierzchnię 9,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
26	Ds11sDsB(a)Pa26	Gmina Bierutów	Obszar zajmuje powierzchnię 9,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 342 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
27	Ds11sDsB(a)Pa27	Gmina Łądek-Zdrój, m. Łądek Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 9,6 km ² , zamieszkiwany jest przez 2,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
28	Ds11sDsB(a)Pa28	Gminy: Kamienna Góra, Lubawka	Obszar zajmuje powierzchnię 8,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 389 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
29	Ds11sDsB(a)Pa29	Gmina Wojcieszów, m. Wojcieszów	Obszar zajmuje powierzchnię 7,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 897 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
30	Ds11sDsB(a)Pa30	Gminy: Świeradów-Zdrój, Mirsk, m. Świeradów-Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 6,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 1 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
31	Ds11sDsB(a)Pa31	Gmina Chocianów, m. Chocianów	Obszar zajmuje powierzchnię 6,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 4,7 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
32	Ds11sDsB(a)Pa32	Gmina Gromadka	Obszar zajmuje powierzchnię 5,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 109 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
33	Ds11sDsB(a)Pa33	Gmina Walim	Obszar zajmuje powierzchnię 5,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 384 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
34	Ds11sDsB(a)Pa34	Gmina Twardogóra	Obszar zajmuje powierzchnię 5,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 204 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
				powierzchniowa
35	Ds11sDsB(a)Pa35	Gmina Wińsko	Obszar zajmuje powierzchnię 5,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 181 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
36	Ds11sDsB(a)Pa36	Gmina Węgliniec, m. Węgliniec	Obszar zajmuje powierzchnię 5,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 1,2 tys. osób; jest to obszar o charakterze rolniczym i miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
37	Ds11sDsB(a)Pa37	Gmina Ciepłowody	Obszar zajmuje powierzchnię 5,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 201 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
38	Ds11sDsB(a)Pa38	Gminy: Nowogrodziec, Węgliniec	Obszar zajmuje powierzchnię 4,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 88 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
39	Ds11sDsB(a)Pa39	Gmina Ziębice	Obszar zajmuje powierzchnię 4,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 200 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
40	Ds11sDsB(a)Pa40	Gmina Kotła	Obszar zajmuje powierzchnię 4,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 140 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
41	Ds11sDsB(a)Pa41	Gmina Zagrodno	Obszar zajmuje powierzchnię 4,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 184 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
42	Ds11sDsB(a)Pa42	Gmina Gaworzyce	Obszar zajmuje powierzchnię 3,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 186 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
43	Ds11sDsB(a)Pa43	Gmina Nowa Ruda	Obszar zajmuje powierzchnię 3,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 304 osoby; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
44	Ds11sDsB(a)Pa44	Gmina Wołów	Obszar zajmuje powierzchnię 3,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 107 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
45	Ds11sDsB(a)Pa45	Gmina Radwanice	Obszar zajmuje powierzchnię 3,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 167 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa oraz emisja powierzchniowa
46	Ds11sDsB(a)Pa46	Gmina Oleśnica	Obszar zajmuje powierzchnię 2,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 118 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
47	Ds11sDsB(a)Pa47	Gmina Łądek-Zdrój	Obszar zajmuje powierzchnię 2,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 63 osoby; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
48	Ds11sDsB(a)Pa48	Gmina Osiecznica	Obszar zajmuje powierzchnię 2,4 km ² , zamieszkiwany jest przez 39 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
49	Ds11sDsB(a)Pa49	Gmina Rudna	Obszar zajmuje powierzchnię 2,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 76 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
				napływowa
50	Ds11sDsB(a)Pa50	Gmina Pielgrzymka	Obszar zajmuje powierzchnię 2,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 96 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
51	Ds11sDsB(a)Pa51	Gmina Krośnice	Obszar zajmuje powierzchnię 2,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 96 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
52	Ds11sDsB(a)Pa52	Gmina Trzebnica	Obszar zajmuje powierzchnię 2,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 111 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
53	Ds11sDsB(a)Pa53	Gmina Zagrodno	Obszar zajmuje powierzchnię 2,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 88 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
54	Ds11sDsB(a)Pa54	Gmina Bystrzyca Kłodzka	Obszar zajmuje powierzchnię 2,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 53 osoby; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
55	Ds11sDsB(a)Pa55	Gmina Walim	Obszar zajmuje powierzchnię 2,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 139 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
56	Ds11sDsB(a)Pa56	Gmina Milicz	Obszar zajmuje powierzchnię 1,9 km ² , zamieszkiwany jest przez 55 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
57	Ds11sDsB(a)Pa57	Gmina Przeworno	Obszar zajmuje powierzchnię 1,9 km ² , zamieszkiwany jest przez 85 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
58	Ds11sDsB(a)Pa58	Gmina Dziadowa Kłoda	Obszar zajmuje powierzchnię 1,9 km ² , zamieszkiwany jest przez 79 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
59	Ds11sDsB(a)Pa59	Gmina Pielgrzymka	Obszar zajmuje powierzchnię 1,8 km ² , zamieszkiwany jest przez 77 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
60	Ds11sDsB(a)Pa60	Gmina Łagiewniki	Obszar zajmuje powierzchnię 1,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 100 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
61	Ds11sDsB(a)Pa61	Gmina Niemcza	Obszar zajmuje powierzchnię 1,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 90 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
62	Ds11sDsB(a)Pa62	Gmina Chojnów	Obszar zajmuje powierzchnię 1,7 km ² , zamieszkiwany jest przez 67 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
63	Ds11sDsB(a)Pa63	Gmina Lubin	Obszar zajmuje powierzchnię 1,5 km ² , zamieszkiwany jest przez 67 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa oraz emisja napływowa
64	Ds11sDsB(a)Pa64	Gmina Stare Bogaczowice	Obszar zajmuje powierzchnię 1,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 61 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
65	Ds11sDsB(a)Pa65	Gmina Bierutów	Obszar zajmuje powierzchnię 1,3 km ² , zamieszkiwany jest przez 191 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
66	Ds11sDsB(a)Pa66	Gmina Milicz	Obszar zajmuje powierzchnię 1,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 35 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa

Nr	Kod obszaru	Lokalizacja obszaru	Opis	Powód wystąpienia przekroczeń
67	Ds11sDsB(a)Pa67	Gmina Pielgrzymka	Obszar zajmuje powierzchnię 1,2 km ² , zamieszkiwany jest przez 52 osób; jest to obszar o charakterze rolniczym.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
68	Ds11sDsB(a)Pa68	Gmina Lubawka	Obszar zajmuje powierzchnię 1,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 50 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
69	Ds11sDsB(a)Pa69	Gmina Góra	Obszar zajmuje powierzchnię 1,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 37 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
70	Ds11sDsB(a)Pa70	Gmina Trzebnica	Obszar zajmuje powierzchnię 1,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 56 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
71	Ds11sDsB(a)Pa71	Gmina Bolesławiec	Obszar zajmuje powierzchnię 1,1 km ² , zamieszkiwany jest przez 47 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja powierzchniowa
72	Ds11sDsB(a)Pa72	Gmina Prusice	Obszar zajmuje powierzchnię 1,0 km ² , zamieszkiwany jest przez 49 osób; jest to obszar o charakterze miejskim.	W stężeniach przeważa emisja napływowa
Obszary przekroczeń poziomu docelowego dla ozonu 8h				
1	Ds11sDsO38h01	Strefa dolnośląska	Obszar obejmuje teren całej strefy dolnośląskiej, powierzchnia obszaru to 19,5 tys. km ² , zamieszkiwany jest przez 2,062 mln osób; jest to obszar o charakterze miejskim i rolniczym.	Ze względu na specyfikę ozonu brak możliwości określenia powodu wystąpienia przekroczeń

Rozkład stężeń pyłu zawieszonego PM10 wyznaczony przez modelowanie wskazuje na występowanie przekroczeń poziomów dopuszczalnych głównie w centralnej i południowej części strefy dolnośląskiej. Poziomu dopuszczalnemu pyłu PM10 dla stężeń średniodobowych dochodzi do 213,4%, a stężenia średnie roczne dochodzą maksymalnie do 119,3% poziomu dopuszczalnego.

W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników 24h w strefie dolnośląskiej, w obszarach przekroczeń przeważa emisja punktowa, napływ oraz emisja powierzchniowa. Przewaga emisji punktowej sięga 98%, napływowej do 92%, a powierzchniowej do 89%. W stężeniach pyłu zawieszonego PM10 o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy w obszarach przekroczeń przeważa emisja punktowa (do 93%). Poza obszarami przekroczeń, tak dla stężeń średniodobowych, jak i średnich rocznych przeważa napływ spoza strefy.

Przekroczenia poziomu dopuszczalnego CO o okresie uśredniania wyników 8h, wyznaczone przez modelowanie dla obszarów uzdrowiskowych, wynoszą maksymalnie 3,1%. W obszarze przekroczeń, który obejmuje fragment miasta Jelenia Góra, przeważa emisja powierzchniowa (do 95%). Poza obszarem przekroczeń przeważa emisja z napływem.

Stężenia średnie rocznych B(a)P dochodzą maksymalnie do 590% poziomu docelowego. W stężeniach B(a)P o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy, w obszarach przekroczeń, które obejmują znaczną część strefy dolnośląskiej, przeważa emisja powierzchniowa (do 96%) i emisja spoza strefy (do 93%). Emisja z napływu przeważa także poza obszarami przekroczeń.

W stężeniach ozonu o okresie uśredniania wyników 8h w obszarze przekroczeń, obejmującego całą strefę dolnośląską, ze względu na specyfikację ozonu, nie jest możliwe określenie powodu wystąpienia przekroczeń. Stężenia średnie ośmiogodzinne ozonu w strefie dochodzą do 126% poziomu docelowego.

Z powyższych względów bardzo dużym problemem jest zaproponowanie i zastosowanie takich działań krótkoterminowych, które byłyby skuteczne w ograniczaniu wysokich zanieczyszczeń powietrza i redukcji obszaru przekroczeń. Aby działania krótkoterminowe były skuteczne, konieczne jest przede wszystkim efektywne wdrożenie działań długoterminowych.

Tabela 45 Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonego PM10, CO oraz benzo(a)pirenu i ozonu

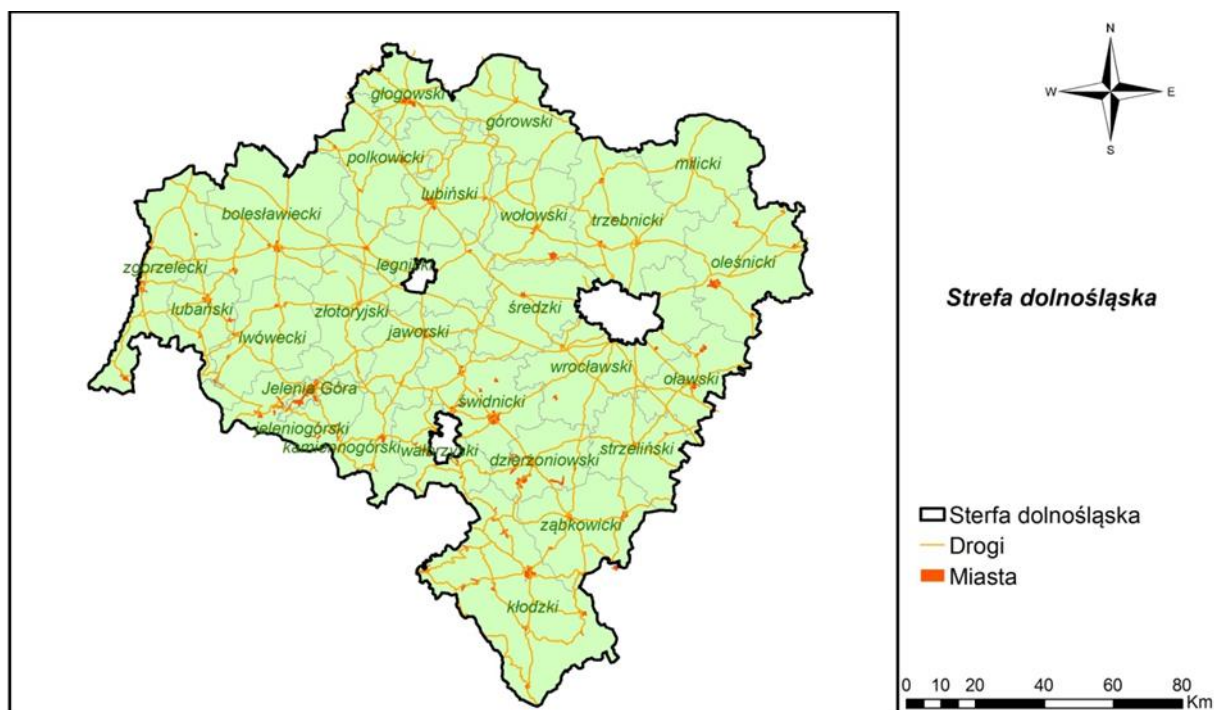
Substancja zanieczyszczająca	Okres w roku	Warunki meteorologiczne sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń	Obszar zagrożeń
PM10, B(a)P, CO	okres grzewczy (październik – kwiecień)	występowanie warstwy inwersyjnej, niskie temperatury (poniżej - 10 st. C), niskie prędkości wiatru oraz cisze	miasta, aglomeracje, w szczególności dzielnice z ogrzewaniem indywidualnym, węglowym
PM10	okres letni (maj - wrzesień)	Długie okresy bez opadów, niskie prędkości wiatru oraz cisze	miasta i aglomeracje, obszary rolnicze
B(a)P	okres letni (maj - wrzesień)	niskie prędkości wiatru oraz cisze, wysokie	obszary rolnicze, lasy, łąki, ogrody działkowe na

Substancja zanieczyszczająca	Okres w roku	Warunki meteorologiczne sprzyjające kumulacji zanieczyszczeń	Obszar zagrożeń
	wrzesień	temperatury powietrza	terenie miasta - wypalanie łąk, ściernisk, pożary, ogniska
ozon	Okres letni	Wysokie temperatury powietrza, duże nasłonecznienie, niskie prędkości wiatru, szczególnie utrzymujące się kilka dni z rzędu	Zarówno obszary miejskie jak i poza miejskie. Szczególnie obszary bardzo dużych aglomeracji o dużym ruchu pojazdów oraz obszary pozamiejskie wzdłuż autostrad.

Plan Działań Krótkoterminowych opracowywany jest dla strefy dolnośląskiej (kod strefy PL0204).

Strefa dolnośląska obejmuje całe województwo dolnośląskie z wyjątkiem miast: Wrocławia, Legnicy i Wałbrzycha. Położona jest na południowym zachodzie Polski, obejmuje zachodnią część historycznego Śląska, czyli Dolny Śląsk, a także Ziemię Kłodzką, wschodnie Łużyce Górne oraz niewielki skrawek historycznej Saksonii (Bogatynia i okolice).

Strefa ta graniczy z Niemcami oraz Czechami. Powierzchnia strefy dolnośląskiej wynosi 19 512,93 km², a liczba ludności w 2011 r. - 2 062 408 osób.

Rysunek 4 Strefa dolnośląska

Monitorowanie stanu jakości powietrza ma charakter ciągły i wykonywane jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu. Od 2010 r. sprawuje on nadzór nad wszystkimi stacjami pomiarowymi w województwie. Wyniki pomiarów są weryfikowane, analizowane i archiwizowane w wojewódzkiej bazie JPOAT.

Na terenie strefy dolnośląskiej w 2011 roku funkcjonowały dwadzieścia pięć stanowisk pomiaru stężeń pyłu zawieszonego PM10, na czternastu z nich pomiary prowadzone były metodą automatyczną, a na jedenastu manualną:

Tabela 46 Wyniki pomiarów pyłu zawieszzonego PM10 w strefie dolnośląskiej w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	Typ pomiaru	PM1024h			PM10 rok	
				S _{90,4} [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]	Liczba przekroczeń	S _a [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]
1.	Jelenia Góra, Cieplice	DsJgCiepA	Autom.	107,0	57,0	86	49,0	9,0
2.	Dzierżonów, ul. Piłsudskiego	DsDzierPilsA	Autom.	72,0	22,0	60	35,0	-
3.	Nowa Ruda, ul. Srebrna	DsNRudaSrebP	Man.	134,0	84,0	139	62,0	22,0
4.	Kłodzko, ul. Szkolna	DsKlodzkoA	Autom.	65,0	15,0	66	33,0	-
5.	Kalinówka	DsKalinowka	Autom.	38,0	-	-	24,0	-
6.	Rudna	DsRudna	Autom.	58,0	8,0	48	28,0	-
7.	Oława, ul. Żołnierzy AK	DsOlawaSemi	Man.	82,0	32,0	83	39,7	-
8.	Polkowice, ul. Kasztanowa	DsPolkKasz	Man.	64,0	14,0	59	33,0	-
9.	Tarnówek	DsTarnowek	Autom.	53,0	3,0	42	28,0	-
10.	Świdnica, Rynek	DsSwidRynek	Man.	77,0	27,0	70	39,0	-
11.	Ząbkowice Śląskie, ul. Powstańców Warszawy	DsZabkowSemi	Autom.	69,0	19,0	64	35,0	-
12.	Działoszyn	DsDzia01	Man.	51,0	1,0	36	30,0	-
13.	Zgorzelec, ul. Bohaterów Getta	DsZgorzBohA	Man.	50,0	-	-	33,0	-
14.	Bogatynia, ul. Chopina	DsBogChop	Autom.	57,0	7,0	42	32,0	-
15.	Jasna Góra, ul. Sportowa	DsJasnaSport	Autom.	34,0	-	-	19,0	-
16.	Radomierzyce	DsRadomierz	Autom.	41,0	-	-	26,0	-
17.	Witka	DsWitka	Autom.	48,0	-	-	24,0	-
18.	Wyszków	DsWyszkow	Autom.	32,0	-	-	20,0	-
19.	Zgorzelec, ul. Orzeszkowej	DsZgorzOrz	Autom.	51,0	1,0	36	22,0	-
20.	Złotoryja, ul. Staszica	DsZlotoryjaPM	Man.	73,0	23,0	60	36,0	-
21.	Oleśnica, ul. Brzozowa	DsOlesnicaPM	Man.	65,0 ¹	15,0	64	37,0	-
22.	Strzelin, ul. Konopnickiej	DsStrzMob	Autom.	43,0 ¹	-	-	28,0	-
23.	Szczawno-Zdrój, ul. Kopernika	DsSzczKopPM	Man.	106,0 ¹	56,0	107	53,0	13,0
24.	Osieczów	DsOsieczow	Man.	53,0	3,0	40	25,0	-
25.	Czerniawa	DsCzer02	Man.	29,0	-	-	17,0	-

¹ seria pomiarowa o kompletności poniżej 75% w roku

Pomiary stężeń tlenku węgla prowadzone były na sześciu stanowiskach, przy zastosowaniu metody automatycznej:

Tabela 47 Wyniki pomiarów CO w strefie dolnośląskiej w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	Typ pomiaru	CO 8h	
				S _{max} [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]
1.	Głogów, ul. Sikorskiego	DsGlogSikor	Autom.	1 193,0	-
2.	Jelenia Góra, Cieplice ¹	DsJgCiepA	Autom.	5 149,0	149,0
3.	Kromolin	DsKromolin	Autom.	1 304,0	-
4.	Sobczyce	DsSobczyce	Autom.	2 067,0	-
5.	Strzelin, ul. Konopnickiej	DsStrzMob	Autom.	2 841,0	-
6.	Zgorzelec, ul. Bohaterów Getta	DsZgorzBohA	Autom.	2 697,0	-

¹ obszar ochrony uzdrowiskowej; dopuszczalny poziom 8-godz. CO: 5000 µg/m³

Pomiary stężeń benzo(a)pirenu w strefie dolnośląskiej prowadzone były na siedmiu stanowiskach, przy zastosowaniu metody manualnej:

Tabela 48 Wyniki pomiarów B(a)P w strefie dolnośląskiej w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	B(a)P rok	
			S _a [ng/m ³]	Wielkość przekroczenia [ng/m ³]
1.	Czerniawa	DsCzer02	0,7	-
2.	Działoszyn	DsDzia01	1,3	0,3
3.	Oława, ul. Żołnierzy AK	DsOławaSemi	5,0	4,0
4.	Osieczów	DsOsieczow	3,0	2,0
5.	Polkowice, ul. Kasztanowa	DsPolkKasz	3,6	2,6
6.	Szczawno-Zdrój, ul. Kopernika	DsSzczKopPM	12,2	11,2
7.	Zgorzelec, ul. Bohaterów Getta	DsZgorzBohA	4,9	3,9

Pomiary stężeń ozonu prowadzone były natomiast na pięciu stanowiskach, przy zastosowaniu metody automatycznej:

Tabela 49 Wyniki pomiarów O₃ w strefie dolnośląskiej w 2011 r.

Lp.	Stanowisko	Kod krajowy stacji	O ₃ 8h	
			Stężenia [µg/m ³]	Wielkość przekroczenia [µg/m ³]
1.	Jelenia Góra, Cieplice	DsJgCiepA	137,0*	17,0
2.	Kłodzko	DsKłodzkoA	141,0	21,0
3.	Czerniawa	DsCzer02	148,0	28,0
4.	Osieczów	DsOsieczow	150,0	30,0
5.	Śnieżka	DsŚnieżka	161,0	41,0

* seria pomiarowa nie spełnia wymogu kompletności do prawidłowego obliczenia normowanych parametrów (rzeczywista liczba przekroczeń poziomu 120 µg/m³ mogła być wyższa niż wynika z niepełnej serii wyników pomiarów stężeń)

4.1.1.1 Kierunki i zakres działań krótkoterminowych

Tabela 50 Kierunki działań krótkoterminowych w strefie dolnośląskiej dla pyłu zawieszonego PM10, CO oraz benzo(a)pirenu*

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
POZIOM I (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu docelowego B(a)P)					
DlsIKm	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIAp	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIMu	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarządy dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsISs	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
DlsIPo	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni w miastach	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIPk	Ograniczenie palenia w kominkach w miastach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
DlsIOm	Ogrzewanie i zakładów usługowych lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
DlsISo	Obowiązek przestrzegania zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsICp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych				
POZIOM II (wystąpienie przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub wystąpienie przekroczenia poziomu docelowego B(a)P)					
DlsIIKm	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIAp	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIMu	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w potencjalnym obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarządy dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIISs	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
DlsIIPo	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni w miastach	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIIPk	Ograniczenie palenia w kominkach w miastach	Zalecenie dla ludności, nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIOm	Ogrzewanie mieszkań i zakładów usługowych lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
DlsIISo	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIICp	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIIinf	Informacja o wystąpieniu przekroczenia	Informacje na stronie internetowej o	-	Wojewoda	-

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	poziomu dopuszczalnego/docelowego	wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego		Dolnośląski/Wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego	
Realizacja działań naprawczych średnio- i długoterminowych określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w programie ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej					
POZIOM III (wystąpienie przekroczenia poziomu informowania pyłu zawieszzonego PM10)					
DlsIIIKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIIApPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIIMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarządy dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIIISsPM10	Ograniczenie używania spalinowego sprzętu ogrodniczego w miastach	Zalecenie, należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym, szczególnie w obszarze przekroczeń	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	-
DlsIIIPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy), w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni w miastach	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIIIPkPM10	Ograniczenie palenia w kominkach w miastach	Zalecenie dla ludności, (nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła)	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIIOmPM10	Ogrzewanie mieszkań i zakładów usługowych lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIISoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach domowych	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIIICpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Nasilenie kontroli placów budowy	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
POZIOM IV (wystąpienie przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10)					
DlsIVKmPM10	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego. Na przykład wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	Emisja liniowa	Mieszkańcy Wójt, burmistrz, prezydent	-
DlsIVZwPM10	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t, do miast w których wystąpił poziom IV alertu	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	Przedsiębiorstwa przewozowe	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVApPM10	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo)	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIVMuPM10	Ograniczenie pylenia wtórnego z ulic	Jednorazowe zmycie ulic na mokro, po ogłoszeniu alertu, w obszarze przekroczeń (nie należy realizować jeżeli temperatura powietrza jest niższa niż 3°C)	Emisja liniowa	Zarząd dróg	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVSsPM10	Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Należy realizować w okresie wiosennym i jesiennym	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące pielęgnacją zieleni się	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVPoPM10	Całkowity zakaz palenia odpadów zielonych (liści, gałęzi, trawy) w ogrodach oraz na innych obszarach zieleni w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące pielęgnacją zieleni się	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVPkPM10	Zakaz palenia w kominkach w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Nie dotyczy, gdy jest to jedyne źródło ciepła	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVOmPM10	Ogrzewanie mieszkań i zakładów usługowych lepszym jakościowo paliwem	Zalecenie – jeżeli jest to możliwe, nieogrzewanie węglem lub ogrzewanie węglem lepszej jakości	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	-
DlsIVSoPM10	Bezwzględne przestrzeganie zakazu spalania odpadów w paleniskach	Nasilenie kontroli palenisk domowych w tym zakresie	Emisja powierzchniowa	Mieszkańcy	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
	domowych				kompetencjami
DlsIVPrPM10	Nakaz zraszania pryzm materiałów sypkich w celu wyeliminowania pylenia w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja powierzchniowa	Przedsiębiorstwa, na terenie których znajdują się pryzmy materiałów sypkich	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVCpPM10	Mycie kół pojazdów ciężkich opuszczających plac budowy mogących nanieść zanieczyszczenia na drogę oraz zapobieganie pyleniu podczas prac budowlanych	Zalecenie do stosowania w obszarze przekroczenia wartości alarmowej	Emisja niezorganizowana	Kierownicy budów	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DZIAŁANIA INFORMACYJNE					
DlsInOb	Zalecenia (dotyczy alertu poziomu III i IV): - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń pyłu, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia wietrzenia mieszkań	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	Organy samorządowe oraz instytucje porządkowe	-
DlsInDy	W przypadku wystąpienia alertu poziomu III - ograniczenie przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej. W przypadku wystąpienia alertu poziomu IV zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej, w obszarze przekroczeń	Informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-
DlsInSł	Wzmoczenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych) szczególnie w przypadku wystąpienia poziomu przekroczenia alarmowego	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni,	-

*główne źródło emisji dla tych substancji jest jednakowe, dlatego można określić dla nich łączne działania krótkoterminowe

Tabela 51 Kierunki działań krótkoterminowych w strefie dolnośląskiej dla ozonu

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
POZIOM I (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu)					
DlsInfO3	Informacja o ryzyku wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	-
POZIOM II (wystąpienie przekroczenia poziomu docelowego dla ozonu)					
DlsIIInfO3	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	Informacje na stronie internetowej o wystąpieniu przekroczenia poziomu docelowego ozonu	-	Wojewoda Dolnośląski/Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego	-
Realizacja działań naprawczych średnio- i długoterminowych określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym, w programie ochrony powietrza dla strefy dolnośląskiej					
POZIOM III (wystąpienie ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego ozonu)					
DlsIIIKmO3	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej w miastach	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIIApO3	Korzystanie z alternatywnych sposobów przemieszczania się na krótkich odcinkach (rower, pieszo) w miastach	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego	Emisja liniowa	Mieszkańcy	-
DlsIIIZpO3	Zmniejszenie emisji ze spalania z pojazdów mechanicznych	Zalecenie zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h	Emisja liniowa	Kierowcy pojazdów mechanicznych	-
POZIOM IV (wystąpienie przekroczenia poziomu alarmowego ozonu)					
DlsIVKmO3	Korzystanie z komunikacji miejskiej zamiast komunikacji indywidualnej w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Zalecenie dla ludności w celu ograniczenia natężenia ruchu samochodowego. Na przykład wprowadzenie bezpłatnych przejazdów komunikacją miejską dla posiadaczy samochodów osobowych, w dniach alertowych	Emisja liniowa	Mieszkańcy Wójt, burmistrz, prezydent	-
DlsIVUrO3	Upłynnienie ruchu w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Wprowadzenie kierowania ruchem przez policję na niewralgicznych skrzyżowaniach, w godzinach o dużym natężeniu ruchu	Emisja liniowa	Policja	-
DlsIVZpO3	Zmniejszenie emisji ze spalania z pojazdów mechanicznych	Nakaz zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h do	Emisja liniowa	Kierowcy pojazdów mechanicznych	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z

Kod działania	Działanie	Sposób działania	Rodzaj emisji	Wykonawca (podmiot realizujący zadanie)	Jednostka kontrolna
		prędkości 50 km/h w miastach w których wystąpił poziom IV alertu			kompetencjami
DlsIVZwO3	Zakaz wjazdu samochodów ciężarowych powyżej 3,5 t do miast w których wystąpił poziom IV alertu	Ustanowienie czasowego zakazu wjazdu do miasta	Emisja liniowa	Przedsiębiorstwa przewozowe	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVSsO3	Zakaz używania spalinowego sprzętu ogrodniczego (kosiarki, piły) w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Należy realizować w okresie od wiosny do jesieni	Emisja niezorganizowana	Mieszkańcy, przedsiębiorstwa zajmujące się pielęgnacją zieleni	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DlsIVSbO3	Zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego w miastach w których wystąpił poziom IV alertu	Ustanowienie czasowego zakazu używania spalinowego sprzętu budowlanego	Emisja niezorganizowana	Przedsiębiorstwa budowlane	Organ samorządu terytorialnego, zgodnie z kompetencjami
DZIAŁANIA INFORMACYJNE					
DlsInOb	Zalecenia: - pozostania w domu, - unikania obszarów występowania wysokich stężeń ozonu, - ograniczenia wysiłku fizycznego na otwartej przestrzeni, - ograniczenia wietrzenia mieszkań	Informacje dla osób starszych, dzieci i osób z chorobami układu oddechowego	-	Organy samorządowe oraz instytucje porządkowe	-
DlsInDy	Zakaz przebywania dzieci na otwartej przestrzeni w czasie przebywania w placówce oświatowej (w przypadku wystąpienia poziomu alarmowego)	Informowanie dyrektorów jednostek oświatowych (szkół, przedszkoli i żłobków) oraz opiekuńczych	-	Dyrektorzy jednostek oświatowych i opiekuńczych	-
DlsInSł	Wzmożenie czujności służb ratowniczych (pogotowia ratunkowego, oddziałów ratunkowych), szczególnie w przypadku wystąpienia poziomu alarmowego ozonu	Informowanie dyrektorów szpitali i przychodni podstawowej opieki zdrowotnej o możliwości wystąpienia większej ilości przypadków nagłych chorób górnych dróg oddechowych oraz niewydolności krążenia	-	Dyrektorzy szpitali i przychodni	-

4.1.1.2 Lista podmiotów korzystających ze środowiska

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i CO oraz poziomu docelowego benzo(a)pirenu jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody. Równocześnie w niektórych obszarach za wysokie stężenia zanieczyszczenia pyłem zawieszonym PM10 odpowiedzialny jest emisja niezorganizowana związana z przemysłem wydobywczym.

Pozostałe źródła emisji, tj. emisja punktowa (energetyczna i technologiczna) oraz emisja komunikacyjna, w strefie dolnośląskiej, w ww. zanieczyszczeniach mają mniejszy udział.

W świetle art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25, poz.150, z późn. zm.), osoba fizyczna korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska nie wymaga pozwolenia, nie jest podmiotem korzystającym ze środowiska, a w związku z tym w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy dolnośląskiej dla CO oraz benzo(a)pirenu **NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.**

W świetle art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 nr 25, poz.150, z późn. zm.), osoba fizyczna korzystająca ze środowiska w zakresie, w jakim korzystanie ze środowiska nie wymaga pozwolenia, nie jest podmiotem korzystającym ze środowiska, oraz ze względu na brak możliwości identyfikacji podmiotów odpowiedzialnych za przekroczenia wartości kryterialnych (brak systemu prognoz krótkoterminowych) dla pyłu zawieszonego PM10 **NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.**

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu docelowego ozonu jest napływ spoza strefy. Z tego względu w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy dolnośląskiej dla ozonu **NIE OKREŚLA SIĘ PODMIOTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚRODOWISKA.**

4.1.1.3 Sposób organizacji i ograniczeń ruchu pojazdów w strefie

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i CO oraz poziomu docelowego B(a)P jest ogrzewanie indywidualne oparte o paliwa stałe, wykorzystywane przez osoby fizyczne w celu dostarczenia ciepła do pomieszczeń mieszkalnych oraz ciepłej wody.

Emisja liniowa (emisja pochodząca ze spalania paliw płynnych – benzyny, oleju napędowego w pojazdach i innych urządzeniach napędzanych silnikami spalinowymi), w strefie dolnośląskiej, w ogólnej emisji pyłu, tlenku węgla i benzo(a)pirenu ma mniejszy udział.

Jednak w związku dość wysokim udziałem pyłu unoszonego w ogólnej ilości pyłu emitowanego z komunikacji w Planie Działań Krótkoterminowych dla pyłu zawieszonego PM10, CO oraz B(a)P, dla strefy dolnośląskiej OKREŚLA SIĘ, iż w sytuacji wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10:

- stosuje się zakaz wjazdu do miast w których wystąpiły stężenia alarmowe samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t.

Podstawowym źródłem emisji powodującej przekroczenia poziomu docelowego ozonu jest napływ spoza strefy.

Jednak ze względu na to, iż tlenki azotu są prekursorami ozonu w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy dolnośląskiej dla ozonu OKREŚLA SIĘ, iż w sytuacji wystąpienia lub przekroczenia poziomu alarmowego O₃:

- stosuje się zakaz wjazdu do miast w których wystąpiły stężenia alarmowe samochodów ciężarowych o ładowności powyżej 3,5 t.
- stosuje się nakaz zmniejszenia prędkości jazdy pojazdów na wszystkich drogach o prędkościach przejazdu większych lub równych 70 km/h do prędkości 50 km/h w miastach w których wystąpiły stężenia alarmowe.
-

4.1.1.4 Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli

Sposób postępowania organów, instytucji, podmiotów korzystających ze środowiska określa w zakresie:

- przepływu informacji – pkt 1.6 niniejszego opracowania „Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń”,
- realizacji działań krótkoterminowych – pkt 1.2 niniejszego opracowania „Kierunki i zakres działań krótkoterminowych”,
- obowiązków w trakcie realizacji działań – pkt 2.1 niniejszego opracowania: „Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu”,
- sprawozdawania – pkt 2.2 niniejszego opracowania: „Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu”

Dyrektorzy szpitali, oddziałów ratunkowych, pogotowia oraz przychodni:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają personel o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;
3. Ostrzegają personel o możliwości pojawienia się większej ilości pacjentów z zaburzeniami spowodowanymi wystąpieniem poziomu informowania bądź alarmowego pyłu zawieszzonego PM10 lub poziomu alarmowego O₃;
4. W razie konieczności zapewniają odpowiednią obsadę niezbędną do przyjęcia większej liczby pacjentów.

Dyrektorzy placówek szkolno-opiekuńczych:

1. Na bieżąco śledzą komunikaty pojawiające się na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
2. Powiadamiają swoich wychowanków o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zalecanym postępowaniu w czasie trwania alertu;

3. Pilnują, aby na terenie placówek wychowankowie postępowali zgodnie z zaleceniami.
4. Pilnują, aby wychowankowie i personel nie spędzali wolnego czasu na otwartej przestrzeni oraz nie wietrzyli pomieszczeń w razie wystąpienia lub przekroczenia poziomów alarmowych: pyłu zawieszonego PM10 lub O3.

Sposób zachowania się obywateli w przypadku ogłoszenia alertu:

5. Stosować się do zaleceń i nakazów organów samorządowych oraz instytucji porządkowych;
6. Starać się nie przebywać na powietrzu oraz nie wietrzyć mieszkań, w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
7. Starać się ograniczyć swoją aktywność fizyczną na otwartej przestrzeni w dniach i w obszarach, gdzie występują poziomy alarmowe;
8. w miarę możliwości ograniczyć własną emisję zanieczyszczeń, poprzez:
 - zaniechanie korzystania z samochodów osobowych,
 - nieużywanie kosiarek spalinowych,
 - ograniczenie spalania węgla i drewna w piecach,
 - niepalenie ognisk w ogrodach,
 - nieużywanie grilli,
 - nieużywanie kosiarek spalinowych.

Grupy ludności wrażliwe na przekroczenia standardów jakości powietrza (informacja przygotowana przez Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną we Wrocławiu):

1. Grupa dzieci i młodzieży poniżej 25 roku życia;
Szczególnie narażone na szkodliwe działanie podwyższonych stężeń są dzieci, które spędzają na powietrzu więcej czasu niż osoby dorosłe. Jednocześnie ich organizmy są w fazie wzrostu i ogólnego rozwoju, co sprzyja pojawianiu się zaburzeń zdrowotnych pod wpływem zanieczyszczeń powietrza.
2. Grupa osób starszych i w podeszłym wieku;
Wrażliwość osobnicza przedstawicieli tej grupy wynika z ogólnego osłabienia organizmu związanego z procesem starzenia się, co w konsekwencji powoduje zwiększenie podatności na zachorowania.
3. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu oddechowego;
Zanieczyszczenia powietrza trafiają do organizmu wraz z wdychanym powietrzem i działają drażniąco na śluzówki dróg oddechowych, a czasem oczu. Szczególnie narażone na szkodliwe działanie zanieczyszczeń są osoby z przewlekłymi chorobami układu oddechowego, głównie osoby chore na astmę.
4. Grupa osób z zaburzeniami funkcjonowania układu krwionośnego;
Powstające w ludzkim organizmie pod wpływem stężeń niektórych zanieczyszczeń, związki chemiczne mogą prowadzić do powstawania blokujących naczyń krwionośne złągów, a te z kolei mogą być przyczyną zawału czy udaru
5. Grupa mężczyzn z chorobami układu płciowego;
Zaobserwowano szkodliwy wpływ ozonu na proces spermatogenezy. Stwierdzono występowanie stanów zapalnych jąder i uszkodzeń plemników pod wpływem działania ozonu. W związku z tym mężczyznom z chorobami układu płciowego, a w szczególności z zaburzeniami spermatogenezy, zaleca się unikanie długotrwałego narażenia na podwyższone stężenia ozonu.
6. Grupa osób palących papierosy;

Wdychanie dymu papierosowego znacznie osłabia błony śluzowe dróg oddechowych, co ułatwia przenikanie zanieczyszczeń z wdychanego powietrza do tkanek organizmu.

7. Grupa osób zawodowo narażona na działanie zanieczyszczeń;

Wykonywanie niektórych zawodów wiąże się z długotrwałą ekspozycją na działanie podwyższonych stężeń, przez co wzrasta narażenie zdrowotne związane ze szkodliwym ich działaniem. Do grupy tej należą m.in. osoby wykonujące prace na wolnym powietrzu lub obsługujące urządzenia emitujące zanieczyszczenia.

Mając na uwadze negatywny wpływ:

- pyłu zawieszonego PM10 - pyły absorbowane w górnych drogach oddechowych mogą powodować kaszel, trudności z oddychaniem, zadyszkę, szczególnie w czasie wysiłku fizycznego; zwiększać zagrożenie schorzeniami alergicznymi i infekcjami układu oddechowego, kataru siennego i zapalenia alergicznego spojówek; a także wywierać szkodliwy wpływ na zdrowie rozwijającego się płodu;
- benzo(a)pirenu ma działanie kancerogenne,
- ozonu - może powodować podrażnienie i stany zapalne układu oddechowego, zwłaszcza podczas aktywności fizycznej, może wpłynąć na funkcjonowanie płuc i nasilić ataki astmy, zwiększa podatność płuc na infekcje, alergenów i inne zanieczyszczenia powietrza,

na zdrowie człowieka, w dniach, w których występują przekroczenia poziomu dopuszczalnego/docelowego tych zanieczyszczeń, a szczególnie w dniach występowania poziomów alarmowych pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu zaleca się ograniczanie czasu przebywania na powietrzu zwłaszcza przez kobiety w ciąży, dzieci i osoby starsze oraz przez osoby z astmą, chorobami alergicznymi skóry, oczu i chorobami krążenia.

4.1.1.5 Tryb i sposób ogłaszania o zaistnieniu przekroczeń

Tabela 52 Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
1.	Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu Poziom I	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego,	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu ryzyka przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu
2.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu Poziom II	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognoza zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania albo ryzyka wystąpienia przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach	-	-

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
			mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi		
3.	Informacja o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10 Informacja o wystąpieniu ryzyka przekroczenia poziomu alarmowego dla ozonu – Poziom III	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu PM10 oraz przyczyny tego stanu; Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego dla ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych; Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu; Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu
4.	Informacja o wystąpieniu lub przekroczeniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu – Poziom IV	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu oraz przyczyny tego stanu; Prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czasu trwania przekroczenia; Wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności,	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się informację o wystąpieniu przekroczenia oraz przyczyny tego stanu Odwołanie ograniczeń, środków zaradczych; Zmiana poziomu alertu

Lp.	Rodzaj komunikatu	Sposób ogłoszenia komunikatu		Sposób odwołania komunikatu	
		Środki przekazu	Zawartość komunikatu	Środki przekazu	Zawartość komunikatu
			które mają być bezwzględnie przez nie podjęte; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych; Możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo; Kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi		
5.	Ogłoszenie o wdrożeniu działań krótkoterminowych	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, na którym zostają wdrożone działania krótkoterminowe; Przewidywany czas, w jakim będą obowiązywać działania; Wskazanie rodzaju podjętych działań krótkoterminowych, podmiotów do których są kierowane, sposobów kontroli; Informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych	Strona internetowa Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, Lokalne media, Strona internetowa miasta	Data, godzina i obszar, dla którego odwołuje się działania krótkoterminowe

4.1.1.6 Tryb ogłaszania alarmów

System informowania społeczeństwa opiera się na czterech poziomach alertów według następujących kryteriów:

Poziom I - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu;

Poziom II - wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu;

Poziom III – wystąpiło przekroczenie poziomu informowania określonego dla pyłu zawieszonego PM10 lub wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego dla ozonu;

Poziom IV - wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu.

Ogłaszanie alarmu wyższego stopnia nie musi być poprzedzone alarmem niższego stopnia.

Alert Poziomu I

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu I:

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:
 - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o ryzyku przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10, CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
3. Podejmowane działania informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - informacja na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego informacji o ryzyku przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:

- rodzaj i stopień alertu,
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
 - prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, czas trwania ryzyka wystąpienia przekroczenia,
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
 - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- g) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - h) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - i) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - odpowiedni Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego.
6. Odwołanie alertu poziomu I
- Odwołanie następuje, gdy:
- ustąpi ryzyko przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu,
 - zmierzone stężenie odpowiednio: pyłu zawieszonego PM10, CO, B(a)P lub ozonu osiąga poziom dopuszczalny/docelowy, wówczas alert poziomu I zostaje zamieniony na alert poziomu II.

Alert Poziomu II

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu II

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alarmu:
 - wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 (o okresie uśredniania wyników 24 godziny lub o okresie uśredniania wyników rok kalendarzowy) lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
3. Podejmowane działania informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;

- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - informacja na stronie internetowej Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego bezpośrednio po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego informacji o przekroczeniu poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
- rodzaj i stopień alertu,
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu wraz z podaniem przyczyny tego stanu,
 - prognoza zmian poziomu substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian,
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte,
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo,
 - kontaktowy numer telefonu do informowania o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi;
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- g) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - h) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - i) przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - odpowiedni Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego.

Alert Poziomu III

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu III

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
 - pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 wskazuje przekroczenie poziomu informowania,
 - wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego dla ozonu.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o przekroczeniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego ozonu.
3. Podejmowane środki informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku

- przekroczenia poziomu alarmowego ozonu przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
- niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego ozonu przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 lub o ryzyku przekroczenia poziomu alarmowego ozonu przez Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego prezydenta miasta/burmistrza/wójta oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
- rodzaj i stopień alertu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu informowania dla pyłu zawieszonego PM10 wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego ozonu;
 - przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
 - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
 - kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
- j) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska:
 - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - k) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - Przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Odpowiedni Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - l) przez Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - prezydent miasta/burmistrz/wójt,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.
6. Odwołanie alertu poziomu III
- Odwołanie następuje, gdy:
- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 jest poniżej poziomu informowania;
 - ustąpiło ryzyko przekroczenia poziomu alarmowego lub ozonu;
 - zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 lub NO₂ lub ozonu osiąga poziom alarmowy, wówczas alert poziomu III zostaje zamieniony na alert poziomu IV.

Alert Poziomu IV

Tryb i zakres działań w przypadku ogłaszania alertu poziomu IV

1. Warunek wymagany do ogłoszenia alertu:
 - pomiar stężenia pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu jest powyżej lub jest równy poziomowi alarmowemu odpowiedniego zanieczyszczenia.
2. Termin ogłoszenia alertu:
 - alert ogłasza się niezwłocznie po przekazaniu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska informacji o wystąpieniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu ;
3. Podejmowane środki informacyjne:
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska do Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Powiatowego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego do odpowiedniego Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego;
 - niezwłoczne (drogą e-mailową i telefoniczną) przekazanie informacji o sytuacji przekroczenia poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu przez Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego do prezydenta miasta/burmistrza, wójta oraz podmiotów i instytucji zobowiązanych do podjęcia działań.
4. Rodzaj przekazywanych informacji:
 - rodzaj i stopień alertu;
 - data, godzina i obszar, na którym wystąpiło przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu wraz z podaniem przyczyny tego stanu;
 - przewidywany czas trwania sytuacji przekroczenia;
 - wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
 - informacja o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych;
 - możliwość wystąpienia negatywnych skutków zdrowotnych – jakich i u kogo;
 - kontaktowy numer telefonu do informacji o innych zdarzeniach mających istotne znaczenie dla bezpieczeństwa ludzi.
5. Wykaz powiadamianych instytucji:
 - j) przez Dolnośląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska
 - Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Zarząd Województwa Dolnośląskiego,
 - k) przez Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - l) Przez Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego
 - Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego,
 - m) przez Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego:
 - prezydent miasta/burmistrz/wójt,
 - lokalne media,
 - lokalne służby ratownicze, szpitale, szkoły,
 - podmioty i instytucje zobowiązane do podjęcia działań,
 - społeczeństwo.

6. Odwołanie alertu poziomu IV

Odwołanie następuje, gdy:

- zmierzone stężenie pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu jest poniżej poziomu alarmowego.

Powyższe procedury powinny być uszczegółowione przez wewnętrzne procedury wypracowane przez WZZK.

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego monitoruje wprowadzanie działań w odpowiedzialnych jednostkach poprzez informacje zwrotne od tych instytucji (m.in. straży miejskiej, policji, zarządców dróg, przychodni lekarskich i szpitali, szkół i przedszkoli, prezydenta miasta).

4.1.1.7 Skutki realizacji działań krótkoterminowych, zagrożenia i bariery realizacji

Diagnoza istniejącego stanu w zakresie jakości powietrza na terenie omawianej strefy wskazuje, że główną przyczyną przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i CO oraz poziomu docelowego B(a)P jest emisja powierzchniowa.

Specyfika pyłu zawieszonego, którego dużą część tworzą aerozole nieorganiczne (siarczany i azotany), będące wynikiem emisji zarówno z wysokich jak i niskich źródeł spalania, powoduje, że duży udział w stężeniach tego pyłu ma napływ, szczególnie w okresie zimowym. Ograniczanie emisji napływowej (z wysokich źródeł energetycznych spoza strefy) jest i będzie wynikiem wdrażania kolejnych coraz ostrzejszych standardów emisji dla tych źródeł (kolejne dyrektywy: IPPC, IED). Jednak wysoki udział w stężeniach pyłu zawieszonego ma również lokalne ogrzewanie indywidualne oraz lokalna komunikacja.

Należy podkreślić, że zarówno stan techniczny dużej ilości kotłów, w których odbywa się spalanie paliw w celach grzewczych jest zły, a jakość paliw (węgla i drewna) jest wysoce niezadowolająca. Często dochodzi również do tego spalanie w piecach odpadów z gospodarstw domowych (między innymi butelek PET, kartonów po napojach, odpadków organicznych i innych). Czynniki te w połączeniu z niekorzystnymi warunkami rozprzestrzeniania się zanieczyszczeń w powietrzu, jakie często występują w okresie zimowym (grzewczym) tj. inwersje temperatury, niskie prędkości wiatru, decydują o występowaniu przekroczeń poziomów dopuszczalnych. Istotną barierą dla wyboru przez mieszkańców niskoemisyjnych systemów ogrzewania stanowi obecna, niestabilna polityka paliwowa państwa oraz wysokie ceny tych paliw. Dodatkowo brak w polskim prawie mechanizmów umożliwiających wyegzekwowanie od osób fizycznych użytkownika urządzeń grzewczych spełniających określone wymogi w zakresie wielkości emisji substancji do powietrza.

Nie ma żadnych możliwości prawnych, aby osobom, których jedynym źródłem ciepła jest piec węglowy, piec na drewno itp. zabronić jego używania w okresach, w których występuje zła jakość powietrza. Spalanie oprócz węgla również odpadów z gospodarstw domowych, co jest częstą praktyką, tym częstsza, im niższa jest temperatura powietrza, powoduje, że emisja różnorodnych zanieczyszczeń, w tym pyłu zawieszonego PM10, CO i B(a)P jest jeszcze większa. Z kolei im lepsza jakość paliwa, tym emisja zanieczyszczeń mniejsza.

Tak więc działania krótkoterminowe w zakresie ograniczania niskiej emisji komunalnej mogą być skierowane jedynie na bezwzględny zakaz spalania odpadów (który obowiązuje cały czas) i jego egzekucję oraz na apele skierowane do społeczeństwa z prośbą (ale nie nakazem), aby w miarę możliwości stosować w czasie alertu paliwo lepszej jakości.

Ponadto powinny być skierowane również na ograniczanie natężenia ruchu w mieście, czystość dróg, a dodatkowo na ograniczanie emisji niezorganizowanej.

W przypadku wystąpienia stężenia alarmowego pyłu zawieszonego PM10 (zagrożającego zdrowiu mieszkańców strefy) należy bezwzględnie wprowadzić wszystkie możliwe działania, które ograniczą emisję pyłu zawieszonego, ze wszystkich rodzajów działalności. Działania te są kosztowne oraz uciążliwe.

Ograniczeniem może być sprzeciw społeczeństwa w stosunku do pewnych ograniczeń, nawet jeżeli będą one miały uzasadnienie prawne i będą uzasadnione dbałością o to społeczeństwo. Za takie ograniczenia „swobód obywatelskich” jest powszechnie uważany:

- zakaz poruszania się samochodami osobowymi w określonych strefach, czy określonych dniach;
- zakaz używania spalinowego sprzętu budowlanego przez przedsiębiorstwa budowlane;
- zakaz palenia w kominkach.
- ograniczenie prędkości ruchu.

Jednak należy mieć na uwadze, iż:

- poziomy alarmowe zanieczyszczeń, są ustanowione na takim poziomie, którego oddziaływanie jest szkodliwe dla człowieka, więc obniżenie wielkości takiego zanieczyszczenia powinno być priorytetem dla władz i mieszkańców strefy;
- poziomy alarmowe pyłu zawieszonego PM10, ozonu występują niezwykle rzadko i trwają krótko, więc zasięg czasowy działań najprawdopodobniej nie będzie przekraczał jednego dnia.

Szybsza realizacja działań naprawczych z Programów Ochrony Powietrza oraz intensywna edukacja ekologiczna społeczeństwa powinna spowodować, że również działania krótkoterminowe będą skuteczniejsze.

Wdrożenie Planu Działań Krótkoterminowych musi być poprzedzone szeroką kampanią informacyjną oraz szeroką edukacją społeczeństwa. Edukacja ekologiczna społeczeństwa we wszystkich grupach wiekowych powinna być prowadzona w sposób ciągły, przez wiele lat.

4.2 Część wyszczególniająca obowiązki i ograniczenia wynikające z realizacji Planu

4.2.1 Obowiązki organów administracji i podmiotów w celu realizacji zadań Planu

Wszelkie działania krótkoterminowe są zarządzane (inicjowane, kontrolowane i kończone) przez **wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego**, o którym mowa w art. 14 ust. 7 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) tworzy się wojewódzkie centra zarządzania kryzysowego, których obsługę zapewniają komórki organizacyjne właściwe w sprawach zarządzania kryzysowego w urzędach wojewódzkich.

Do zadań wojewódzkich centrów zarządzania kryzysowego należą:

- pełnienie całodobowego dyżuru w celu zapewnienia przepływu informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego;
- współdziałanie z centrami zarządzania kryzysowego organów administracji publicznej;
- nadzór nad funkcjonowaniem systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania ludności;
- współpraca z podmiotami realizującymi monitoring środowiska;
- współdziałanie z podmiotami prowadzącymi akcje ratownicze, poszukiwawcze i humanitarne;
- dokumentowanie działań podejmowanych przez centrum;
- realizacja zadań stałego dyżuru na potrzeby podwyższania gotowości obronnej państwa;

Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Uzupełni plany zarządzania kryzysowego (o których mowa w art. 5 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym, Dz. U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.) o zadania określone Planem Działań Krótkoterminowych;
- Podejmuje decyzje o ogłoszeniu alertu;
- Podejmuje decyzje o odwołaniu alertu lub o zmianie poziomu alertu;
- Powiadamia Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej.

Powiatowy Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Powiadamia właściwy (dla obszaru przekroczeń) Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu alertu;

Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego:

- Powiadamia odpowiednie organy (prezydenta, wójta, burmistrza) o ogłoszeniu, odwołaniu, bądź zmianie poziomu alertu oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- Powiadamia społeczeństwo, władze placówek szkolno-wychowawczych, jednostki służby zdrowia oraz służby (straż miejską, policję) o ogłoszeniu, odwołaniu bądź zmianie poziomu w przypadku wystąpienia alertu poziomu III i IV oraz o konieczności podjęcia działań określonych Planem Działań Krótkoterminowych;
- Koordynuje wdrażanie działań i wspomaga służby lokalne.

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska:

- Monitoruje jakość powietrza w zakresie pyłu zawieszonego PM10, CO, ozonu i B(a)P w strefie dolnośląskiej;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10, CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego ryzyka;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia przekroczenia (spadku stężeń poniżej poziomu informowania);
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o ryzyku wystąpienia poziomu alarmowego ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o zaniku wystąpienia ryzyka przekroczenia;
- Powiadamia Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego o wystąpieniu lub przekroczeniu poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu, wraz z obszarem tego przekroczenia oraz przewidywanym czasem trwania oraz o ustąpieniu tego przekroczenia;
- Sprawuje nadzór wykonania działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych przez odpowiednie organy (prezydenta/wójta/burmistrza) oraz inne podmioty;
- Nakłada zalecenia pokontrolne oraz w razie konieczności kary pieniężne w zakresie realizacji Planu Działań Krótkoterminowych.

Prezydent/wójt/burmistrz:

- Uzgadnia z lokalnymi zarządcami transportu miejskiego możliwość bezpłatnego przewozu pasażerów w dniach wystąpienia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 lub ozonu;
- Powiadamia lokalny zarząd dróg, o uruchomieniu działań krótkoterminowych;

- Określa obszary, w których przeważa ogrzewanie indywidualne, węglowe, w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole jakości spalanego paliwa;
- Określa obszary, w których występuje duża ilość kominków, które nie są podstawowym sposobem ogrzewania mieszkań i w których w razie potrzeby należy nasilić kontrole zakazu dogrzewania kominkami;
- Zamieszcza powiadomienia o ogłoszeniu bądź odwołaniu alertu poziomu III lub IV, jego obszarze, czasie trwania, powodach wystąpienia oraz o zaleceniach dla ludności na stronie internetowej gminy.

4.2.2 Informacje i dokumenty wykorzystane do kontroli i dokumentacji realizacji Planu

Organy oraz instytucje uczestniczące w realizacji Planu Działań Krótkoterminowych są zobowiązane do przekazywania do Zarządu Województwa Dolnośląskiego wszelkich informacji i dokumentów wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu, w celu wykonania i przekazania przez zarząd sprawozdania z realizacji Planu Działań Krótkoterminowych zgodnie z art. 94, pkt 2a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Wykonanie działań krótkoterminowych musi być dokumentowane przez podmioty i instytucje zobowiązane do ich realizacji w formie sprawozdań, które będą każdorazowo przekazywane do wojewódzkiego zespołu zarządzania kryzysowego oraz Zarządu Województwa Dolnośląskiego w ciągu miesiąca od zakończenia działań.

Pozostałe dokumenty wykorzystywanych do kontroli i dokumentacji realizacji Planu powinny być przekazywane do zarządu województwa w ciągu 30 dni po zakończeniu roku kalendarzowego.

Wszystkie informacje powinny być przekazywane drogą mailową lub faxem w celu ich archiwizowania oraz dokumentowania terminu uruchomienia i zatrzymania działań krótkoterminowych. Informacje przesyłane drogą mailową powinny być archiwizowane na wydzielonych dyskach komputerowych. Informacje przesyłane faxem powinny być archiwizowane w formie papierowej.

W celu usprawnienia gromadzenia i przekazywania informacji należy na bieżąco wypełniać poniższy formularz:

Tabela 53 Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji

Data wysłania/otrzymania pisma	Godzina wysłania/otrzymania pisma	Numer pisma	Czego dotyczy informacja
			informacja o ryzyku przekroczenia wartości dopuszczalnej/docelowej informacja o przekroczeniu wartości dopuszczalnej/docelowej, informacja o wdrożeniu/zaniechaniu działań krótkoterminowych.....

Sprawozdania z realizacji działań krótkoterminowych powinny być wykonywane wg. Tabeli 2 zawartej w Załączniku 6 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 10 września 2012 r. w sprawie zakresu i sposobu przekazywania informacji dotyczących zanieczyszczenia powietrza (Dz.U. z dnia 18 września 2012 r. Poz. Nr 1034).

Tabela 54 Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych

1. Ogólne		
Proszę podać link do internetowej strony, na której został zamieszczony plan działań krótkoterminowych		
1a. Czy były przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV/TV) w ciągu ostatnich trzech lat?*		☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwa ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
1b. Czy zidentyfikowano zagrożenia przekroczenia poziomów alarmowych (AT) i / lub istotne przekroczenia poziomów dopuszczalnych lub docelowych (LV / TV) w ciągu ostatnich pięciu lat?*		☐ Tak, AT ☐ Tak, LV/TV ☐ Tak, obydwa ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
1c. Prawdopodobny wpływ realizowanego planu działań krótkoterminowych na poziomy zanieczyszczeń. Proszę podać informacje na temat źródła emisji, analizy podziału źródeł emisji i odpowiedniego odniesienia przestrzennego oraz odnieść się do wyboru środków.		
2. Środki krótkoterminowe: rodzaje i sektory		
<i>Uwagi wstępne:</i> Dyrektywa określa cele działań i zawiera przykłady sektorów, których mają dotyczyć plany działań krótkoterminowych		
2a. Czy plan działań krótkoterminowych ma w szczególności na celu:		
Zmniejszenie emisji*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Skrócenie czasu trwania przekroczenia*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Ograniczenie narażenia*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
2b. Jakiego rodzaju środków:		
Edukacja/Informacja*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Techniczne*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Ekonomiczne/Finansowe*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły		
Szczególnej ochrony wrażliwych grup ludności*		☐ Tak ☐ Nie
2c. Działania krótkoterminowe mogą być zintegrowane z programami ochrony powietrza. Proszę podać szczegóły tych działań krótkoterminowych. Działaniami krótkoterminowymi określonymi w programie ochrony powietrza będą środki, które są skuteczne w sytuacji, gdy istnieje ryzyko wystąpienia wysokiego stężenia zanieczyszczeń (np. zmniejszenie ograniczenia prędkości w okresach wysokich emisji / wysoki poziom stężeń w powietrzu).		
	Plan działań krótkoterminowych	Program ochrony powietrza
Ruch pojazdów silnikowych*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Roboty budowlane*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie ☐ Tak

		☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Statki cumujące*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Przemysł*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Ogrzewanie w sektorze komunalno – bytowym*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
Inne*	☐ Tak ☐ Nie	☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, proszę podać szczegóły, w tym oczekiwane skutki		
3. Plany działań krótkoterminowych: wdrożenie		
3b. Czy plan działań krótkoterminowych został rozpoczęty*		☐ Tak ☐ Nie
Jeśli tak, to jak często, w jakich sytuacjach? Proszę opisać		
3c. Proszę opisać procesy monitorowania i oceny		
4. Plany działań krótkoterminowych: udostępnienie informacji do publicznej wiadomości		
4a. Czy informacje dotyczące planu były podawane do publicznej wiadomości*		☐ Tak ☐ Internet ☐ Radio ☐ Telewizja ☐ Inne ☐ Nie
Link do strony internetowej, na której została zamieszczona informacja		
4b. Proszę opisać ogólną strategię udostępniania informacji, w tym wszystkich zainteresowanych stron		
5. Plany działań krótkoterminowych: wpływ		
5a. Proszę podać informację na temat wpływu i skuteczności podjętych środków przez cel i sektor (patrz pkt 2a i 2b)		
5b. Jakie działania zostały uznane za najbardziej skuteczne? Proszę opisać i wyjaśnić dlaczego.		
5c. Proszę podać linki do raportów i / lub odniesienia.		
6. Plany działań krótkoterminowych oraz programy ochrony powietrza		
<i>Uwagi wstępne:</i> W przypadku, gdy poziomy dopuszczalne są przekroczone, krótkoterminowe środki mogą również zostać uwzględnione w programach ochrony powietrza. Integracja jakości powietrza i planów działań krótkoterminowych jest bardzo ważna.		
6a. Czy w programie ochrony powietrza zawarto krótkoterminowe środki w celu zmniejszenia, skrócenia czasu trwania przekroczeń lub zminimalizowania ryzyka?*		☐ Tak ☐ Nie
6b. Jeśli tak, to dodaj komentarz na temat doświadczeń i poglądów, czy plany działań krótkoterminowych i programy ochrony powietrza wzajemnie się uzupełniają, czy też są rozbieżne? Jakie aspekty ogólnej strategii jakości powietrza są wspierane przez plan działań krótkoterminowych?		
6c. Jeśli nie ma oddzielnego planu działań krótkoterminowych, to czy uważasz, że wystąpiłyby dodatkowe korzyści, gdyby taki plan był opracowany?		
7. Pozostałe problemy		
Proszę podać pozostałe uwagi, które nie zostały poruszone powyżej		

Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska jest zobowiązany do dokumentowania i archiwizowania wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń, dla których uchwalony jest Plan Działań Krótkoterminowych.

W razie ryzyka lub przekroczenia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 lub CO lub poziomu docelowego B(a)P lub ozonu lub wystąpienia poziomu informowania/alarmowego pyłu zawieszonego PM10 lub ryzyka wystąpienia poziomu

alarmowego lub jego przekroczenia dla ozonu Dolnośląski Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska informuje Zarząd Województwa Dolnośląskiego oraz Wojewódzki Zespół Zarządzania Kryzysowego drogą mailową lub faksem oraz dokumentuje fakt takiego powiadomienia w sposób następujący:

Tabela 55 Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia

Data/godzina	Wystąpienie przekroczenia/ryzyka przekroczenia	Miejsce wystąpienia/obszar wystąpienia	Sposób powiadomienia (fax, mail – numer)
	<i>PdPM10 – przekroczenie poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM10 PiPM10 - przekroczenie poziomu informowania pyłu zawieszonego PM10 PaPM10 - przekroczenie poziomu alarmowego pyłu zawieszonego PM10</i>	<i>lokalizacja stacji pomiarowej na której wystąpiło przekroczenie obszar dla którego wystąpiło ryzyko przekroczenia</i>	

4.3 Uzasadnienie zakresu określonych zagadnień

Zakres określonych i ocenionych w Planie Działań Krótkoterminowych zagadnień wynika z zapisów znolizowanej ustawy Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028).

Podstawą prawną Planu Działań Krótkoterminowych skierowanych na redukcję nadmiernej emisji szkodliwych substancji do powietrza jest art. 91 ust. 3a ustawy Prawo ochrony środowiska.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych z dnia 11 września 2012 r. (Dz. U. z dnia 18 września 2012, poz. 1028), plan działań powinien wskazywać:

- potencjalne źródła przekroczeń poziomów alarmowych, dopuszczalnych lub docelowych na obszarze strefy,
- działania krótkoterminowe do podjęcia w przypadku wskazanych przekroczeń,
- podmioty które korzystają ze środowiska, i powinny ograniczyć lub zaprzestać wprowadzania gazów lub pyłów z instalacji do powietrza,
- sposób organizacji i ograniczeń w przypadku zakazu ruchu pojazdów i innych urządzeń napędzanych silnikami spalinowymi,
- sposób postępowania organów, instytucji i podmiotów korzystających ze środowiska oraz zachowania się obywateli w przypadku wystąpienia przekroczeń standardów jakości powietrza.

Ustawa Prawo ochrony środowiska określa obowiązki i odpowiedzialności za poszczególne elementy Planów Działań Krótkoterminowych:

1. Zarząd Województwa odpowiada za przygotowanie i przeprowadzenie konsultacji z prezydentami, burmistrzami, wójtami i starostami Planu Działań Krótkoterminowych;
2. Sejmik Województwa uchwala Plan Działań Krótkoterminowych;
3. Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska powiadamia:

- zarząd województwa o ryzyku wystąpienia przekroczeń poziomów alarmowych, lub dopuszczalnych w powietrzu,
 - wojewódzki zespół (centrum) zarządzania kryzysowego o przekroczeniu poziomów zobowiązujących do podjęcia działań określonych w Planie Działań Krótkoterminowych;
4. Wojewódzki zespół zarządzania kryzysowego niezwłocznie powiadamia społeczeństwo i podmioty określone w Planie Działań Krótkoterminowych o konieczności podjęcia określonych działań wskazanych w Planie Działań Krótkoterminowych.

Wybór zaproponowanych działań krótkoterminowych wynika z:

- rodzaju poziomu normatywnego stężenia zanieczyszczenia dla którego jest określany plan (w zależności czy jest to poziom docelowy, dopuszczalny czy alarmowy),
- problemów i ograniczeń, które mogą być powodowane uruchomieniem wybranych działań,
- zgodności z normami prawnymi,
- bilansu kosztów do osiągniętych zysków (obniżenia stężeń zanieczyszczeń),
- możliwości technicznych,
- przyzwolenia społecznego - działania nie mogą ograniczać podstawowych praw jednostki.

Poziomy alarmowe są to bardzo wysokie stężenia krótkoterminowe, bardzo negatywnie wpływające na zdrowie ludzkie, stąd działania krótkoterminowe muszą być zdecydowane, powinny maksymalnie ograniczać emisję danego zanieczyszczenia do powietrza.

Poziomy dopuszczalne, krótkoterminowe (jedno- lub dwudziestoczterogodzinne) są wartościami również określonymi ze względu na negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na zdrowie ludzkie, jednak są to wartości kilkukrotnie niższe niż alarmowe, stąd działania nie muszą i nie powinny być tak rygorystyczne.

Natomiast poziomy dopuszczalne/docelowe średnie roczne są wartościami długoterminowymi, na które działania krótkoterminowe będą miały znikomy wpływ, tak więc powinny się one ograniczyć do działań informacyjnych. **Z tego względu w Planie Działań Krótkoterminowych dla strefy dolnośląskiej, określonego ze względu na przekroczenie:**

- poziomu dopuszczalnego stężeń średnich dobowych i średnich rocznych pyłu zawieszonego PM10,
- poziomu dopuszczalnego 8h CO,
- poziomu docelowego stężeń średnich rocznych benzo(a)pirenu,
- poziomu docelowego 8h ozonu,

działania krótkoterminowe mają charakter nakazów i zakazów jedynie w przypadku wystąpienia stężeń pyłu zawieszonego PM10 powyżej poziomu informowania oraz ryzyka wystąpienia bądź wystąpienia stężeń alarmowych dla ozonu.

Każdorazowe wdrożenie działań krótkoterminowych niesie za sobą konsekwencje finansowe, prawne i społeczne. Im większy obszar obejmują działania i im dłużej one trwają tym koszty są wyższe. Przy obecnym podziale na strefy (aglomeracja, miasto powyżej 100 tys. mieszkańców lub województwo), gdzie strefy obejmują bardzo duże i zróżnicowane obszary, ogłaszanie działań krótkoterminowych powinno się ograniczyć tylko i wyłącznie do rzeczywistego obszaru występowania stężeń ponadnormatywnych. A to jest możliwe wyłącznie przy pomocy systemu prognostycznego.

System prognoz krótkoterminowych (oparty na skalibrowanym modelu matematycznym) może w znacznym stopniu ograniczyć koszty materialne i niematerialne wdrażania działań krótkoterminowych poprzez ograniczenie:

7. *Zasięgu tych działań* – modelowanie matematyczne pozwala na wskazanie obszaru, w którym występują przekroczenia, co może pozwolić na ograniczenie alertu do określonego powiatu, miasta czy dzielnicy, natomiast pomiary wskazują tylko punkt, w którym występują przekroczenia i w związku z tym zmuszają do ogłoszenia alertu dla całej strefy;
8. *Czasu trwania działań* – prognozy mogą określić jak długo będą utrzymywać się stany przekroczeń i jak długo w związku z tym będą trwać działania.

Spis ilustracji

Rysunek 1 Miasto Wrocław	13
Rysunek 2 Strefa miasto Legnica.....	54
Rysunek 3 Strefa miasto Wałbrzych	88
Rysunek 4 Strefa dolnośląska	131

Spis tabel

Tabela 1	Poziomy dopuszczalne, informowania, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia	7
Tabela 2	Wartości marginesu tolerancji dla pyłu zawieszonego PM _{2,5}	8
Tabela 3	Poziomy docelowe, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia	8
Tabela 4	Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} i NO ₂ oraz poziomów docelowych B(a)P i ozonu w Mieście Wrocław wraz z powodem wystąpienia przekroczeń .	9
Tabela 5	Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} , NO ₂ oraz benzo(a)pirenu i ozonu	12
Tabela 6	Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM ₁₀ w Mieście Wrocław w 2011 r.....	13
Tabela 7	Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM _{2,5} w Mieście Wrocław w 2011 r.....	14
Tabela 8	Wyniki pomiarów NO ₂ w Mieście Wrocław w 2011 r.....	14
Tabela 9	Wyniki pomiarów B(a)P w Mieście Wrocław w 2011 r.	14
Tabela 10	Wyniki pomiarów O ₃ w Mieście Wrocław w 2011 r.....	14
Tabela 11	Kierunki działań krótkoterminowych w Mieście Wrocław dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ i PM _{2,5} oraz benzo(a)pirenu*	15
Tabela 12	Kierunki działań krótkoterminowych w Mieście Wrocław dla dwutlenku azotu.....	21
Tabela 13	Kierunki działań krótkoterminowych w Mieście Wrocław dla ozonu	23
Tabela 14	Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych	31
Tabela 15	Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji.....	44
Tabela 16	Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych	45
Tabela 17	Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia	47
Tabela 18	Poziomy dopuszczalne, informowania i alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia	50
Tabela 19	Wartości marginesu tolerancji dla pyłu zawieszonego PM _{2,5}	51
Tabela 20	Poziomy docelowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia	51
Tabela 21	Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM ₁₀ i PM _{2,5} oraz poziomów docelowych B(a)P i As w strefie miasto Legnica wraz z powodem wystąpienia przekroczeń.....	52
Tabela 22	Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonego PM ₁₀ , PM _{2,5} oraz benzo(a)pirenu i arsenu	53
Tabela 23	Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM ₁₀ w strefie miasto Legnica w 2011 r.	54
Tabela 24	Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM _{2,5} w strefie miasto Legnica w 2011 r.	54
Tabela 25	Wyniki pomiarów B(a)P w strefie miasto Legnica w 2011 r.	55
Tabela 26	Wyniki pomiarów As w strefie miasto Legnica w 2011 r.	55
Tabela 27	Kierunki działań krótkoterminowych w strefie miasto Legnica dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ i PM _{2,5} oraz benzo(a)pirenu i arsenu	56
Tabela 28	Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych	67
Tabela 29	Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji.....	79
Tabela 30	Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych	80
Tabela 31	Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia	82
Tabela 32	Poziomy dopuszczalne, informowania i alarmowy pyłu zawieszonego PM ₁₀ w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania	85
Tabela 33	Poziom docelowy benzo(a)pirenu substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość przekraczania oraz termin osiągnięcia	85
Tabela 34	Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM ₁₀ oraz poziomu docelowego B(a)P w strefie miasto Wałbrzych wraz z powodem wystąpienia przekroczeń	86
Tabela 35	Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonego PM ₁₀ oraz benzo(a)pirenu.....	87
Tabela 36	Wyniki pomiarów B(a)P w strefie miasto Wałbrzych w 2011 r.....	88
Tabela 37	Kierunki działań krótkoterminowych w strefie miasto Wałbrzych dla pyłu zawieszonego PM ₁₀ oraz B(a)P	89
Tabela 38	Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych	100
Tabela 39	Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji.....	111
Tabela 40	Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych	112
Tabela 41	Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia	114

Tabela 42 Poziomy dopuszczalne, informowania, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia	117
Tabela 43 Poziomy docelowe, alarmowe substancji w powietrzu, dopuszczalna częstość ich przekraczania oraz termin osiągnięcia	117
Tabela 44 Obszary przekroczeń poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM10 i CO oraz poziomów docelowych B(a)P i ozonu w strefie dolnośląskiej wraz z powodem wystąpienia przekroczeń	119
Tabela 45 Uwarunkowania czasowo-przestrzenne możliwości występowania wysokich wartości stężeń pyłu zawieszonego PM10, CO oraz benzo(a)pirenu i ozonu	130
Tabela 46 Wyniki pomiarów pyłu zawieszonego PM10 w strefie dolnośląskiej w 2011 r.....	133
Tabela 47 Wyniki pomiarów CO w strefie dolnośląskiej w 2011 r.	134
Tabela 48 Wyniki pomiarów B(a)P w strefie dolnośląskiej w 2011 r.....	134
Tabela 49 Wyniki pomiarów O3 w strefie dolnośląskiej w 2011 r.	134
Tabela 50 Kierunki działań krótkoterminowych w strefie dolnośląskiej dla pyłu zawieszonego PM10, CO oraz benzo(a)pirenu*	135
Tabela 51 Kierunki działań krótkoterminowych w strefie dolnośląskiej dla ozonu.....	140
Tabela 52 Komunikaty w systemie działań krótkoterminowych	146
Tabela 53 Wzór formularza rejestracji otrzymywanych informacji	158
Tabela 54 Sprawozdanie z realizacji planu działań krótkoterminowych	159
Tabela 55 Wzór formularza rejestracji wystąpienia ryzyka przekroczenia lub przekroczenia	161